

Iwona Cechosz-Felczyk

Słowniczek czasowników zachodniołemkowskiej wsi Szczawnik koło Krynicy
opracowany na podstawie nagrań Małgorzaty Słoń-Nowaczek

Zbieranie tradycyjnego słownictwa łemkowskiego jest coraz trudniejsze, bo coraz mniej jest ludzi, którzy pamiętają czasy sprzed wysiedleń, a zwłaszcza sprzed ostatniej wojny. Szczęśliwie sporo wyrazów zapisano i sporo tekstów nagrano na przełomie XX i XXI wieku, kiedy starszych informatorów można było częściej spotkać. Wśród tych ostatnich zdarzali się także tacy, którzy nie przenieśli się z miejsca na miejsce (a na ziemiach zachodnich mieszkali wraz z innymi osobami z tej samej miejscowości) i ich mowę można wiązać z określoną wsią. Najwyższy czas by zacząć te zapisy i nagrania opracowywać¹.

M. Słoń-Nowaczek nagrała wiele tekstów łemkowskich (także z południowej strony Karpat). Szczawnik, położony na zachód Krynicy, leży na zachodnim skraju obszaru łemkowskiego (jeśli pominąć kilka wsi tzw. Rusi Szlachtowskiej na wschód od Krościenka), a wybór słownictwa tej wsi przedstawiła R. Bronikowska². Potrzebne jest jednak opublikowanie pełnego materiału, a pierwszym krokiem w tym kierunku jest opracowanie słownika czasowników, które w publikacjach leksykalnych z Łemkowszczyzny są niedoceniane³. W niniejszym słowniku znalazło się ponad 1200 haseł, głównie z zakresu tradycyjnej leksyki.

Podstawowym informatorem jest Iwan J., ur. w 1919 r., pochodzący z rodziny zajmującej się wypasem owiec na hali, a więc związanej silnie z wsią (dodatkowym jest jego syn Michał, ur. w 1942 r.; jego wypowiedzi sygnowane są w słowniku przez MJ42). Informator dobrze zachował dawny język; niektóre wyrazy i formy polskie mogą być w jego mowie stare, związane z sąsiedztwem z polskimi wsiami. Nagrania zostały przeprowadzone w Jarosławce w Legnickiem, gdzie informator osiadł po 1947 r. Rozpisały je M. Słoń-Nowaczek i R. Bronikowska.

Słownik próbuje łączyć zasady naukowej transliteracji nagrań z zasadą przedstawiania tekstu w formie dostępnej nie tylko dla językoznawców, ale dla szerszego kręgu odbiorców. Stąd rezygnacja z zapisu fonetycznego na rzecz półfonetycznego, rezygnacja ze znaków specjalnych poza *ŷ*, które oznacza głoskę brzmiącą jak polskie *ł* w wyrazie *ławka* czy *u* w wyrazie *auto*, poza *ы*, np. w *szыtkы*, które oznacza tylne *y* (wymawiane z tyłu jamy ustnej), a które w systemie mowy łemkowskiej jest odrębną głoską, choć dziś coraz bardziej zlewa się z *y* oraz poza *ї*, które oznacza głoskę pośrednią pomiędzy *y* oraz *i*. W przykładach

---

¹ Por. np. J. Rieger, *Słownictwo i nazewnictwo łemkowskie*. Semper 1995. Słowniczek tam zawarty, oparty głównie na zapisach własnych autora po obydwu stronach Karpat, liczy ok. 4500 haseł (w przygotowywanym wyd. 2 ich liczba zwiększy się do ok. 6500).

² R. Bronikowska, Dawne słownictwo zachodniołemkowskiej gwary Szczawnika koło Krynicy, [w:] *Studia nad słownictwem gwar ukraińskich w Polsce. Łemkowszczyzna i gwary nadszańskie*. Pod red. J. Riegera. Semper 2002, s. 17-64.

³ Wyjątek stanowi praca С. Панцьо, *Матеріали до словника лемківських говірок (Дієслівна лексика)*. Частина перша. Тернопіль 1997.

pozostawiono ubezdźwięcznienia, np. *lupczyk* (a nie: *lubczyk*) i udźwięcznienia, np. *jag i hnesky* (a nie: *jak i hnesky*). Litera *l*, np. w *huśli* oznacza miękkie *l* – jak w polskim *lipa*. Zrezygnowano z zaznaczania miękkości spółgłosek przed *i*, np. w *pid*.

W słowniku przyjęto system alfabetyczny, gniazdowo podano jedynie czasowniki o aspekcie niedokonanym i dokonanym jeśli obydwa są bezprzedrostkowe, np. *brakuwaty* – *braknuty*, lub gdy mają ten sam przedrostek, np. *prewozyty* – *prewezty*. Wyjątek stanowi gniazdo wyrazu *onaczyty*, którego spektrum znaczeniowe waha się pomiędzy nieokreślonością a bardzo konkretnymi znaczeniami, związanymi z kontekstem, z tym, co było powiedziane wcześniej.

SŁOWNIK

A

aresztuwaty ‘aresztować’: za to aresztuwaly, že ne pizsoŭ do wojska (MJ42) → *zaaresztuwaty*

B

baczuwaty ‘bacować, być bacą’: jak mi tato zaczaŭ baczuwaty, a pred mojim tatom kuzyn tatiŭ baczuwaŭ, no ta chtoŭdy byŭo kupa uwec; gazda w obyjšciu, baczuwaŭ, a tote reszta byŭo juhas, o pomocniky (MJ42)

bantuwaty ‘hałasować po nocy’: bantuwaty to tak szpi sia h noczy, a chtosi tam prichodit i tam o durkat, budit → *zbantuwaty*

banuwaty ‘żałować, tęsknić’: ona banuwaŭa tak za nim; korowa maŭa tela, tela prodaŭy, korowa rewaŭa, o banuje za tym telatiom (MJ42)

baty sia ‘bać się’: moŭ byŭo szmariti i jakese dribnisze do woza, ja[k] pizsoŭ na hondel’u na jarmag desŭ, to moŭ byŭo szmariti i ne bijsia, bo ono ne wŭŭetiŭo

bawyty sia ‘bawić się’: win braŭ huśli i hermaniju i hraŭ i szytky tańczuwały, bawiły sie (MJ42)

beczyty ‘beczeć (o owcy)’: beczyt (MJ42); tela beczaŭo (MJ42)

bihaty ‘biegać’: korowa krutyŭa ś, bihaŭa

bihaty (sia) 1. ‘latować się (o popędzie płciowym krowy)’: po ŭemkijsku nazywaŭy bihaŭa sia [krowa] (MJ42); koroŭa sia bihat a rewe tak szto stra[ch] boski; **2.** ‘o popędzie płciowym u konia’: kobyŭa sia bihŭa (MJ42)

biłyty ‘bielić (płótno)’: biłyły; poŭotno poŭiwały jak sia biŭiŭo

bojaty sia ‘bać się’: juhas iszczy ne chtiŭ noczuwaty, bo sia bojaŭ, no to ja chodyŭ noczuwaty

bolity ‘boleć’: to byŭo nezdrowe, zoŭudog boŭiŭ; jak garŭo boŭiŭo to byŭ lupczyk sia nazywaŭ, toto to kuriŭy; tak czasem garŭo boŭiŭo, no to lupczyk nam ŭem my kuriŭi; kul’auka to byŭa szto tu sia ji [owcy], pit tyma raticzkami i toto jej boŭiŭo; dzecko sztosi boŭiŭo

braknuty zob. *brakuwaty*

brakuwaty ‘brakować’: bacza musiŭ znaty szto odobraŭ, bo potim no osieni jak, pryjde [właściciel owiec] i powi, bude gaaŭ, že mu brakuje [owiec]; a jag brakuwaŭo

[ziemniaków do sadzenia]; poŭotno miriaŭ i brakuŭaŭo (MJ42); w nas kamienia ne brakuwaŭo; dok. **braknuty**: jag brakŭo, no ta krajaŭy [duŭe ziemniaki], no i tak zasaďyŭy

braty ‘brać, zabierać’: ber kosu, idy kos!; braŭy pŭuch, i robiŭi podoryfku; braŭa sztosi baba iszŭa do poŭa; win braŭ hušŭi i hermaniju i hraŭ (MJ42); to prodawaŭi, braŭi do Muszyny, do Ŭabowy toty barany i hnaŭy i prodawaŭi (MJ42); na poŭu staŭy [snopy], a potim jag jak tot kawaŭok, zhrabaŭ no to tra byŭo szytko znositi abo do woza braŭy, w nasz, my braŭy do woza i domiŭ tiahaly; ono [zboŭe] tag ono byŭo ŭuzom, ta iszoŭ i braŭ; tam na na tot torh to tam znowu zas prŭchodiŭi, jusz kupci, no i braŭy toto, kupuwaŭy; to jag braŭy do bundza to jak, no ta zŭoŭyŭy toto szto braŭy, toho syra; potim pokus, pokus, pokus, ŭem braŭy s toj diszky i jŭy; tam sia popit toto braŭo

buchaty ‘buchać’: to ta buchaŭa tota para taka smerdiacza jag on'e, z niej [z krowy]

buduваты ‘budować’: ta jag zwykŭo z derewa buduвано; jag zaczynaŭy buduваты; tak sami ni to juŭ obczy ŭude buduwaŭy, za to pŭaty; ŭata to byŭa na dach, jak sia buduwaŭo (MJ42) → *pobuduваты, wybuduваты*

buduваты sia ‘budować się’: jak sia buduwaŭ, tak kaŭdomu tra byŭo hroszyny; rubaŭ i buduwaŭ sia, poŭe vyrabiaŭ

budyty ‘budzić’: chtosi tam prichodit i tam o durkat, budit → *obudyty, pobudyty*

burtaty ‘rozrzucać (np. pościel)’: burtaly wszytko, zrobyŭy burdel, pościl’ abo graty porozŭikaly → *zburtaty*

buryty sia ‘burzyć się, wpadać w gniew’: jusz take jak teras to ne wariat, ale powidaly jagby tot zŭyj duch, czort buritsia na toho (MJ42)

byty 1. ‘bić, tŭc’: jag robiŭi ol’ij, to byŭi taky stupy sia nazywaŭi, na takim wahadŭi, to byŭo take doŭhe, byŭo take obuduwane, potim byŭo take jag hnideczko, tak na kinci wyrobene, i tak toto chwijaŭi, a toto biŭo, toto ziarno (MJ42); **2.** ‘bić, zabijać’: do Muszyny do Ŭabowy toty barany i hnaŭy i prodawaŭi, tam Ŭydy kupuwaŭy i biŭi, toto miaso prodawaŭy (MJ42); **3.** ‘bić, wbijać’: biŭo sia do zemŭi dziuru i tak zwizem koly koŭ sia biŭ

byty sia 1. ‘bić się’: nasz dzido no to sia biŭ z woŭkom na telati, tela on'e woŭk gu sobi, dzido biŭ gu sobi tela; na kozari on'e, byŭ baran, ciŭyj czas, dwa ni, bo sia biŭi jak, to sia zabiwaŭi, jag byŭi rohaty (MJ42) → *pobyty sia*; **2.** ‘o popędzie pŭciowym u konia’: kobyŭa sia bije (MJ42)

byty ‘być’: jaka byŭa robota ta musiŭ robyty bo ja byŭ najstarszyj doma; ŭude ruŭny sud na šwiti, byŭy, sud i budut; to mohŭo byti tag do desi koŭo piadziesiatoho roku ♦ **byty na kielczyku** ‘być na (czyimś) utrzymaniu’: na czyjjsim kiel’czyku byti, na czyjjsim utrimaniu

bywaty ‘bywać’: tot [haftka] konik za totu kobyŭku zaŭapaŭ i tak trimaŭo, to prewaŭni bywaŭo pri choŭśniach

C

chlapaty ‘chłapać’: byŭ korok ŭeby toto moŭoko sia ne wyŭiwaŭo, ne chl’apaŭo

chlapawyty ‘padać (o deszczu, deszczu ze śniegiem)’: zawtra pride śnih i zacne tak chlapawity o, no to bude sia gadaŭo, o taka chlapawicia priszŭa

chodyty ‘chodzić’: chŭopci i diŭczata i chodil’i i špiwaly pieśni (MJ42); jag naŭczeny byŭy [owce] choditi domiŭ to dobri byŭo a jag ne naŭczeny byŭy choditi to ŭipsze byŭo ich ne wypuszczati; po totu wodu chodil’i i totu wodu pil’i (MJ42); daŭeko byŭo chodyty; koni tiŭ

maŷy kul'aŷku, jak pochodyŷ po mokrym; to ta buchaŷa tota para taka smerdiacza jag on'e, z niej, szto ona chodiŷa, ruszaŷa sia i to tod gas, otchodiŷ z niej; uci wyszli, tag o chodiŷy, na poŷudne hnaly; ja chodyŷ noczuwaty; ta jag i hnesky chodiat ♦ **chodyty z uciami** 'paśc owce na hali': tato chodyŷ z uciamy i ja chodyŷ z uciamy

cholodnyty 'ochładzać się': [śmietana] sie zburiŷa jak ona je husta, a choŷodniaŷo to ona tak sia zbuzi, szto ftoŷdy bude bodeŷka poŷna (MJ42)

choruwaty 'chorować': choruwaty to po ŷemkiŷsku je chorije (MJ42)

chotity 'chcieć': ja jej [krowy] ne chocz u doity bo ja jo i pristawiu do niej, zasusz u korowu; **chity** 'chcieć': ona nidz lem nie chtiŷa, tiko sino chtiŷa, kuś sina dla konia; ja ja ne chc u woroŷyty; dam ci toho sina, a ne chc u ŷeby mi woroŷyŷa; ne chc u sia; jak chcz u ta znati ta iszcz u ti fkaŷu; jusz potim ne chc u jisty; ta zokŷamiŷa sia i okŷamka abo ona czasom chc u jahnia, abo ne chc u jahnia tota okŷamka spomohŷa sia a teras nie chc u jahnia; byŷa baba, ni jagby o dzecko ne chc uŷa, na to sia zokŷamiŷa, ale teraz ne chc u ho opchodity; chc u toty moŷody tot sŷuchaty; rusky zaberalfi do wojska, ty chtiŷ ty ne chtiŷ (MJ42); nazywaŷo sia kolyba, ŷeby tak chtosi chtiŷ noczuwaty; ta baba przszla i chtiŷa korytka, to ne ma na czym paschu zamisiti (MJ42); nazywaŷy ty lejbo pieroŷski, jak ne chciŷ robiti abo szto; chtiŷ kupiti toto; chudoba ne chtiŷa jisty [bowhaju], toty werszky ta, a toty botuhy byŷy ji twerdy ne chtiŷy jich; ŷeŷaŷy f koszari de chtiŷi; juhaz iszcz u ne chtiŷ noczuwaty bo sia bojaŷ; ta jagby ono chciaŷo juŷ je, ne l'ije sia, nem ftoŷdy take sia zrobit, no to ftoŷdy sia robit, na toto gadajut, ŷe ne chciŷo chytaty; chto chtiŷ ta ne robyŷ; no ta jake chtiŷ, chtiŷy ŷeby maŷo, maŷ on'e [szaflik] meter, to na meter a chtiŷy ŷeby maŷo piw metra, to na piw metra; chtiŷ nabity hlyny; chtiŷy toto, toho kl'oca wyŷpalyty; strich sobi tam chtiŷ gazda zrobiti; wody sia im chtiŷo piti

chowaty 'chować, hodować': trea byŷo kosyty, bo trea byŷo chudobu chowaty

chity zob. *chotity*

cidyty 'cedzić': doma sia tot cidyŷo; zaras moŷoko cidyŷ doma prez szmatu takowe cidyŷy; pres toto cidziŷy toto moŷoko i to sia nazywaŷo toto ciczka, bo sie cidziŷo pres to moŷoko; pres ciczku najl'ipsze ono i hniesky, jak moŷoko cidzity, to ono l'ipsze jest cidzity jak pres sitko; potim toto czidil'fi pres szmatu i toto potim prewaril'fi (MJ42) → *odcidyty, precidyty*

cofnuty (sia) 'cofnąć się': Nimci cofly a przszl'fi Rusky [na Polskę] (MJ42)

cwerkaty 'kapać, ledwie się doić': cferkaty to sia nazywaŷo tak, perszy raz raczej bere uciu do ruk i dojit, ni, to perszy ras trea byŷo o cferkati tam, dwa razy ci tri razy, to sie nazywaŷy cferkati → *odcwerkaty*

cycaty 1. 'ssać – o dziecku': cikat, daŷa mu hrut (MJ42); daŷno tak prawidŷowo gadalfi ŷe cicka o, iŷa do cica, daŷa cicati to ta szytko jedno po druhomu, o tu cicka, tu cikat, daŷa cicati, cil'fi na hniesky kormiti; jahnia toto uci nie cicaŷo (MJ42); **2.** 'ssać – o zwierzętach': potelyla sia korowa, sim tiŷ nic cicaŷo (MJ42); ucia pŷekad jahnia [A jahnia?] Cycat; kl'iszc jak sia wonaczyt, wl'ipi do desi to win bude cicaŷ krowi toho

czekaty 'czekać': cekaj ja tia wyrychtuju; czekaj ja tia wyrychtuju; tam h Amerycy, juŷ na neho czekaŷa, cy tam sestra, cy brat; tu byŷ mist, a na ten mist pidchodyŷy [Polacy] a, i na mości czekaŷy

czerpatty ‘czerpać, nabierać’: ono [zboże] tag ono byŭo l’uzom, ta iszoŭ i braŭ, czerpaŭ, taj na połe do miszka, a doma kuriam daŭ; potim totu sarwatku odliwaŭy, szczerpuwaŭy, warychom czerpaŭy abo hniatiom

czesaty ‘czesać, wyczesywać (tu: len)’: a potim na takim czymś tak czesaŭi, czesaŭi tak toto (MJ42)

czuchaty (sia) **1.** ‘trzeć, drapać’: toto znasz twerde, ostre, a czuchaŭo; żeбы koniowi toty pasy ne ne czuchaŭy po bokach; na czemir to ter, o rukami, soŭomy, no i tu ŭadyŭ po on’ym žmeni tut, terly, tag žeбы, no i szpirytusom, denaturatom pol’iwaŭy i toto czuchaŭy i popustiŭo; jag jedny [płozy w saniach] sia szczuchaŭy, toty szto sia ne czuchaŭo do peca spaŭyŭ; **2.** ‘trzeć, szorować’: toto [giełete] tra byŭo myty i czuchati, suszyti; ta jak teras pidŭohu myje, ta persze nazywaŭi czuhaty, tag jak ta s poczatku nazywaŭi czuhaty → *szuchaty*

czuty 1. ‘czuć’: win [ser] ne ma toho smaku, sztos take czuty, a tu bryndzia je tyko on’e; no ta zduŭa sia korowa, ja czuŭ to neras, to ta buchaŭa tota para taka smerdiacza jag on’e, z niej; **2.** ‘słyszeć’: toto szto czuje, to sia nazywat ucha; to jusz prywiazuwaŭy jiji [owcy] dzwonok, jag desi pizli, no a tera byŭo czuti de, de jej hl’adaty (MJ42)

czytaty ‘czytać’: každy znaŭ choć czytaty pisaty; takie budut fsio czytaty, de tam knieszky czytajut, a de tam czytajut

D

daty zob. *dawaty*

dawaty ‘dawać’: po jaku cholera ste dawaly jej toto korytca? (MJ42); dawaŭy takoho kl’oca zo smereka; do tej toczanky tak, dawaŭy masŭo, kilko tam wl’izŭo do toho to dawaŭy masŭo abo syra dawaŭy do toho; on’e nazywaŭy dranky i toto potim dawaly tag o, i toto tak; ch tot czas znuwu tam dawaŭy mjut (MJ42); dok. **daty** ‘dać’: ja dam ti, ja dam uci, ale my ta tylo i tylo kil’a, a ja ne dam pas sobi sam, ne musiŭ daty; tra byŭo teras daty fudamenty; to wam toto ne dam i daly (MJ42); tra byŭo daty piŭ l’itry wutky (MJ42); szaff’ik to ma z jednej strany i z druhi strany takie o szto moŭ ruki tam dati žeбы moŭ byŭo niesti ♦ **daty (sy) rady** ‘dać (sobie) radę’: som ne daŭ rady; bo de by daŭ rady jeden baran tylim uciam (MJ42); jag za gribami chodily to juŭz sia zdawaŭo že juŭz ne dam rady; nie moŭ byŭo si daty rady (MJ42); jagby byŭ druhi to by nie daly rady ♦ **daty na przyklad**: no ale dajmy na prikŭat tak

derty ‘drzeć’: toto derŭy → *poderty, rozderty, zderty*

derty sia 1. ‘drzeć się, krzyczeć’: sia chołera dyrŭa; **2.** ‘niszczyć się, zużywać się’: pidŭoŭyŭ totu halbiju no to sia derŭa halbija a ripa [?] žeбы na doŭsze byŭ → *poderty sia*

dobaty ‘dłubać’: dziuru dobaŭ do toho → *wyidobaty*

dogadaty sia ‘dogadać się, porozumieć się’: ne mosz sia byŭo dogadati s chŭopom (MJ42); na jednym seli tag gadajud na druhyim ta, o seŭo ot seŭa nedałeko byŭo, a sia ne dogadaŭy

doihraty sia ‘doigrać się’: kawaler, tu sie s tym pobŭ, tam sie z tym pobŭ, a nareŭci jemu doonaczyŭy, doŭupiŭy i gaa tak, juŭeŭs sia teras doihraŭ

dojity ‘doić’: dinyky byŭy sfojom stranom korowy dojity; no a dojity sia dojiŭo; dojily, rano i h wecer, f poŭudne dojiŭy; tam [w kolibie] sia doiŭo; uci kotry sia doiŭy, to sia nazywaŭy dojky, a toty, kotry sia ne doiŭy to sia nazywaŭy jarky → *podojity, zdojity*

dojity sia ‘doić się, dawać mleko’: tak ras sia doit, ras sia ne doit o, i szto jesz’czio korowu prisuszat, żeby ona raczej, toto moŭoko žeby jej prischŭo i žeby ona ne ne doiŭa sia; maŭy uci, ony byŭy dobry sia doiŭy i dobry jahniata pŭekaŭy, a teraz znowu toty karakuŭy byŭy welkы, ale woŭny tiż tego, ale jusz tak sia ne doiŭy; byŭa korowa jaŭowa, co sia ne doiŭa (MJ42)

doliczaty ‘doliczać’: do Muszыmy już byŭa dorokszyj potiah, teras to szto rozwozyŭy s potiahu, jusz tra byŭo zapŭatiti, już doŭiczaŭy, ta w Muszыmi byŭo doroksze

doliwaty ‘dolewać’: ot teras to jusz majut jakese szto, sztuczne toto szto kŭak sia nazywat, to sztuczne jakese, pŭynы sztucznyj, szto doŭiwajut toho

dolożyty ‘dołożyć’: ne maŭ czym doŭożyty, žeby doŭożyŭ to do konci

dolupyty ‘zbić (kogo), dolać (komu)’: tu sie s tym pobіŭ, tam sie z tym pobіŭ, a nareści jemu doonaczyŭy, doŭupiŭy i gaa tak, jużeś sia teras doihraŭ

doonaczyty zob. *onaczyty*

dopalyty sia ‘dopalić się’: nedoharog bo sia ne dopaŭyŭ (MJ42); ta pothartaj tam f pecu toty nedoharkы na kupu, nech sia dopaŭat (MJ42)

dopasuwaty ‘dopasować’: pjatka, no ta byŭo take žeby sia tota krikaŭ ne zmykaŭa, dowiŭ do toj pŭatы dopasuwaŭy, a to sia nazywaŭa pjatka, pjatku zarobiŭi

doptaty ‘deptać; tu: ubijać’: jag tag by już wygobil’i, wygobil’i, wygobiŭi tak tot сыг, taj do toho diszкы szыtko skŭaŭy i doptaŭy, syl’no doptaŭy

dopustyty ‘dopuszczać, pozwolić’: sfynia tag jak sia porosit to jusz ona ftoŭdy, žeby do tych cyckiŭ ich [prosięta] dopustiŭa (MJ42)

dorobyty sia ‘dorobić się’: ta toto szto dorobiŭ sia, dobytok, zdobyŭ toto (MJ42)

dostaty ‘dostać’: piad uwec, no to dostaŭ pjatnaccat kil’a сыга; byŭy rużne zila, waril’i harbatu s toho i toto piŭ a jak toto ne pomohŭo to jag dostaŭ zapalenia; szto dostaŭ po tatowi gospodarku abo kupiŭ gospodarku nazywaŭy gazda (MJ42); persze moŭoko no to jak sia zdoiŭo no to korastra, persze moŭoko, ta jak ucia tiŭko že treba oddoity, bo ona jest tak tak niażasta potim jahnia dostaje; to jag ja ho [pole] jusz dostaŭ po kumasacyji to kus kamieni wykopaŭ, wyonaczyŭ

dostawyty ‘dostawić, dobudować’: potim dostawyŭy szparhed gu nemu [do pieca]

dotiaczы ‘dociągnąć’: bo tu byŭa powaŭka byŭa ta jak srup, jedna a do horы druha, no a tam jag dotiahŭy ta potim tam taku doszczku, zakinczenia taka doszczka byŭa dziura, a piszoŭ dach na toto

dozeraty ‘doglądać, pilnować’: a сына zrobiŭ na toto, na toto tu, szto dozeraŭ

dumaty ‘myśleć’: tag dumam sobi po tichы

durkaty ‘stukać’: chtosi tam prichodit i tam o durkat, budit

dusyty ‘dusić; tu: tracić oddech’: win ne mih wyjti nigde, pid horu, bo ho dusiŭo, zatykaŭo mu oddych, to byŭa astma (MJ42) ♦ **kaszel dusyt**: dusyt tak kaszel’, szto strah boski; znam že jak kaszel’ barsky dusi, to ŭupczyku pokuriŭ

duty 1. ‘dmuchać’: piszczalka, tu duŭ a tu palciamy na toty dziurкы (MJ42); **2.** ‘wiać’: jak zacznie witer duty to duje zimnyj neras; witer duŭ (MJ42); to kolyba, to tam doždż ne ŭaŭ, witer ne duŭ, bo zaper; witer ottamaŭ ne duŭ, z horы tiż witer ne duŭ; tak tra byŭo, tym mochom obit’i, žeby na zymu, witer po stajni ne duŭ

dwhnuty ‘dźwignąć, podnieść’: do kućcia, na totu pidłohu, ta dawały bryły, no ta jusz totu bryłu zaz [woda] ne prebūa, ne dwhła; [koń] hołowu dwignuū i iszoū ku czūowieku (MJ42)

dychaty ‘oddychać’: asma szto że ne może dychaty (MJ42)

dylyty ‘dzielić’: diłyūy na hektary; [pole] diłyūy chto kilo maū wedle toho szto maū, no ta wydiłyūy, dawaūy mu (MJ42) → *podyłyty*

dziamyty ‘gnieść, rozgniatać’: dziamiti no to gruļi dziamiūy tag o, no zwariat sia gruļi a potim tak podusiti o, no to sia nazywaūo dziamiti

dziobaty ‘dziabać (motyką), rozbijać grudy’: [baba] toto szytko dziobaūa, dziobaūa toto [ziemię]

dzwenkaty ‘dźwięczeć’: iszly s koszara już iszly łem dzwinky dzūenkaūy

F

fermentuwaty ‘fermentować’: jak byū doūszyj czas to fermentuwaūo dobri [wino] (MJ42)

frasuwaty sia ‘martwić się, smucić się’: hmer, chodiū ta každyj smutnyj, ale byū nekudy doūsze smutnyj, to taki banuje, frasuje (MJ42)

furkaty ‘furkać - o dźwięku wydawanym przez kołowrotek; tu: prząść na kołowrotku (?)’: trea byūo priasti, furkati toto, łen tihati on'e on'e to ta sie już wencej napriaūa (MJ42)

G

gadaty ‘mówić’: byūi tak szto gadaūi, zmeszyū sia, choroba, zmeszyū sia bo meszyny zjiū z wiūsom troche, to take ruźne łude gadaūy; kin ziū i że toto toto meszyny mu poszkodiū; łude skarżyłi, gadaūy i tak (MJ42); wroky to prewaźni tak gadaly, że sia z oczy stanie; ani oni do mie nicz ne gadajut ani ja do nich nicz; abo ucia sia kotyt, okotyā, okociūa no to jes fszytko, nem kućciok inacze, bo to tu gadad, że sia okociūa, a tu a lemko gadad że sia okotiā, ale jedno i to samo; ja po ukrajinsky dobri znaū gadaty; ony gadaūy sobi po ukrajinsky; na jednym seļi tag gadajud, na druħym ta, o seūo ot seūa nedałeko byūo, a sia ne dogadaūy; no ta ja już gadaū; watrysko to toto watrysko to szto my już gadaūy o tym

graty ♦ **wszytko hra** ‘wszystko w porządku’: každy [prosiak] on'e i ľihaūo i szytko graūo

gzyty sia ‘gzić się, o zwierzętach wskutek ukąszenia owadów, także o ludziach’: to sia gziūa, ta toho uzywaūy, bo sia korowy gziūy (MJ42) → *pogzyty sia*

H

halukaty sia ‘o popędzie płciowym u świnii’: jusz sia swinia potim nie halukaūa [po kastrowaniu]

hamuwaty ‘hamować’: byūa druha halbija szto sia na niej hamuwaūo, to tiż nazywaūy halbija; hamuwaty

hładaty ‘szukać’: hładaū zaripku; Słowakys za sfojima [złodziejami] hładaju tu, a toty tu no, i ta takys sia bandy naschodyūo; to jusz prywiazuwaūy jiji [owcy] dzwonok, jag desi pizli, no a tera byūo czuti de, de jej hładaty (MJ42); toto kriwe droūno tam hładaūy w ľisi

hładuwaty zob. *właduwaty*

hładyty 1. ‘gładzić’: na czemir to ter, o rukami, соўомы, no i tu ŭadyŭ po on'ym; **2.** ‘trzeć (na międlicy; tu o Inie)’: ŭen hŭadiŭi (MJ42)

hłamuwaty sia zob. *włamuwaty sia*

hłapaty zob. *włapaty*

hłapnuty zob. *włapnuty*

hłapyty zob. *włapyty*

hłobyty ‘wbijać klin’: hłobiti → *zahłobyty*

hłomyty sia zob. *włomyty sia*

hmerty zob. *wmerty*

hnaty ‘gnać, pędzić zwierzęta’: no ta hnały na toto spilne pasfisko; brat wyhania [owce] i tam мы piszłi no i tag ženema domiŭ; ženeme i prichodimy tag że tiko tam koŭo cmenteria; my hnałi ta jagby z nianiom domiŭ, no to iszły dobre niby, bo iszły s kozzara; hnaŭ setka [bydła] aż do Krakowa, to h Wabowi kupiŭi z Ŭabowy do Sancza na stacyju toto pryhnały; to prodawaŭi, prodawaŭi, braŭi do, do Muszyny do Ŭabowy toty barany i hnały i prodawaŭi (MJ42) → *nahnaty*

hnizdity sia ‘gnieździć się’: tam w horach tom sia ne hnizdiŭy bocany (MJ42)

hnojity ‘gnoić, nawozić (pole, łąkę)’: tam sia hnojiŭo połe; tam sobi hnojiŭ potim na tym żyto sijaŭ; uci hnoily jak stojały prinamni dwa dni i dwi noczy → *zahnojity*

hodyty ‘godzić, najmować’: o byŭy specjałny majstrowe, taky szto on'e, no to iszoŭ do jednoho a tot, szto jagby kieroŭnyk, ta iszoŭ do neho i hodyŭ ho, za tyło, za tyło wystawiaty, on'e, budynok

hołyty ‘golić’: hołyty (MJ42)

honyty sia ‘o popędzie płciowym owiec, psów’: honyŭa sia ucia, ucia sia honyŭa za uciom, h nas Szczawniku to nazywajut że sia honyt (MJ42); honit sia suka

hority sia ‘palić się’: jak sia pałyŭy, sia nazywaŭo horiŭo

hpadaty zob. *wpadaty*

hpasty zob. *wpasty*

hpeczy zob. *wpeczy*

hprowadyty sia zob. *wprowadyty sia*

hpychaty zob. *wpychaty*

hrabaty 1. ‘grabić’: hrabaty na snory; idy do neho kositi cy hrabati!; **2.** ‘grabić, zabierać’: tam toto hrabiŭi, toto zaberaŭy toto majno

hrabuwaty ‘zagrabiać’: toto zhrabuwaŭy, spilky cy łyscia, puźnij hrabuwaŭy na toto i zaberaŭy, to nazywaŭy postelinia

hraty ‘grać’: hraŭ na huślach; na hermaniji hraŭ, na huśłach hraŭ, win braŭ huśłi i hermaniju i hraŭ (MJ42) ♦ **hraty karty** ‘grać w karty’: i karty hraŭy

hryzaty ‘gryźć, obgryzać’: ono kołaczyŭo to oni ne tak toto liścia cheil'i hrizaty

hryzty ‘gryźć’: to kutec tisz tra byŭo dobri stawiaty bo toto choroba [mysz] hryzŭa tak szto i dwerci zhryzŭa, hryzŭa tak, szto dziura na dwerciach prehryzŭa → *prehryzty, zhryzty*

htikaty zob. *wtikaty*

hukaty sia ‘o popędzie płciowym u świni’: huczy sia, huczy, no bo ona chtoŭdy raczej tak bo bo ona czuje takie, szto tak o tak huuu-uuu i to to nazwałi że swynia sia huczty

huknuty ‘huknąć; tu: trzasnąć, odrzucić z hukiem’: zaperaŭy, ona [strunga] byŭa prehorodziena, a potim iszczy byŭa take szto toty uci jag zhaniaŭy, no ta toto ot... odložyły na big ho, huknuły i chtody uci piszŭy

hwaryty ‘mówić’: jak sia toto wyhornuŭo, ta tra byŭo ity do peca, hwority [!] babi i, cy chŭopu chto ta, i totu jamu tam szto byŭy totu wyriŭnaŭ i tak, takie byŭo

hwijaty zob. *uwijaty*

hwojty zob. *uwojty*

hynuty ‘ginać – o zwierzętach’: pczouŭy prewaźni hynut → *zhynuty*

hyrchaty sia ‘śmiać się’: smijaŭy, ta jagby sztosi tam żartuwaŭy, hŭrchaŭy sia jedno z druhyŭm

I

interesuwaty sia ‘znać się, potrafić, zajmować się’: takoho szto sia tym interesuwaŭ, jak postawity [piec], piszou wŭastyel’ do neho

iskryty ‘sytać iskrami’: wiŭsŭisko byŭo i hnoju nawozyŭ, i do toho wiŭsiska, no ta jag byŭo suche, to aż iskryŭo so skyp

ity 1. ‘iść’: ta juź iszoŭ dał’sze; to ideż do kolyby spaťi; ta my tiż iszŭy; szcze strah byŭo ity, bo iszczy, tam Nimci; jak soŭoniny i najot, popiuŭ, iszoŭ do roboty i robiŭ do weczera (MJ42); do wody sia mu ne chtiŭo iti; chŭop iszoŭ kositi; **2.** ‘(o cieczy) iść, płynąć’: woda iszła; h naz woda iszła, doz nawed wełka woda iszła; dziuru zatkałi, żeby tam woda ne iszła (MJ42); iszoŭ potik takij, s pasfiska; psie moŭoko ono rosŭo na taky kwitog na werchy maŭo zoŭtyj, a jag ho urwaŭ ta moŭoko z neho iszŭo; **3.** ‘jechać’: wyrobyŭ sobi knyszku zaropkowu i iszły do Hameryky, do Hameryky iszoŭ; **4.** ‘mieć zastosowanie, być przeznaczonym’: [ściny] z doszczok, to szytko iszŭo na gwozdy; inakszyj dyszel’ iszoŭ; ta jak snyci iszŭi popередnio jem gadaŭ; sredniakŭy [ziemniaki] to sadzeniakŭy, do sadzenia, sredniakŭy, dribnička iszŭa dŭa sfiŭ, do chudoby, a toty sredniakŭy iszŭy do sadzenia; **5.** ‘o wojsku: atakować’: frond iszoŭ i pret frontom flikały ♦ **ity za poriadkom** ‘iść za kolejną’: iszoŭ za poriatkom ♦ **ity do pola** ‘iść na pole (pracować): tra byŭo iti do pol’a; braŭa sztosi baba iszŭa do pol’a

J

jichaty ‘jechać’: taky sankŭy sidziaŭo dwoch abo tam trioŭ i z horu doł’inu jechałi to sia nazywaŭy kopanyci; tra byŭo braty na on’e, sidati na neho [na konia] i jichati

jisty ‘jeść’: a potim jag jusz [owca] prestane jistŭi, najiŭa sia i prestane jisty to jusz, merizat (MJ42); chudoba ne chtiŭa jisty [bowhaju], toty werszky ta, a toty botuhŭy byŭy ji twerdy ne chtiŭy jich, bo na horoch, szo byŭo to tam to byŭo dribne, to chudoba jiŭa doŭri, bo tam tam ne, tam byŭo szytko take dribne, a toto ne chtiŭy toto ne chtiŭy jisty, bowhaj, one jiŭo jag byŭo hoŭodne ta jiŭo; ja zupu jiŭ aż jak my tu priszłi na zachit (MJ42); najpersze ily czesnok (MJ42); no ta jisty tam ne waryŭy, bo jisty byŭo doma; braŭy s toj diszky i jiŭy; jadłi uci; ja muszu jisti pomaŭym, bo ja, ta mi załetyt desi tu, i potim kaszel’ dusyt → *zjisty*

jurczyty ‘jęczyć, narzekać’: pustiŭem [owce], desi zaspau abo szto i piszłi na zerno, a chtosi jurczy tam o żeby zapŭatiti

K

kaczaty ‘wałkować’: byŭy znowu haŭuszky, sie nazywaŭy, ale krajane, no to kaczaŭy na stolnicy takoj, i potim krajaŭy toto (MJ42)

kaczaty sia ‘toczyć się’: sia ne kaczaŭo

karczuwaty ‘karczować’: tak karczuwaŭy to sztosi (MJ42) → *wykarczuwaty*

kastruwaty ‘kastrować’: kastruwaŭy bo ne chtiŭy žeby maŭa [prosięta] (MJ42)

kazaty ‘kazać, wydać polecenie’: kazaŭ, by buduwaŭy cerkoŭ, cerkoŭ buduwana na miściu

kieltuwały ‘korzystać, opłacać się’: kieltuwały byŭo źjisty (MJ42) → *skieltuwały*

kińczyty sia ‘kończyć się’: jusz sia wesil’a kińczyŭo

kłasty ‘kłaść’: byŭo de kłasti; kŭaŭ o on'e [kamienie], hŭynu potem rozonaczuwaŭ; na doszczku, na doszczku kŭaŭy; kŭaŭ hornec na on'e; tam dŭywa kŭaŭy; na wis kŭaŭy [drzewo] i tiahaŭy (MJ42); na kupu tam kŭaŭy [drzewo]; zerno na stajniu kŭaŭy ♦ **kłasty ohen** ‘rozpalać ogień’: tam ony kŭaŭy ohen, ohen sia kŭaŭo → *pokłasty*

kochaty sia ‘kochać się, być zakochanym’: tato sia kochaŭ w uciach

kolaczŭty ‘kłuć’: ono koŭaczyŭo

kołysaty sia ‘kołysać się’: f tot sposip sia kołysaŭo jag na tot druczok sia zahnuŭo [?] i tag o toto sia kołysaŭo

kopaty 1. ‘kopać (ziemniaki)’: a jak kopaŭy, to odmituwaŭy toty taky sredni newel’ky [ziemniaki]; gruŭi kopaŭa; szytko babŭy, motykami toto kopaŭy; no ta kupaŭy rukami, rukami szytko iszczy i kopaŭy; **2.** ‘kopać (o zwierzęciu): [krowa] potim kopaŭa; dok. **kopnuty**: [byk] wygrwaŭ i to kopnuŭ mia

kopnuty zob. *kopaty*

kormyty ‘karmić’: pczoŭy, a jak priszŭa zima to tra byŭo kormiti (MJ42); tom kopriŭom korowu kormiŭa (MJ42); korowy kormiŭi tym makuchom (MJ42)

koruwaty ‘korować, ściągać korę’: koruwaŭo sia derewo

kosyty ‘kosić’: ber kosu, idy kos!; trea byŭo kosyty na waŭog; idy do neho kositi sy hrabati; iszŭy kosyty; trea byŭo kosyty, bo trea byŭo chudobu chowaty; chŭop iszoŭ kositi → *pokosyty, skosyty*

kotyty sia ‘kocić się (mieć małe - o owcy)’: ucia sia kotyt → *okotyty sia*

krajaty ‘kroić’: karpel’i krajaŭi, buraky korowam krajaŭy; byŭy znowu haŭuszky, sie nazywaŭy, ale krajane, no to kaczaŭy na stolnicy takoj, i potim krajaŭy toto (MJ42); stolnicia szto sia tisto na nim robit, kraje (MJ42); toto [dora – specjalna bułka na Boże Narodzenie] światŭi a jak toto oświatŭi no ta potim toto krajaly na take macićeke kostoczky, ksionc отпраwiaŭ o toty cerkowniki toto krajaly, jak toto krajaly tak toto rozdawaŭy ŭudom (MJ42); toto zo soŭoniny jak krajaly, ta toto jak sia wytopiŭo ta toto sia nazywaŭo czwarek (MJ42); hrudku prynius kus, od baczy domiŭ, to zaras krajaŭ, i ono den abo dwa posidyŭo take skrajane; toty sredni [ziemniaki] wže ne krajaŭy; wybieraŭy taky gruŭi, kotra maŭa wece jamky, i toty jag wel’ku krajaŭy → *pokrajaty*

krasty ‘kraść’: tam [do sypanca] pryhodyŭy zŭodije i kraŭy → *pokrasty, wkrasty*

kresaty ‘ciosać, ociosywać’: taka szyroka sokyra, no i tom kresaŭ, kresaŭ; kresaŭ toporom; trea byŭo kresaty na trisky; szczypaŭy na piŭ okruhl’aka i ho kresaŭy → *obkresaty, pidkresaty, wykresaty*

krutyty ‘kręcić’: dwi nitky krutyty razem; s toj sŭomy krutiŭi take poweresŭa (MJ42); maszyna, ji krutyŭo sia rukamy; tiž rukami krutiŭi (MJ42); potim toty koŭosky sia zas krutyŭo, na taku on'e, i kawaŭok, paru soŭom toho owiŭo sia tak

krutyty sia ‘kręcić się, wirować’: woda wiruje, tak sia ona krutit fkoŭo; hŭapiŭi jej take jak kurcz, i korowa krutyŭa ś, bihaŭa

kryczaty ‘krzyczeć, wołać’: kriczaŭ: koŭomazy, koŭomazy (MJ42); na korowy sia kriczaŭo; no to potim chodyŭy znowu zas taky bŭaniare [!] jih nazywaŭy, szto zo szkŭom, blianiare, i win iszoŭ hori seŭom i kriczaŭ: okna, okna naprawiat

krŭty ‘kryć, pokrywać (np. dach)’: soŭomom kryŭy i gontami, i doszczkami; gontamy kryŭy [dach], bo bŭachom iszczy chtoŭdy maŭo kryŭy, bo tera juž ostatnio bŭachom kryŭy

krŭty sia ‘chować się’: ja sia tam kryŭ poza krosna jag mama robiŭi (MJ42); [owce] sia kryŭi za toty ostrohy (MJ42) → *skryty sia*

kulawity ‘kuleć’: [owce] boŭiŭo szto to stikaŭo i kuŭawiŭa

kupuwaty ‘kupować’: byŭ maŭ hroszy to kupuwaŭ piŭkoszok; do Muszyny do Ŭabowy; no ta kupuwaŭy [beczki], kupuwaŭy no ji toto szytko; szytko kupuwaŭy nowe (MJ42); tam na na tot torh to tam znowu zas pŕichodiŭi, jusz kupci, no i braŭy toto, kupuwaŭy; dok. **kupyty** kupiŭi dzwony (MJ42); Sferdyk byŭ Poŭakom szto kupyŭ mŭyn (MJ42); hnaŭ setka [bydła] aŭ do Krakowa, to h Wabowi kupiŭi z Ŭabowy do Sancza na stacyju toto pryhnaŭy; jak kupyŭ ta kupyŭ; no ta toto kupyŭ maŭe, byky, no ji do rika jich trimaŭ, pas, prytrimaŭ

kupyty zob. *kupuwaty*

kuryty 1. ‘palić’: kuryty fajku (MJ42); jak garŭo boŭiŭo to byŭ lupczyk, toto to kuriŭy; tak czasem garŭo boŭiŭo, no to lupczyk nam ŭem my kuriŭi; **2.** ‘kurzyć (o śniegu)’: śnih kurit i zadujawa zamieti robit (MJ42) → *pokuryty*

kuty ‘kuć’: kowaŭy ne byŭo, Cigane kuŭy; to jusz zrobiŭ kowaŭ, to na Szczaŭnyku, niŭhto ne kuŭ

kwaruwaty ‘łasować, wyjadać co lepsze’: smakuwaŭy ta skosztuwaŭa, to znaczyt kwarna, bo kŭaruje (MJ42); sztosi kwaruwaŭ a to prewaŭnie najwecej dzity toho robiat → *pokwaruwaty, skwaruwaty*

kwasyty ‘kwasić’: kwasilŭi kapustu h winiŭkach i w boczkach; kwasiŭ kapustu w winiŭci; kwasilŭy [ogórki]

kwitnuty ‘kwitnąć’: boŭhaj, to jes taka roslyna jak konycz, a zoŭo kwitne; kwitŭa, kwitŭo takie maŭa jak ruŭa (MJ42); tak on'e kwitŭo

kypity ‘wrzeć’: no ta tota szto sia tot s.. urda, szto sia na ti žentyci znaŭ jaka, zŭożyŭy na szparke i ona musiŭa kypiti bo byŭ by to kl'ag wyl'aty do toho to byŭo nezdrowe, zoŭudog boŭiŭ, rozwolnina straszne byŭo, tra byŭo prewaryty; tam sia paŭyŭo f szparketi i tot, tod žar sz... do toho horcia i kypiŭo → *zakypity*

kysnuty ‘kisnąć, kwaśnić’: to syŭ soŭyŭy, i soŭyŭy tam do toj diszky nakŭaŭy, nakŭaŭy i jak toto nakŭaŭy kameniom pryŭożyŭy, žeby toto kisŭo; [ciasto na chleb] kysŭo i potim do peca dawaŭy → *wykysnuty*

L

labidyty ‘lamentować, narzekać’: jag zaczaŭ labiditi: a de moja korowa?

lataty ‘latać, biegać’: tela lem stanie na nohy to juž ide juž lata (MJ42)

laty 1. ‘lać’: toto potym zakypiuo, dawaŭy zimnu wodu i powoŭi toto laŭy; maŭy taku mirku, ta tyŭo laŭy too, toj wody s toho kŭagu; to trea byŭa ŭapaty za ɫeb, rozzuniati, a tu horiati laŭy toto; **2.** ‘padać, lać (o deszczu)’: tak tiž zaczaŭo lathy; czasom wyszŭo tag že doždž laŭ; mož byŭo jag laŭo, to mož byŭo sia tam skryti; l’ije jag neszczecia; tam doždž ne laŭ; tu sŭonko sfitiŭo, a tam laŭo → *nalaty, wlaty*

liczy zob. *lihaty*

liczyty¹ ‘liczyć’: ci kawaŭok chl’iba ci kawaŭok poŭotna no to liczymy na kawaŭky; derewo bo možeme liczyti derewo jest ale pnia – tag o no de..., kawa – derewo o tam ci kubik ci puŭ kubika to nazywamy derewo, ale wiencej ras tak, jak porizane, porizeme buk na tag zwany siah to znaczyŭo, liczyŭo sia ta jagby jeden meter jeden meter, ale liczmy od metra ni, meter derewa to liczyŭo sia f tot sposib o meter na zdoŭsz, meter na szyr tag o to sia liczyŭo meter ta jagby meter kwadratowyj

liczyty² ‘leczyć’: liczyŭi ta ja, jag byŭo, sfojim l’ikarsfom; jarec [jęczmień na oku], no to jak sia zrobyŭ to ne liczyŭy, to metaŭy takie, jarec metaŭy do peca (MJ42); czemir, a toto liczyŭi tiž domowo on’ym soŭej i wodu

liczyty sia ‘liczyć się z czymś, zwracać na coś uwagę’: každyj sia ne liczyŭ s tym

lihaty ‘kłaść się’: na nicz toto zaonaczyŭ žeby tepŭo zatrymaty i tak l’ihaŭ tam jak borsuk i spaŭ (MJ42); každy [prosiak] on’e i l’ihaŭo i szytko graŭo; dok. **liczy**: jagem se l’uch, jag zasnoŭ

lipyty ‘lepić’: [kura] tu vyhrebŭa, tam vyhrebŭa, tu vyhrebŭa jak kura, i trea byŭo l’ipiti [podłogę gliną]; pczoua najpersze zberat tot pyŭ tot wosk, tam toto szto lipjet desy do ramky ch pniaku i i ona lipit szto by potem do toho nosit mjut (MJ42) → *pozalipiaty*

litaty 1. ‘latać’: na totu dziuru l’itaŭy ɫastiŭky; **2.** ‘biegać’: tak sia myž rychtuwaŭa szto jak pizŭa czohosy do sypancia, ta ona choŭera po scini l’itaŭa **3.** ‘tu: kręcić się, poruszać się szybko’: na tracz, tam i woda tiahaŭa i tam toto l’itaŭo i rizaŭo

lubyty ‘lubić’: pczoua ne lubit koŭskoho potu (MJ42)

Ł

ɫapaty ‘ɫapać’: no i tu sia ŭapaŭo i do tej gielety sia o zdojiŭo; to trea byŭa ŭapaty za ɫeb, rozzuniati, a tu horiati laŭy toto; uciu sia ŭapaŭo

ɫetity 1. ‘lecieć, przylatywać’: letiŭy bocany (MJ42); **2.** ‘lecieć, przelatywać’: tu tag byŭo porychtuwano szto muka tu letiŭa; byŭ takyj zoŭop, tiž byŭ derewianyj, pres ciŭu stajniu szto toto [słoma], szto ɫetiŭo, ta szytko ɫetiŭo do zoŭoba; potim byŭ dach, žeby doždž ne ɫetiŭ; **3.** ‘lecieć, pędzić, bieć’: korowa ɫetyt a ja ɫetiu za niom (MJ42); ta hnaŭy [owce] na paszy, na pasfysko, no to teras jak troje [ludzi], jeden na peret, žeby ne ɫetiŭy, druhe po po boku

ɫežaty ‘leżeć’: dziura byŭa ta ony sobi ɫežaty, ɫežaŭy f kozzari de chtiŭi; medwid czy tam tot borsuk w barŭozi ɫežyd (MJ42)

ɫuczty sia ‘łączyć się’: to jest koŭo i ony sia tam ŭczyt, no tam szist kawaŭkiŭ

ɫyszty ‘zostawić’: to fse lyszyŭ

M

maczaty ‘moczyć’: maczałi on'e śpiritusu (MJ42); onom szpirytusom do toho maczaũ (MJ42)

marchaty sia i **marchuwaty sia** ‘o popędzie płciowym krowy – latować się (wiele razy)’: poľuwaũa sia raz, druhi raz i treti raz, no to taku korowu nazywaũy marcha, że sia marchat, sia marchuwaũa i marchuwaũa

marchuwaty sia zob. *marchaty sia*

marciuwaty sia ‘marcować się, o popędzie płciowym kota’: marciuje sia, kitka marciuje sia; nie beesz mi tu marciuwaũa (MJ42)

mastyty ‘maścić’: ta se zme mastiũi haũuszky, pirohy, mastiũi saũom → *omastyty*

maszkaryty ‘ubierać się biednie, źle’: jak sia zyszũo tak pary do kupy, to gadaũy maszkaryty [*i to szto to znaczyło?*] no to, że taky sia zyszłi taky jak maszkaryty, to byũo takie, ale to ritko byũo, taky maszkary, taky maszkaryty (MJ42)

maty ‘mieć’: bo každyj maũ gazda, maũ uci; budu maũ jeszcze wiele innych kũopotiũ; jest taki czũowiek kotry maje oczy dobry i niedobry, to nie wiadomo jak to chto maje; no ja jeście mam, mosz pokazati, jak to wyhladaũo; byũa taka barankowa szapka, ta jak kozakymaũi (MJ42); koni tiż maũy kul'aũku ♦ **maty do czyninia**: budu maũ z najwyższym sandom do czyninia

melduwaty sia ‘meldować się’: musiũ mel'duwaty sia

merydzaty ‘przeżuwać (o owcy, krowie)’: merizat, merizat, no to znaczy że ona ototo pryonaczuje, jag o, zuwat, no to ale to zuwat to już byũo ne po ľemkiũsky, po ũemkiũsky byũo merizdat, jag ne marydzaũa cy korowa, cy ucia, to byũa jusz chora (MJ42)

merznuty ‘marznąć’: f ti piũnyci byũ ciũyj magazyn zimowyj, petruszka, morkoũ, bo tag de, de ta zamerzũa a tam już ne, tag byũo zrobene, że ne merzła → *zamerznuty*

meszkaty ‘mieszkać, żyć’: byũa doľina no to nazywaũy z doľiny o bo tam doľiniaže tam tiż meszkaũy; tu f Szczawnyku meszkaũ

metaty ‘rzuć’: haũuszky ũyszkom metane sie nazywaũy (MJ42); woda horiacza i na tot krip to pierohy metały; jag jusz sia obrobiũy no to ftody moũotyũy, sia metaũo na bojisko, i maszyna, ji krutyũo sia rukamy, a jak popередnio, ta byũy ciřy, ta ciřamy; szytko baby, motykami toto koraũy, toty skyby z nas my metaũy; tam byũ pec szto w nym pekly i on'e, a potim dostawyũy szparhed gu nemu [do pieca], a teraz iszczy komyn, a to jusz tera, jusz metaũy szytko; jarec [jęczmień na oku], no to jak sia zrobyũ to ne ľiczyũy, to metaũy takie, jarec metaũy do peca

miriaty ‘mierzyć’: horniaczem miriałi; poũotno miriaũ (MJ42)

miszaty ‘mieszać’: ucze moũoko, a to korowie moũoko, a korowie jag ta tiż do toho uczoho wľały że, miszaũy, miszaũy

mocy ‘móc’: jak ja možu maty z najwyższym sandom [do czynienia]; f kotrym to roku mohũo byty, to desi mohũo byti piadesiat szist; to mohũo byti tag do desi koũo piadziesiatoho roku; koľiba to powisti tak, to byũo sztosi takie, ta jag na dwi osoby, tam mohũo byti, dwi osoby mohũo tam spati; tam sia noczuwaũo, spaũo, abo mohũo sia spati, mohũo sia ne spati; ony [baby] sia ruszaty ne mohũy na weczery, jak grul'i koraũa; żeby sia ne mohũo tam spalyti; szto tam dwi try osoby mohly spati; potim jużem ne mih daty rady

moknuty ‘moknąć’: mokũo → *zmoknuty*

moloty ‘mleć’: żyto myũyũy na muku (MJ42); jak moũoũy to byũy takie rucz'ne ml'inky (MJ42) → *zmoloty*

mołotyty ‘młocić’: jag omoŭotyŭ no to juź byŭo wymoŭoczene, a tak to jag iszczy moŭotyŭ, ja iszczy mam moŭoczene; moŭotiłi cipami a moŭotiłi ciŭu zimu (MJ42); zerno moŭotiŭo sia, juź wymoŭotiŭo sia; moŭotyŭy tak, jag byŭo, dak ja byŭo de kłasti, to moŭotyŭy to kłaŭy → *omolotyty, pomolotyty, wymolotyty*

morduваты ‘mordować, męczyć; tu: nagabywać’: potim znowu tag za nim chodiłi, i tak chodiłi, morduwaŭy (MJ42)

mriawczaty ‘miauczeć’: chodit po dworie, kriaŭczyt, priszoŭ marec i zaczeŭa kitka mriaŭczati (MJ42)

muruwaty ‘murować’: jednu ścinu muruwały i druhu ścinu muruwały, a do seredyny da szuter sypaŭi → *wymuruwaty*

musyty ‘musieć, trzeba’: piŭ kary musisz odsŭużyty; musi smotriti; ona musiŭa prejti z widrami (MJ42); zabrałi mu bundu i potim se tum bundu musiŭ wykupiti (MJ42); musiŭ robyty, bo ja byŭ najstarszyj doma; ta win musiŭ widity szto, wŭhnaŭ, a bacza musiŭ znaty szto odobraŭ

myszkuваты ‘kastrować’: myszkuwati, to raczej myszkuwati sia nazywaŭo toto; hniesky weterinasz to myszkuje; myszkuwały i jag juź maŭ iti na paszu to juź wymyszkuwały juź ne nazywaŭ sie bujaczok ale sia nazywaŭ juź byk (MJ42) → *wymyszkuwaty*

мыты ‘myć’: toto [gielete] tra byŭo мыты → *wymyty*

мыты sia ‘myć się’: мыłi tym tak sia tom wodom śfiaczenom (MJ42)

N

naberaty ‘nabierać’: chodyŭy babы sy tutej [do spichlerza] korytcia derewianы, s korytcia, s korytciam naberaju toho, toj muky, na szto jej tam treba, cy na jake tisto cy na chl’ip; dok. **nabraty**: ‘nabrać’: duhan to nabraŭ s toho micheriny, z hanczaka nabraŭ i ziaŭ do gamby i toto źuwaŭ (MJ42); **2.** ‘nabrać, naciągnąć’: alkoholu nabraŭo (MJ42)

nabraty zob. *naberaty*

nabyty zob. *nabywaty*

nabywaty 1. ‘ubijać’: zemł’a, jag byŭa taka nedobra, szto ne ne, to wozyŭy iszcze s pol’a i nabywaŭy, i take byŭo riŭne; dok. **nabyty**: jag desy sztosy chtiŭ nabity hlyny, to na jakesu doszczku; pecysko nabyŭy z hlyny, kaminia; **2.** ‘nabijać, wbijać’: dziury sia nabywajut tod moch, tag źeby para ne iszŭa w zymi

nadawaty się ‘nadawać się’: abo rosŭy pestrakы такы ... ale toto barsky twerde, toto ne nadawaŭo sia

nadlipiaty ‘lepić drugą warstwę (tu: na podłogę)’: a jag byŭa hlyna, pŭańsza hlyna, no to sia opał’uwaŭo, musiŭy nał’ipiaty, potim nadł’ipiaŭy

nadziwaty ‘nadziewać, nakładać’: osi, szto sia nadziwaŭo koŭa na ni

nagadaty ‘nagadać, naopowiadać, napleść’: sztosi tam znaŭa do toho nagadaty, naszeptaty (MJ42); hniesky Cigankы no tiź dekotry znajud, a dekotry ne znajut, dekotry tam nagadajud, nagadajud, bo tag bude

nahnaty ‘zagnać’: nahnaŭy kury → *hnaty*

nahriwaty sia ‘nagrzewać się’: jak sia ne nahriwaŭ, ta na pecu sia spaŭo

najisty sia ‘najeść się’: a potim jag jusz [owca] prestane jistī, najiūa sia i prestane jisty to jusz, meridzat (MJ42); narobilī pirohiū, najilī sia na weczier; na śnidania toto najilī sia i pizlī do roboty (MJ42); ony toj sūomy najiūy (MJ42)

najmuwaty ‘najmować (do pracy)’: de byūo hidni poŕa a ne duže ŕudy, toty musiūy najmuwati

najty ‘znaleźć’: tam naszły źrudło szczawy, kwasnoj wody; tam naszły źrudło szczawy, kwasnoj wody, toj leczniczoj, naszły źrudło wody i nazwaūy jej jakosi szczawa

nakladaty ‘nakładać’: to byūo takie z drowna wytoczone i tak f seredyni i tak sia o, ta jagby do toho sia nakūadaūo a z werchy takim sia czymsi zakruczuwaūo; dok. **naklasty**: a teras tu nakūaūy, a tu tyl’a hūapyūy, pozberaūy, i tak, zūożyūa do bundza; tam nakūaūy na toto szyra; to сыр soūyūy, i soūyūy tam do toj diszky nakūaūy, nakūaūy i jak toto nakūaūy kameniom pryūożyūy ♦ **naklasty ohen** ‘rozpalić ogień’: tra byūo naklasty ohen; jag ohnia nakūalī, sia toty pastuchy, taky sia ohriūo (MJ42)

naklasty zob. *nakladaty*

nalaty zob. *naliwaty*

nalezaty ‘należeć’: naleželī do jednoj parafiji (MJ42)

nalipiaty ‘lepić glina’: [podłoga w chałupie] tiž deŕyny, deŕyny, f chyży jednej, druhij potim stawiaūy deŕyny, chodz i toty byūy kurny ta stawiaūy bo to to już byūo toplisze w zymi, bo byūa doszczka i już ne tra byūo, a tak tra byūo nalipiaty [gliną]

nalitaty sia ‘nalatać się; tu: nabiegać się’: po tych horach to ja sia napas, kilo to sia my nalītaūy

naliwaty ‘nalewać, polewać’: z horы sia nalīwaūo; czemir, a toto ŕiczylī tiž domowo on'ym solej i wodu, i tym nalīwaūi; dok. **nalaty**: jak tilko nalelī mu, wutke wypīū (MJ42); waru nalaūy do horcia i zkypiūo i szmariūy tam muky (MJ42); to tu byūa dziura, toto moūoko s toj gieŕety nalāūo

nalapaty ‘nalapać, złapać’: to sia toto moūoko naūapaūo; bo to sia toto moūoko naūapaūo → *lapaty*

nalakaniaty ‘naginać, zginać’: no to [z] smereczka, z jaliczky, a to koūysky trea byūo za... zapaŕity na ohniu i tra byūo skrutīti ho na takie jak prijatne i toto sia potim naūożyūo tak sia toto ne roschodiūo i tag do toho sia n'akaniaūo i zo samoho takoho byūy take jak, nazywaūy on'e, otweracz co sia z'aperūo

nalozyty ‘nałożyć, założyć’: no to [z] smereczka, z jaliczky, a to koūysky trea byūo zapaŕity na ohniu i tra byūo skrutīti ho na takie jak prijatne i toto sia potim naūożyūo tak sia toto ne roschodiūo i tag do toho sia n'akaniaūo; totu masku naūożyt i tag be o inaczej wyhladaū

namoczty do ‘namoczyć w’: tel’a jag zabyūy, no ta tod zoūudok to wynimaūy, i i toto wymyūy, wyszystyūy, potim to nasoūyūy i zawisyūy, toto wyschūo i potim po kawaūku toho zoūutka tiaūy i ma..., namoczyūy do wody, potim toj wodom wylīwaūy, rozmiszaūy i za chwyŕu czasu już byū сыр

naonaczty zob. *onaczty*

napadaty¹ ‘napadać’: Татары, Туркы napadaūy na totu Ruś

napadaty² ‘napadać, o deszczu, śniegu’: napada śnihu na derewa

napasty (sia) ‘napaść się (paść wiele razy)’: po tych horach to ja sia napas, kilo to sia my nalītaūy

napowaty ‘poić’: konia napoŭaŭ (MJ42)

naprawiaty ‘naprawiać’: okna, okna naprawiat; tot sia nazywaŭ szto z butami, buty szyŭ, naprawiaŭ, szefc (MJ42); dok. **naprawyty**: pomih mu naprawiti

naprawyty zob. *naprawiaty*

naprażyty ‘nasmażyć’: naprasz tam czwarkiŭ

napriasty ‘naprząć’: trea byŭo priasti, furkati toto 1en tihati on'e to ta sie juŭ wencej napriaŭa (MJ42) → *priasty*

napysaty ‘napisać’: nap'isaŭem toto podania dl'a najwyŭszoho sondu → *pysaty*

napyty sia ‘napić się’: [owca] jak sia duŭe napiŭa, to choriŭa; h l'iti chodyŭo na po1e, ta napiŭo sia

narizaty ‘naciąć, narznąć’: tam sia narizaŭo na siczkarni tam jak siczkы zo swiŭzoho; nazberaŭy toho i narizaŭy (MJ42); narizaŭ doszczok (MJ42); na tym traczu narizaŭ doszczok

narobyty 1. ‘narobić, zrobić duŭo’: narobil'i pirohiŭ, najil'i sia na weczier; brajde narobiŭa; **2.** ‘wydalić ka1, mocz’: мыsz, narobiŭa do wiŭsa, a ŭe toto kin ŭiŭ i ŭe toto toto meszynы mu poszkodiŭ

narodyty sia ‘urodzić się’: tela sia narodiŭo takie niekonieczne, no sŭabe

narыchtuwaty (sia) ‘przygotować (się)’: nazywaŭo sia ko1yba, ŭeby tak chtosi chtiŭ noczuwaty, niby ono tam byŭo tepŭo bo tak droŭ tam nie chodiŭo, tam kilo se chtiŭ narыchtuwaty; narыchtuwaŭy sia totы starszy kawa1ery pit seŭom → *rychtuwaty*

nasadzaty ‘nasadzać na jajka’: nasadzaly na jajka

naschodyty sia ‘naschodźić się, zebrać się w gromadę’: takы sia bandы naschodyŭo

nasijaty sia ‘wysiać się, rozsiać się’: byŭy smereкы, jel'ici, buczкы, bo sia desi tak nasijaŭo

nasolyty ‘nasolić’: tel'a jag zabyŭy, no ta tod ŭoŭudok to wynimaŭy, i i toto wymyŭy, wyczystyŭy, potim to nasouŭyŭy i zawisyŭy

naspaty sia ‘naspać się, spać duŭo’: ja sia naspaŭ na tym pecu

nastaty ‘nastać, zacząć się’: jag nastaŭy totы ŭoŭy osi na ŭel'izne no to juŭ dawaŭy smar

nastraszyty sia ‘przestraszyć się’: oni sia nastrasyl'i

nasypaty zob. *nasypuwaty*

nasypuwaty 1. ‘nasypywać’: kosz de sia zerno nasypuje; dok. **nasypaty**: tam nasypaŭ, paczku duhanu nasypaŭ, zatiach, zawiazaŭ, do kыszeni (MJ42); **2.** ‘nalewać’: ta dwiniata byŭy ta jagby totы dwi szklankы razem byŭy zwuczene, i do toho tu nasypaŭ jednoho do jednoho, drugoho do drugoho i totы nius (MJ42)

naszczypaty ‘narąbać szczap’: narobiŭy sia szczyр, naszczyраŭo z buczka

naszeptaty ‘szepcząc, coŭ komuŭ powiedzieć’: sztosi tam znaŭa do toho nagadaty, naszeptaty (MJ42)

naszywaty ‘naszywać’: tot kawaŭok kotri sia naszywaŭo to sia nazywaŭa ŭata

nateczy ‘nacieć, nalecieć’: totы hoŭowкы fszytkы tyma kinciamy zaonaczyŭ, no i tak sidiŭo i i woda taka do [?] natekŭo

nateraty ‘trzeć, nacierać’: pouŭywaŭ toto szpiritusu, nateraly no ale duŭe do teho nateraly bo zapalenia (MJ42); ŭeby garŭo ne bo1iŭo, nateraŭy tym czosnkom (MJ42); dok. **naterty**: naterl'i gru1i, dal'i mukы, wymisz'al'i, ŭyszkom, na wodu, no i to byli haŭszкы (MJ42) → *terty*

naterty zob. *nateraty*

natihnuty zob. *natihaty*

natihaty 1. ‘naciągać’: [*Jak łączyli?*] ta jeden poza druho, i tu teras s toj strany kołyk tu, a s toj strany kołyk tam i do dziury i totu witku po...sia natihaŭo z hory; dok. **natihnuty** [tu: natiahnuty]: jak toto, natihało, tak koŭo sia ne obertaŭo; **2.** ‘wchłaniać’: bowhaj ne wymahat dobroj zemli, win iszcze poprawiat zemlu, desy natihat powitriom, natihat co poprawia zemlu

natihaty sia ‘przeciągać’: naž dzido no to sia biŭ z woŭkom na telati, tela on'e woŭk gu sobi, dzido biž gu sobi tela, sia natihaŭy z woŭkom

natyskaty ‘naciskać’: tam sia daje, tu sia daje totu smietanku, teras toto sia natiskat i teras totu tota smietanka i tym sia potihat do hory

nauczyty zob. *nawczyty*

nauczyty sia zob. *nawczyty sia*

nawaryty ‘nagotować’: staŭy juž rano, nawariŭy jak o teras taka robota h oseni no to za smy ta takie śnidanie tam byŭo, zaras obit daŭi, naiŭy sia i po obidi každyj iszoŭ do sfoji roboty a na poŭudnie to nawariŭi (MJ42)

nawczyty ‘nauczyć’: jag nauczeny byŭy [owce] choditi domiŭ to dobri byŭo a jag ne nauczeny byŭy choditi to ģipsze byŭo ich ne wypuszczati

nawczyty sia ‘nauczyć się’: jagby cukierek ziaŭ, jak sia tak nauczyŭ; žeby sia n'auczyŭ to najperszy musi byti za czeladnika; ta hnaŭy [owce] na paszy, na pasfysko, no to teras jak troje [ludzi], jeden na peret, žeby ne ģetiŭy, druhe po po boku, i na zadu i tak wymnany na pasfysko, a potim daŭsze jak sia [owce] nauczyŭy ta ne tra byŭo, ony iszŭy juž jak; ony sia nauczyŭy ta potem iszŭy sami → *wczyty sia*

nawernuty ‘zawrócić, nawrócić’: jagby jej [krowy] ne nawernuŭ, ta ne pizsla domiŭ ale pizsla do sin (MJ42)

nawezty zob. *nawozyty*

nawozyty ‘nawozić’: wiŭsisko byŭo i hnoju nawozyŭ, i do toho wiŭsiska, no ta jag byŭo suche, to až iskryŭo so skyp; dok. **nawezty**: kamienia nawezŭy, hlyny nawezŭy

nazberaty ‘nazbierać’: do butli nazberaŭ [owoców], cukru zasypaŭ (MJ42); jak sia pide do ģisa na griba, a nazberat sia, o mam szcześcia

nazwaty zob. *nazywaty*

nazywaty ‘nazywać’: ne, ne radyŭy, ne nazywaŭy nyjak žeby sia byŭa nazywaŭa [deska]; tam naszŭy źrudło szczawy, ne kwasna woda ale, po swojemu nazywaŭy; ujko to wece nazywaŭy, jagby po, jak sestra by byŭa, brat a sestra, ni, to ta jak po sestri ftoŭdy nazywaŭy ta jak ujko, o tu sie nazywaŭy tego, tu stryjko; wekszy bul'i, to nazywaŭy spuza; dok. **nazwaty**: tam naszŭy źrudło szczawy, kwasnoj wody i nazwaŭy jej jakosi szczawa... no ji nazwaŭy potim Szczauŭnyk, toto seŭo nazwaŭy i tak Szczauŭnyg do hnesznioho dnia; take wereteno sia nazwaŭo

nazywaty sia ‘nazywać się’: tam sia nazywaly Czerteży Pitpasiky, Horocz'ka, tak sia nazywaly toty mis'c'ewosci taky

nesty ‘nieść’: szaflik to ma z jednej strony i z druhi strony takie o szto mož ruki tam dati žeby mož byŭo niesti; toto moŭoko niesŭo sia domiŭ raczej, do seŭa; toto obliŭuje, potim toto witer nese (MJ42); szto byŭo nesty; zabraŭy do takoj płachty i nesŭy; niuz domiŭ i potim toto robyŭy s toho bryndziu → *ponesty, wynesty*

noczuwaty ‘nocować’: ja noczuwaŭ, bo to juhaz iszczy ne chtiŭ noczuwaty bo sia bojaŭ, no to ja chodyŭ noczuwaty; nazywaŭo sia kołyba, żeby tak chtosi chtiŭ noczuwaty; tam sia noczuwaŭo s tyma быкaми; tam sia noczuwaŭo, spaŭo; pid bukom sia noczuwaŭo abo pid jałyciom o to sia noczuwaŭo; f ti kołybi sia noczuwaŭo → *prenoczuwaty*

nosyty 1. ‘nosić’: babы da w zimi nosiŭi kapuci s toho sukna; быкы, tod dyszel’ nosiŭi; nosyŭy, to nosyŭy takы tisz sia nazywaŭo bukwasz f tym wodu nosiŭy; pczoyŭ szto mjud nosiŭy (MJ42); **2.** ‘nosić – o odzieży’: [bundy] ne nosil’i, pamiatam bo stare nosil’i; za naszej pamiati to juź nie nosil’i (MJ42); ja pamiatam bo h nas takij pas быŭ bo tato nosiŭ (MJ42); byŭa taka barankowa szapka, to iszczy starы ŭude tu, w Michaŭowi, to nosiŭ do cerkwi no (MJ42)

O

obchodyty ‘obchodzić, świętować’: [święta] tu tag opchodil’i, tag de indej, zaz inaczej

obchodyty sia ‘zadowolić się’: jag ne starczyŭo toho boczku, soŭonynu, no to opchodiŭy sia tym [sałem]

obczuchaty ‘obetrzeć’: tota na toto obczuchaŭo to asz kroŭ iszŭa

obderty ‘obedrzeć’: toto fszytko hoŭoŭкы obderly, optiaŭy jich, s tym nasiniom

oberaty ‘obierać’: mama oberaŭa grul’i → *odobraty*

obernuty zob. *obertaty*

obertaty ‘obracać’: byŭ druczok sia nazywaŭ no i tym tag obertaŭ dookoŭa i znowusz toho wziaŭ do jednej rukы toho żyta i fs’e o ta jagby fsypaŭ tu o f seredyniu; dok. **obernuty**: jag byŭo szyroke, no to potim obernuŭy, z druhoj strany i zas tak

obertaty sia ‘obracać się’: jak toto na na, natiahło tak koŭo sia ne obertaŭo; sia obertaŭo; jusz sia obertaŭa; te tri bahnitкы daŭa na wodu, tak sia doŭho obertaŭy totы bahnitкы

obijty ‘obejść, okrążyć’: obyszoy tak [stożek], doŭokoŭa

obkresaty ‘ociosać’: do serediny toto szыtko wyonaczyłi, wybral’i takie ko... tam a tot wierch potim opkresal’i, totы ŭupy jak to opkresal’i → *kresaty*

oblaty ‘oblać, uczcić alkoholem ukończenie pracy’: skinczyły budowu ta [robili] odomasz, i trea byŭo oblaty żeby na doŭho stajaŭ [dom]

oblitaty ‘opadać’: toto oblituje, potim toto witer nese (MJ42); dok. **obletity**: ta lŭscia, ta z buka obletilo kaźdoj osinu a ze smereka to najwecej (MJ42)

obletity zob. *oblitaty*

obložyty ‘obłożyć’: ras tag dookoŭa kŭaŭ, snop koŭo snopa, snop koŭo snopa, no i jag iszczy to byŭo, no ta wece nydz uwahы jag dałeko obložyty, bo jag obložyŭ za maŭo, ta ne chce sia o, toho ta ne mich totы snopы reszta zŭožyty

obluszczyty ‘oczyścić z łusek’: nazywaŭy ji kukuruzu, toto szto kukurycia быŭa na ni, potim tra быŭo szыtko obŭuszczyti (MJ42)

obmerznuty ‘przymarznąć’: kus obmerzŭa to seredinom wodu (MJ42)

obonaczyty sia zob. *onaczyty*

obrabiaty ‘obrabiać; tu: uprawiać’: ta karpel’i, ta burakы pasteŭny, i to jes take, jak kapusta, no ale toto sijały, ta to obrabiaŭy; dok. **obrobyty**: toto obrobiŭ

obrizuwaty ‘opiłowywać’: topir to sia užywaŭo do kresania derewa, daŭno tam ne obrizuwaŭy

obrobyty sia ‘obrobić się, skończyć coś robić’: a potim jag jak piszŭo, jag jusz sia obrobiŭy, no to ftody moŭotyŭy

obrobyty zob. *obrabiaty*

obstryczы ‘ostrzyć’: tu byŭ opstrich

obszыty ‘obszyć’: koronkom byŭy opszyty; koronkom byŭy opszyty dookoŭa (MJ42); mama opszyŭa tak tu i tu (MJ42)

obtiaty zob. *obtynaty*

obtynaty ‘obcinać’: najpersze sia optynaŭo popid brich; optynaŭy tag; dok. **obtiaty**: potim jag jusz totы obotiaŭ; toto fszыtko hoŭoŭky obderły, optiaŭy jih, s tym nasiniom

obudyty ‘obudzić’: żeby l’udi obuditi, to tam do tego byŭa warta (MJ42) → *budyty*

obuty sia ‘obuć się, założyć buty’: obuŭ sia i potim mu wyskoczyŭ micher

obwiazuwaty ‘obwiazуwać’: s toj sŭomy krutil’i take poweresŭa, to obwiazuwaly kruszky, jabŭony, sl’iŭky (MJ42)

ochabyty ‘zostawić, opuścić’: ugur ne pasŭy tam nicz, brakŭ mu zerna i ochabyŭ (MJ42); tot szto pasuwaŭ na sani, na sani ta too, toho ochabiŭ, ochabiŭ ho, ne, toho ne rubaŭ; ta til’o ochabyŭ

oczыstyty ‘oczyścić’: byŭo take korytcza co już byŭo wyrobene, totu oczystil’i, majster taki ta oczystiel’i (MJ42)

odbyty ‘odbić’: [byk] wygwaŭ i to kopnuŭ mia, to wyłetiŭ na druhu stranu, tu jagby stojaŭ byk, ja łetiŭ od neho aż na druhu stranu, a jagby mia rukami nie odbiŭo ta ja bym triachnuŭ hoŭowuczom to bym sia zabiŭ

odchodyty ‘odchodzić’: to ta buchaŭa tota para taka smerdiacza jag on’e, z niej, szto ona chodiŭa, ruszaŭa sia i to tod gas, otchodiŭ z niej

odcidyty ‘odcedzić’: potim tu wodu otcidyły s toho wareneno moŭoka i s tym moŭokom toto iŭy, cыr → *cidyty*

odcwerkaty ‘dojąc ściągnąć mleko (do końca)’: odcwerkati toto moŭoko → *cwerkaty*

odczuwaty ‘czuć, odczuwać’: ne odczuwam

oddawaty ‘oddawać’: tot сыр oddawaŭy tym l’udiom szto byŭy jih uci

oddojity ‘wydoić (pierwszy raz)’: persze moŭoko no to jak sia zdoiŭo no to korastra, ta jak ucia til’ko że treba oddoity

odfajtaty ‘odkroić kromkę’: ale sa fajtu ofajtaŭ (MJ42)

odkazaty ‘powiedzieć, odpowiedzieć’: otkazaŭ do wŭastytel’a, że sy pryszŭo po сыр

odkladaty ‘odkładać’: na kuŭka płuch, płuch, no i wjo, i iszŭy, i skybu otkŭadaŭo na bik; dok. **odłŭzuty**: zaperaŭy [strunge], ona byŭa prehorodziena a potim iszczy byŭa take szto totы uci jag zhaniaŭy, no ta toto ot... odłŭzły na big ho huknuły i chtody uci piszŭy

odkrutyty ‘odwrócić, odkręcić; tu: przekręcić’: otkrutil ŭep, mu dawaŭ tam chl’iba (MJ42)

odlepiaty sia ‘odklejać się’: jak kował robiŭ, do ohnia ... pokŭaŭ a s toho zał’iza desy sia odlepiaŭo szto tako sia zonaczyŭo i sia zrobiŭo no na taku bul’ku, bul’ky, wekszy bul’i, to nazywaŭy spuza

odliwaty ‘odlewać’: potim totu sarwatku odl’iwaŭy

odletity 1.: ‘odlecieć’: odłitiły bocany (MJ42); **2.** ‘spasć’: płachta, toto wynesüa na poüe, potim jak do jidzienia rospesterüa i jak mu sztosì odletiło ta na toto ne na zemłü (MJ42); iskra odletiła jedna ci dwi (MJ42)

odłożyty zob. *odkładaty*

odmituwaty ‘odrzucać’: jak kopaŷy, to odmituwaŷy toty taky sredni newelky [ziemniaki]; lemisz podawaŷ, zemłü chpaŷ na na błachu, a błacha juź odmituwaŷa na bik

odobraty¹ ‘odebrać, zabrać’: moŷoko odobraŷa korowi to byŷa striga (MJ42); bacza musiŷ znaty, szto odobraŷ, bo potim no osieni jak pryjde [właściciel owiec] i powi, bude gaaŷ że mu brakuje

odobraty² ‘obrać’: toty kukurudzy sia odobere → *oberaty*

odomknuty ‘otworzyć (drzwi)’: no a żeby byŷo hwoity wyjtì no to byŷy dwerci taky na na szczyti, na jednym szczyti, bo ono byŷo podoŷhaste, byŷo na szczyti byŷy dwerci i dwerci odomknuŷy, otworyŷ, wo i hwoszoŷ i wyszoŷ, i na den zaperaŷ

odpocznuty ‘odpocząć’: muszu odpocznuti; tag ona jusz potim moŷoka ne ma, ne ma, no to tak prinajmniej z misiac czasu o jusz żeby ona persze, żeby kus odpoczŷa sobi, to jusz potim jest, no to to sia, to sia toto nazywa za..., prisuszaty o, abo zasuszaty, tam korowu prisuszaty

odpoluwaty sia ‘(o owcach) zaspokoić popęd płciowy’: zokŷamiŷa sia, otpoluwaŷa sia i majet jahnio, persze jahnia

odprawiaty ‘odprawiać (nabożeństwo)’: kšonc odprowiaŷ (MJ42); dok. **odprawyty**: byŷa otrpawa on'e otrpawiłi, ranna sia nazywaŷa (MJ42)

odprawyty zob. *odprawiaty*

odrabiaty ‘odczyniać uroki, odczarowywać’: bylì straszne toty szto odrabiałi, porabiałi (MJ42); na szariskym zamku, tam byŷo ciŷy, ciŷy on'e toto toto szszo porabiaŷy, odrabiaŷy; dok. **odrobyty**: ta im bacza powiŷ tak, ta masz tam taku mudru jag sama porobilì ta teras ne moh odrobił, to ja sia do toho teraz ne беру, bo to juź jez za pizno

odrizaty ‘oderżnąć’: kloc co odrizaŷ

odrobyty zob. *odrabiaty*

odrosnuty ‘odrosnąć’: ony [liście] ku [?] potim odrosŷy

odsidyty ‘odsiedzieć (w więzieniu)’: piŷ kary musisz odsŷużyty, odsidyty

odslużyty ‘odslużyć; tu: odbyć’: piŷ kary musisz odsŷużyty

odsyłaty ‘odsyłać’: to h Wabowi kupiŷi [bydło] z Űabowy do Sancza na stacyju toto pryhnały, a, i zaŷaduŷaŷy do Krakowa otsyŷaŷy

odtiaty ‘odciąć’: ta to ottiaŷ

o[d]tysnuty ‘przycisnąć’: a potim toty koŷosky sia zas krutyŷo, na taku on'e, i kawaŷok, paru soŷom toho owiŷo sia tak i toto otysŷo

odwernuty ‘odwrócić’: żeby jakoŷo neszczesća odwernuti (MJ42)

ohladatay ‘ogłądać’: iszoŷ ohładaŷ

ohnaty ‘odegnać; tu: zabezpieczyć przed czarami’: trea byŷo znati, szto swoje ohnaŷa, ohnaŷa swoji moŷoko, szto ne dopustiŷa toho

ohrabaty ‘wygrabić (dokoła)’: no i to [słome] potim toto wytrepai, wyszystyŷy, hrablami ohrabaŷ, na šcini byŷ taki kyj, na tod hag zawisyŷ [słome], wykrep, wytrepai, wytrepai, no i byŷa kyczka jusz potim na dach; zapaska używały jak isty na połe karpelì ohrabaty

ohrity zob. *ohriwaty*

ohrity sia ‘ogrzać się’: jag ohnia nakŭaŭi, taky sia ohriŭo (MJ42)

ohriwaty ‘podgrzewać’: f kuchni sia jusz toto [mleko] ohriwaŭo; dok. **ohrity**: to oscypky to byŭo take jag zonaczyŭ tot сыр, znasz, jusz ohriŭ, juŭ byŭ сыр

okopuwaty **1.** ‘okopywać (np. ziemniaki)’: kawaŭ poŭa okopuwaŭy; **2.** ‘tu: wykopywać’: woda iszła omyŭa, a jag byŭy sy w berezi, to okopuwaŭy i chtoŭdy kamiŭ juŭ dawaŭy, no do kućcia, na totu pidŭohu, ta dawaŭy bryŭy

okotyty sia ‘okocić się (o owcy)’: okotyŭa sia ucia. Abo ucia sia kotyt, okotyta, okociŭa no to jes fszytko, nem kućciok inacze, bo to tu gadad, ŷe sia okociŭa, a tu a lemko gadad, ŷe sia okotŭa, aŭe jedno i to samo → *kotyty sia*

okrisuwaty ‘ociosywać’: a poczatkowo, jag ja byŭ, to sztytko tak szczypaŭy jak do tych kutciŭ, tag i totu stajni, tragari i on'e i toto szczypaŭy, okrisuwaŭy i toto skŭadaŭy i na tym statky byŭy

okruczowaty sia ‘okręcać się’: okruczowaŭy sia poweresŭami

okuty ‘okuć’: kowal' toto musiŭ okuti; kowal' toto okuŭ

omastyty ‘omaść, posmarować’: jak to [haŭuszki] sie zwariŭo, omastil'i to (MJ42); omastyŭy → *mastyty*

omolotyty ‘wymłócić’: omoŭotyŭy fszystko; jag omoŭotyŭ no to juŭ byŭo wymŭoczone, a tak to jag iszczy moŭotyŭ, ja iszczy mam moŭoczone; kućciok cipamy toto omoŭotyŭy → *molotyty*

omyty ‘wymyć (o płynącej wodzie)’: woda iszła omyŭa

onaczyty ‘robić coś („tegować”, „tentegować”)', wyraz wieloznaczny’: ta taku ŷerć wytiaŭ, i komina i totu sadzu fszytko onaczyŭ; onaczyŭ do chomonta tera; na szczytach byŭi nakŭatky, ŷeby toty nakŭatky onaczyŭi; bo jag byŭo desiat piatnaccad l'iter moŭoka, no ta sia zrobŭo i szyra, no i toto onaczyŭy, zwiazaŭy, tag on'e, zawisyŭy ho na, na ŷcini byŭ gwist taki, biti na tod gwist, i tak sobi toto reszta tekŭo; i tam tisz totu watru, szto potim chl'ip pekŭy na ni, to tisz tam wymisyŭy hlynu, wymisyŭy, wymisyŭy onaczyŭy na totu watru teras toho kl'oca, hŭaduwaŭy, pitkresanyj byŭ tak ŷeby tot pedz byŭ taki okruhŭyj; ‘tu: przymuszać’: to byŭa szl'achta, szto l'udy onaczyŭy straszno do roboty; ▲ **doonaczyty** ‘tu: pobić’: tu sie s tym pobiŭ, tam sie z tym pobiŭ, a nareŷci jemu doonaczyŭy, doŭupiŭy; ▲ **naonaczyty** ‘tu: zorganizować, urządzić’: kumasacyja byŭa, pry kumasacyji, daŭy stiahŭy [pola] do odnoho, meŷszyj [pole] naonaczyŭy; ▲ **obonaczyty sia** ‘tu: zorientować się’: ftoŭdy win sia obonaczyŭ, ŷe ta jagby sie opamiataŭ; ▲ **onaczyty sia**: sia s tym ne onaczyŭy; ▲ **preonaczywaty** ‘tu: przekładać przez’: perewaŷni to wece tam byŭo szto tu na pres pŭeczu byŭo tak preonaczywane, sie nazywaŭo torba; ‘tu: przyłożyć, przycisnąć’: na toty deŷka kamenie prionaczyly (MJ42); ‘tu: ocieplić, utkać’: pryonaczaŭy tisz potaniu mochom; no ta wyhl'adaŭa tak jagby ty, na szto pryonaczyty; dach z gontiŭ, to tisz pryonaczyly i prybiuŭ; ▲ **pryonaczuwaty**: pŭit, jest jeden druczok, druhi i treti, i teras tak braŭo sia koziarky z onoho, zo smereka, i teras tak jedno sia dawaŭy tu, a na tym serednim sia prionaczuwaŭo, a druhu sia dawaŭo tu; ▲ **rozonaczyty**: no rozonaczone, rozbrajdane abo brajda; **rozonaczuwaty** ‘tu: mieszać, rozrabiać’: hlynu potem rozonaczuwaŭ; ▲ **wonaczyty sia**: ja ne chczu woroŷyty, ja tam nie wonaczyŭy sia f toto ŷebym, ŷeby mi woroŷyŭa; ‘tu: przyssać się’: kl'iszcz jak sia wonaczyt, wŭipi do desi to win bude cicaŭ krowi toho; ▲ **wyonaczuwaty** ‘tu: wyrabiać’: koŭymas braŭy, polska ropica, f tamtij strani to wyonaczuwaŭy (MJ42); ▲ **wyonaczyty**:

obrucz byŭy Źel'izne ale byŭy derewiane konar' toto wystruhaŭ, wyonaczyŭ i zrobyŭ taki na obrucz (MJ42); do serediny toto szytko wyonaczyŭi, wybraŭi takie; 'tu: wytłumaczyć': potraŭiŭy fszytko wyonaczyty i wuczyty; 'tu: zrobić': toto tiŭ byŭo z droŭna wyonaczone (MJ42); jag ja ho [pole] jusz dostaŭ po kumasacyji to kus kamieni wykopaŭ, wyonaczyŭ; totu sadzu fszytko onaczyŭ, w hori wyonaczyŭ toto chpaŭo, potim dolyna toto wyonaczyŭ; potim jak toto wyonaczyŭy, no potim na tym buduwaŭy, budynok i buduwaŭy; ▲ **zaonaczyty** 'tu: przymocować': tam ũancuchom sia zaonaczyŭo i to tiŭ byŭa halbija; toty hoŭowky fszytky tyma kinciamy zaonaczyŭ, no i tak sidyŭo; 'tu: zamknąć': na nicz toto zaonaczyŭ, Źeby tepŭo zatrymaty i tak lihaŭ tam jak borsuk i spaŭ (MJ42); **zonaczyty**: to ony robyŭy to, toho syra taky, taky kul'oczky, no i toty kul'oczky zonaczyŭy, tiŭ dawaŭy na totu doszczku, i na ti dos'ci schŭy, i oscypky nazywaŭy [tylko górale]; to oscypky to byŭo take jag zonaczyŭ tot syr, znasz, jusz ohriŭ, juŭ byŭ syr; ▲ **zonaczyty sia**: biŭo sia do zemli dŭuru i tak zwizem koly koŭ sia biŭo to sia zonaczyŭo

onaczyty sia zob. *onaczyty*

opaluwaty 'opalać (?), wypalać (?)': a jag byŭa hłyna, pŭańsza hłyna, no to sia opaŭuwaŭo, musiŭy naŭipiaty, potim nadŭipiaŭy

opamiataty sia 'opamiętać się': ftoŭdy win sia obonaczyŭ Źe, ta jagby sie opamiatau

oplaczaty 'płacić, opłacać': win opŭaczaŭ, opŭacaŭ toty podatky, oplaczaŭ (MJ42)

oporosyty sia 'oprosić się': oporosyŭa sia, a jag jusz po tomu to jusz oporosyŭa sia → *porosyty sia*

opowidaty 'opowiadać': a ste opowidaŭi jim jak, jag my toto ũeń hŭadiŭi? (MJ42); pocytyaty abo naras opowidaty jak to byŭo, jak to pred wojnom byŭo

oraty 'orać': de oraŭy no to byŭo carina, de ne oraŭy to byŭa toŭoka; korowyy maŭ dwi i robiŭ, i oraŭ nima i fszytko robyŭ na gospodarci; my oraŭy; oraŭ na na zahony → *zaoraty, zoraty*

oriafaty 'wyczesać len': toto fszytko hoŭoŭky obderŭy, optiaŭy jich, s tym nasiniom, toto oriafaŭy

oŭwatyty 'poświęcić': toto űwiatyŭ a jak toto oűwiatyŭ no ta potim toto krajaly na take maciŭke kostoczky (MJ42)

oűwiczuwaty 'oűwiecać': tote zapalaŭuwaŭy, no tak pakŭy sia nazywaŭy i tak toto oűwiczuwaŭo

otelyty sia 'ocielić się': telyt, otelyŭa sie korowa → *telyty sia*

otriasnuty sia 'otrząsnąć się': jak sia otrias, ta no toto desi popustiŭo

otworyty 1. 'otworzyć': toto sia 'otworiŭo; dwerci odomknuŭy, otworyŭy, wo i hwaszoŭ i wyszoŭ; **2.** 'otworzyć; tu: udostępnić': Ham'eryku otworyŭy

owyty 'owinać': a potim toty koŭosky sia zas krutyŭo, na taku on'e, i kawaŭok, paru soŭom toho owiŭo sia tak

ozubruwaty 'oczyścić ziarno z łusek': to nazywaŭi ozubruwaŭi toto → *zubruwaty*

oűenyty sia 'oűenić się': sie oűenyŭ z inszom a ne z niom; win byŭ dost kawaŭer, ni, no i oűenyŭ sia; jak sia oűenyŭ brat, byŭy dity, tisno byŭo → *űenyty sia*

oűerebyty sia 'oűrebić się': kobyŭa űerebna, tak nazywaŭy, Źe jusz sia oűerebiŭa, tak sia, tak nazywaŭy Źe jusz sia oűerebiŭa o kobuŭa

P

palnuty ‘uderzyć, walnąć’: jak triska sia выгваѡа, jak paľŭa, ta выскoczyѡа sзыба
palankuwaty ‘przegradzać’: быѡу два будынкі а даваѡу ťcinu medze nimi, to paŭankuwaѡо → *zapalankuwaty*

palyty ‘palić’: paľyły f pecu bukowe drewa (MJ42); tu paľyły (MJ42); paŭyŭy ch pecu, два horci sia szturiaѡо do peca, no tam sia paŭyŭо за тыма horciamy

palyty (sia) ‘palić (się)’: ne paľyły ch pecu; no i potim palyŭy, i palyŭy; tu byѡо kurna chыѡа, sia palyŭо tag ľadni; tam дыгва kŭaŭy i suszyŭy sia, жебы sia ch pecu добри palyly; tam sia paŭyŭо f szparketi

pamiataty ‘pamiętać’: ja pamiatam bo h nas takij pas быѡ бо tato nosiŭ (MJ42); jag ja zaczaŭ pamiatati tak to zupu borszcz (MJ42); tu pamiatam, aŭe duѡe sia pamiatat (MJ42) → *spamiataty, zapamiataty*

pasty ‘paść’: byѡу horы, byѡу pasfiska, byѡо de pastŭi, no to to pasŭi; ja iszoŭ pasty; ja koo toho robyŭ i dojiŭ i pas bo jak trea byѡо; uci sia pasŭо; ta to takyj to juhas to jeden, jeden, jag maŭ swoho, swoho сына, bo ta jag h nas, no to pas, najpersze paz brat, no a potim druhij brat, potim tretij brat; toŭoka to быѡа to pasŭy korowy (MJ42)

pasty sia ‘paść się’: a toto reszta szytko hori выгнаŭ i pasŭо sia toto, ciŭe ľito → *popasty sia*

pasuwaty 1. ‘pasować’: tra byѡо жебы pasuwaѡо: jaki hornec pasuwaŭ tam; pasuwaŭy na sani koriń, pasuwaŭy; 2. ‘dopasować’: tu de chl’ip pekŭy to жебы byѡо riŭne, no ta tot kľoc pitkresaŭy, pasuwaŭy do toho, do watry, bo tam sia watra nazywaŭy

peczy ‘piec’: potim to sia pekŭо; toto zo сыра to doma piekľi; toto soŭoninu piuk na on'e (MJ42); tam byѡ pec, szto w nym pekły; tam tisz totu watru, szto potim chl’ip pekŭy na ni, to tisz tam wymisyŭy hlynu, onaczyŭy na totu watru teras toho kľoca, hŭaduwaŭy → *wpeczy, wypeczy*

pidberaty ‘podbierać’: to sie nazywaѡо pidberaty miut, im tot mjut zaberaty to sie nazywaѡо pidberaty

pidbywaty ‘podbijać, przymocowywać od spodu’: koѡucha kawaŭek pidbiwaŭy na to

pidchodyty 1. ‘podchodzić, podnosić się’: jag jez wece moŭoka to ono pitchodit bo ono je, tag jes bo toto szto ono na wierchu jest, no i ono ftoŭdy pokazuje kilo jez; 2. ‘pasować’: to kwasil’i kapustu h winiŭkach i w boczkach, to zaleѡyt jak komu pitchodiŭо, jak chto maŭ sposibnist zakupiŭ se winiŭku, a szto nie pitchodiŭа mu, no to tilko w boczci

pidczyistyty ‘oczyścić trochę’: tag ѡyto o pitczystiŭ, bez niczoho i tak zmoŭоŭ

pidwihnuty ‘podnieść’: desi sia sprewertaŭо abo szto, no pomih mu pidwihnuti

pidhartaty, podhartaty ‘zgarniać, podgarniać’: kawaŭ poľa jag okopuwaŭy, to toto do jakoho kriaka jakysy sia wkazuwaŭ, ta totu выкорѡа, a potim pidhartati, pidhartaŭy szytko rukami; ta pothartaj tam f pecu toty nedoharkы na kupu, nech sia dopal’at (MJ42)

pidijty ‘podejść (tu: wodą)’: a zmetanku jag pokwaruje cy porusza to ona juѡ wodom pidyjde

pidkormiaty ‘dokarmiać’: pczoŭy no tak sie pitkarmiaѡо [!]

pidkosyty ‘podkosić, skosić trochę’: toty ľystkы, to ho pitkosyŭ (MJ42)

pidkresaty ‘ociosać, podciosać’: a tu de chl’ip pekŭy to жебы byѡо riŭne, no ta tot kľoc pitkresaŭy, pasuwaŭy do toho, do watry, bo tam sia watra nazywaŭy → *kresaty*

pidloѡyty ‘podłóżyć’: pidloѡyŭо sia dwi doszczkы

pidmulyty ‘tu: podmyć’: w danym miści ono tak pidmuł’iũo i tam wygwũo to nazywaũy wygwa

pidnesty (sia) ‘podnieść (się)’: ch powali, na takym druczku i tag jag o tu i toto sia pidnesũo, na na..., jak sia wypaľyũo, ta toto tepũo zostaũo zatrymane a dym wychodyũ on’e

pidobraty ‘podebrać (tu: o zbożu)’: ta na ũawog ne daũ sia kositi, no ta wyszũa baba i pidobraũa toto [zboże]

pidoriuwaty ‘redlić’: taky pľaszky, szto pidoriuwały, win byũ tu derewianyj, a tu taky bľaszky byũy do hriadiľa prywadżeny zo spodu szto rosypuwaũy, w jednu stranu i druhu

pidryty ‘tu: podmyć’: des’ woda pidryũa

pidstawiaty ‘podstawiać’: tam pitstawiaũ korytce, no i do toho korytcia tota muka iszũa

pidwyżczyty ‘podwyższyć’: wozyũĩ kaminia, żeby pidwyszczyty

pity ‘pójść’: do wojska win ne pijde, ne piszoũ i do ľisa ft’uk (MJ42); na śnidania toto najiľi sia i pizľi do roboty (MJ42); piszoũ wũastyteľ do neho [do majstra], i piszoũ powystawyũ tot pec; to jusz prywiazuwaũy jiji [owcy] dzwonok, jag desi pizľi, no a tera byũo czuti de, de jej hľadaty (MJ42); tot piszoũ do szkoũy; **2.** ‘przemieścić się’: toto pizũo na totu oś; znou by byũa pizũa peryna na zemľu ♦ **pity za ...** ‘wyjść za maź za ...’: toty stary diũky pizũy szytky za on’e, za Pol’akiũ; Ľemkynia byũa, pizũa za Pol’aka

plantaty ‘płatać’: totu priadžu zaz dawaũa pomedze toty zurky, žeby ji ne pľantaũo → *zaplantaty*

pľatyty ‘płacić’: ľudy onaczyũy straszno do roboty, a za to ne pľatiũi; tak sami ni, to juź opczy ľude buduwaũy, za to pľatyũ → *wypľatyty, zapľatyty*

pľekaty 1. ‘karmić piersią’: pľekaty; **2.** ‘karmić – o zwierzęciu’: maũy uci, ony byũy dobry sia doiľy i dobry jahniata pľekaty; nazywaũy pľekat, iszczy. Ucia pľekad jahnia; ta toto jag o, widisz toto wytũumacza, dobri byũy bo pľekaũa jahniata i, bo maũa dwoje wypľekaũa (MJ42) → *wypľekaty*

pobabraty sia ‘pobrudzić się’: piszeũ koũo peca i pobabraũ sia

pobuduwaty ‘zbudować’: tamte byũa świtlycia, jak pobuduwaũ to juź byũa czystisia → *buduwaty*

pobudyty ‘obudzić’: pobudiũ h noczy → *budyty*

pobyty sia ‘pobić się’: kawaler, tu sie s tym pobiũ, tam sie z tym pobiũ → *byty sia*

pobyty ‘pobyć’: tot micher wysoch to wiũsianej muky, f tij mucĩ pobyũ pare dni (MJ42)

pochodyty ‘pochodzić, przejść się’: koni tiź maũy kul’aũku, jak pochodyũ po mokrym

poczytaty ‘poczytać’: poczytaty abo naras opowidaty jak to byũo

podawaty ‘podawać’: lemisz podawaũ, zemľu pchaũ na na bľachu, a bľacha juź odmituwaũa na bik

podawaty sia ‘naddawać się, uginać się (?)’: tota kũanycia sia podawaũa, a ne hũomyũa sia

poderty sia ‘podrzec się’: najwecej bo na koľune, to sia podre, ni, tot kawaũok kotri sia naszywaũo to sia nazywaũa ũata → *derty sia*

podhartaty zob. *pidhartaty*

podmituwaty ‘tu: podsypywać’: z inszoho korytca braũy tot po kawaũku toho kista i dawaũy na toto i tym sia tag o pidmituwaũo i ono sia byũo, wyrobiũo sia na okruhũo

podobaty sia ‘podoać się’: ony iszly i powidajut tak: sūchaj i tam po imeniu do niej gadat, jedna do druhoj, kotry sia tobi podobat, cy toj z doūhym nosom, cy toj cy toj s krywyma nohamy

podojity ‘wydoić’: potim jag na dojinia to ta zhaniaūy [owce] na jednu poūowynku a toto, a pitim juŹ jak podojiūy to znowu maūy ciūe misce → *dojity*

podusyty ‘pognieść’: zwariat sia gruŹi a potim tak podusiti o, no to sia nazywaūo dziamiti

podylity ‘podzielić’: jak podiŹyŹ ta byūo po symo po osm'o gazdiū na ril'i (MJ42); na poczatu byūy rila tak, aŹe potim, jak podiŹyŹ, podiŹyŹ i juŹ byūy meŹsze potim (MJ42); znowu jesz'cz'o toto s toho podilyūy i zyszūo na taky kawaūky dribny, usky (MJ42) → *dylyty*

podziurawyty ‘podziurawić’: jakesy muszky, szto ŹyŹcia [ziemniaków] podziurawiūi

pogadaty ‘pogadać’: hnesky wece szytko telewizor, nictu jedno z druhym Źeby sia spotkaū, pogadaū

pogzyty sia ‘pogzić się (o stosunkach pŹciowych)’: ta jak sztosi doma pokriczaūy na diūku: o ty taka, taka, jusz sia pogziūa, jusz sia diūka uūoŹyūa (MJ42) → *gzyty sia*

pohnaty ‘popędzić’: poŹeneme [owce] z bratom ... poŹeneme domiū

pohniwaty sia ‘pogniewać się’: Szczawniczane sia pohniwaŹy (MJ42)

pohobluwaty ‘wyheblować’: delyny byūy pohoblūwany

pojisty ‘pojeść’: na wieŹyju byū pist, pist takij on'e szto tilko syrowa kapusta i peczeny gruŹi abo smaŹeny gruŹi bez i toho pojil'i (MJ42)

pojity ‘poić’: sia nesūo wodu pojiti do stajni

pokaraty sia ‘poszczęścić się’: ale sia mu pokaraūo, o jak sia pide do Źisa na griba, a nazberat sia o mam szczęŹcia, sia mi pokaraūo hniesky; pide do mista i coŹ zaūatfi o: ale sia mi pokaraūo

pokazaty zob. *pokazuwaty*

pokazuwaty ‘pokazywać’: mirnik, ono pokazuwaūo kilo tam Źitriū moūoka jest; ono pokazuwaūo kilo je Źiter; tot mirnik, ono juŹ nam pokazuje, jag jez wece moūoka to ono pitchodit bo ono je, tag jes bo toto szto ono na wierchu jest, no i ono ftoūdy pokazuje kilo jes; ona se siūa koūo ucznia kotry byū sūabiej i tak mu pokazuwaūa; to ja pokazuju; dok. **pokazaty**: no ja jeŹcie mam, mosz pokazati, jak to wyhladaūo; ne je na szto pokazaty

poklasty ‘wŹoŹyć’: jak kowaŹ robiū, do ohnia ... pokūaū a s toho ŹaŹiza desy sia odlepjaūo szto tako sia zonaczyūo i sia zrobiūo no na taku buŹku → *klasty*

pokosyty ‘skosić’: pokosyū i tak daŹij (MJ42); jak to pokosiūy sino zabraūy → *kosyty*

pokrajaty ‘pokroić’: [makaron] rizanka, koūysi to rizaŹy raczej noŹem o, pokreŹaŹy, pokraŹaŹy na kawaūky → *krajaty*

pokrasty ‘pokraŹć, ukraŹć’: na SŹowakach pokraŹy, pryszŹy on'e [Źlodzieje], pŹyszŹy na PoŹsku, na PoŹsku pokraŹy, miŹicja za nima, chtikaju na SŹowaky → *krasty*

pokreŹzaty ‘pokroić’: [makaron] rizanka, koūysi to rizaŹy raczej noŹem o, pokreŹzaty, pokraŹaŹy na kawaūky

pokropyty ‘pokropić’: pokropiū po tyh gruŹ'..., po ŹyŹciu, jusz taky byūy pŹamky

pokuryty ‘popalić (fajkę)’: tak sobi pokuriū [fajkę] (MJ42); Źupczyku pokuriū → *kuryty*

pokwaruwaty ‘połasować’: sztosi jest pochowane, ale sztosi l’ipsze i że pokwaruje sobie to tam l’ipsze niż ony toty, raczej piszli na połe abo szto a toūdy sztosi, kotry zostaū doma no to znaczyt, że pokwaruwaū abo zmiotanky abo masūa → *kwaruwaty*

pokysnuty ‘skwaśnić’: ono [ser] jak posidziūo na takiej o paūyteci tag zwano, tag ono sia potim tak fajno rosfyrkūo i take byūo popenkane ta jagby chl’ib jak sia, takij jak pokysnuū, take dziurky → *kysnuty*

poliwaty ‘polewać’: na czemir to ter, o rukami, soūomy, no i tu ũadyū po on’ym žmeni tut, terly, tag žeby, no i szpirytusom, denaturatom pol’iwaūy i toto czuchaūy i popustiūo; poūotno pol’iwały jak sia bil’iūo; jak sucho byūo to na hrietke pol’iwati (MJ42); tra byūo paru ras on’e pol’iwati

poluwaty ‘polować’: jeden tam szto pol’uwaū a po tych państfowych [lasach] (MJ42); tam myszy ni byūo, a jag byūa, ta zaraz na niu pol’uwaūy, na niu pol’uwaūy, past zakūadaūy

połamaty ‘połamać’: ũamanyj wecz’er sia nazywaū, to toty furky, chūopci i dziūczata poūamały (MJ42)

połožyty ‘połóżyć’: toūdy iszczy byūy kurny chyży, doszczka brez on’e i tot сыр zaraz iszczy tak pitsoch, na na totu doszczku on’e poūožyūy

pomahaty ‘pomagać’: ałe otedz mu fszytko pomahaū; nam ne pomaaū nychto, swij byū juhas, staryj bacza, no a ja byū jaby pomicznyk, no ale swoji; no to pomahaūy, bez hroszy to sia nazywaūo pomicz; dok. **помочы**: jeden druhomu pomih, ale za to hroszy ne žadaū; pomih mu naprawiti; byūy ruźne zila, waril’i harbatu s toho i toto piū a jak toto ne pomohūo to jag dostaū zapalenia (MJ42)

pomiszaty sia ‘pomieszać się’: taky sia w nas pomiszaūo szto, jak tu nazywajut

помочы zob. *pomahaty*

pomolotyty ‘wymłócić’: a jag zaūožyūy, jag zerna wece byūo, wrodyūo sia, l’ipszyj rik byū to sia ne zmistyūo, no ta na weczir, i h weczir po susidach, susidy sia poschodyūy, no ta hnesky ja susidowi a susid zaran mi, pomoūotyūy → *molotyty*

pomylyty sia ‘pomylić się’: ciūy miścia byūy taky sia zwałyūo [zboże], wyūožyūo, zwałyūo, a w naz gadaūy zwałyūo, bo tu juź wyszūo tak, taky sia w nas pomiszaūo szto, jak tu nazywajut, i doma i sia jusz pomyłat

ponesty ‘ponieść, zanieść’: szaff’ik to ma z jednej strony i z druhi strony takie o szto moź ruki tam dati žeby moź byūo niesti, tu ta jak dwoje, dwi osoby to žeby f tym szaff’iku poniesūy → *nesty*

poobidaty ‘zjeść obiad’: poobidaū i po obidi zas pismoū k uciam

poobtynaty ‘poobcinać’: toto pooptynaū

poparyty ‘zaparzyć, zalać gorącą wodą’: sina ci zo soūomy narizati toho na siczku i potim to popariti o takom wodom horiaczom

popasty (sia) ‘popaść się’: ony sia kus popasūy → *pasty sia*

popeczy (sia) ‘poparzyć (się)’: jagem se luch, jag zasnoū, tepūo mi byūo i sia i mi wypałyo i mie popiekūo, tom sia zbudiū; popjuk sia, wylaz micher (MJ42)

poprawiaty ‘poprawiać, ulepszać’: bowhaj ne wymahat dobroj zeml’i, win iszcze poprawiat zeml’u

popreberaty sia ‘poprzebierać się’: sia szystky tak poprebierał’i no to ftoūdy o tak maskary

poprybywaty ‘poprzybijać’: to szczypały na piū okruhl’aka i ko kresały i toto potim dawały na na taky tragarci, i toto prybiwaūy na toty on’e, na toty tragarci, tragarci, i tak toty poprybiwaūy

popsuty sia ‘zepsuć się’: popsuō sia, grul’i popsuūy → *psuty sia*

popustyty ‘odpuścić (np. o bólu, chorobie)’: choroba, no to zas, do ucha, do gambы soły i wodы i win, jag mu tamde zaletiūa tota sil’, tak tody sia otrias, jak sia otrias, ta no toto desi popustiūo; na czemir to ter, o rukami, soūomy, no i tu ūadyū po on’ym žmeni tut, terły, tag žeby, no i szpirytusom, denaturatom pol’iwaūy i toto czuchaūy i popustiūo

popysaty ‘zapisać, opisać’: to w mapach tak samo byūo zapisane, tu hniesky ne je tak popisane ale tiž jag znam jag inżynier o tam za szkarpu ci za markowice tag o szto nazywaly to win se tisz tam popisaū, zapisaū h mapi

popyty ‘popić’: toj sia soūonyny z chl’ibom ... tom z’imnom wodom popiū, iszoū do roboty i robiū do weczera (MJ42)

porabiaty ‘rzucac uroki, czarowac’: byl’i straszne toty szto odrabial’i, porabial’i (MJ42); dok. **porobyty**: [Cyganki] kudysi szto znal’i o porabiati, o porobila, o dajmy na prikūat ci tam panna ci chtiūa porobiti a chtiūa kawał’era, to ona lem tam zrobiūa szto win jej chtiū; mu tak porobiūa szto hmer (MJ42); ta ona porobiūa

porobyty 1. ‘zrobić’: tam sobi hnojiū, potim na tym žyto sijaū i dak porobiūi; **2.** zob. *porabiaty*

poronyty ‘poronić (o kobiecie)’: zroniūa cy poroniūa

porosyty sia ‘prosić się’: porosīt sia, sia swynia porosīt → *oporosyty sia*

porozrizuwaty ‘porozżynać’: toty doszky rozrizaū, porozrizaūy jeszcze ras (MJ42)

porozwiazuwaty ‘rozwiązać’: uci nohy porozwiazuwaūy

poruszyty ‘poruszyć’: a zmetanku jag pokwaruje cy porusza ni to ona jusz potim toto sie psuje

porychtuwaty ‘zrobić, przygotować’: tu tag byūo porychtuwano szto muka tu letiā; ono tam byūo tak porychtuwane → *rychtuwaty*

poschodyty ‘wzejść’: a deste byūy, owez zazyraty, cy mi poschodyūo zerno?

poschodyty sia ‘zejść się, spotkać się’: poschodyūy sia chūorczыska gu juhasowi; susidy sia poschodyūy

posidyty ‘posiedzieć, poleżeć, pobyć’: ono [ser] jak posidziūo na takiej o paūytci tag zwano, tag ono sia potim tak fajno rosfyrkūo [?] i take byūo popenkane ta jagby chl’ib jak sia, takij jak pokysnuū, take dziurky; do butl’i nazberaū [owoców], cukru zasypaū, toto posidiūo i alkoholu nabraūo (MJ42); na doszczku kūały, i tot tam, totot syr posidyū; hrutku prynius kus, od baczy domiū, to zaras krajaū, i ono den abo dwa posidyūo take skrajane

posijaty ‘posiać, zasiać’: ta juž jem posijaū on’e bowhaju, bowhaj, to jes taka roslyna jak konycz → *sijaty*

poskladaty ‘złożyć’: maū bundu ta jag on’e, poskūadaū pid hoūowu i prespaū sie (MJ42); jag jusz toto poskūadaū, no ta teras, do toho orczyka → *skladaty*

posmotryty ‘popatrzeć’: jest taki czūowiek kotry maje oczy dobry i niedobry, jak tag o že, o posmotri i nicz a jest taki czūowiek chto jak posmotri desi tak potim sia juž zaczyna nedobriti; mij to test’ daū ji ruku, jag ona posmotriūa i gaa tak ...

posolyty ‘posolić’: jak sia posolyt [pasze] to tiž ne tra byūo im [owcom] dawaty duze piti → *sołyty*

postawaty ‘postawać’: [owce] tak popit toty ostrohy postawały sobi

postawyty ‘postawić, zbudować’: jak sia ożenyū brat, byūy dity [...] tisno byūo, to postawyūy taku chyszku na boku; ściny postawyūy; takoho szto sia tym interesuwaū, jak postawyty [piec], piszoū wūastytel’ do neho; postawyū [piec]; na poļu toto stawiaūy taku no, nazywaū sia koszar, postawiūy i tam sia zaperaūo → *stawiaty*

postiskaty ‘ścisnąć’: tato załiwaū, a ja byka trymaū, a mama trymaūa za nozgri, trea byūo szturiti tu, tu pałci i stisnuti, mama pūanno postiskaūa

postriczы ‘ostrzyc’: jej postrihūy → *striczы*

postruhaty ‘ostrugać’: braūy kawałok, droūna, i wykresaū taka byū nydz o, postruhaū toto

posylaty ‘wysłać, posyłać’: hroszy posyūaūy

poszczypaty ‘porąbać na drobne kawałki’: kloc co odrizaū no to s toho jak poszūo poszczypati ta jak mu nazywałi szczypati na kawaūy; kloca wyrizal’i, poszczypaūy na take on’e i toto teras szkūadal’i jedno do druhoho → *szczypaty*

poszkodyty ‘zaszkodzić’: kin ziū i że toto toto meszynы mu poszkodiū → *szkodyty*

pośwatyty ‘poświęcić’: Ħudy sia zesł’i do cerkūi, pośwatiū, toto (MJ42) → *śwatyty*

potelyty sia ‘ocielić się’: potelyla sia korowa (MJ42) → *tełyty sia*

potiahnuty zob. *potihaty*

potihaty ‘pociągać’: tam sia daje, tu sia daje totu smietanku, teras toto sia natiskat i teras totu tota smietanka i tym sia potihat do hory; byūa iszczy taka furka, to tutaj za paz zapychaūi, tu nabiraūi woūny, potim tag byūo take wereteno sia nazwaūo i tak, tu potihaūi, tu braūi do pałci i tak si to i tak tota nytka (MJ42); dok. **potihnuty** [tu: potiahnuty] zūamaūo sia kawaūog [lubczyku] i tam koūo peca i tag o i toto o pociahnū [dymu z lubczyka]

potrafyty ‘potrafić’: to potrafiūi tag zrobiti

potratyty sia ‘zgubić się’: szto na polu jak sia skosiūo, a sia po polu potратиūo, to byūa merwa

potrebuwaty ‘potrzebować’: chto patrebuwaū ta braū (MJ42); hreczka rosūa na bylejakym polu, ona ne potrebuje dobreho poła

pouberaty sia zob. *powberaty sia*

pouzywaty zob. *powzywaty*

powberaty sia ‘poubierać się’: tak [jak] maszgary sia pouberaūy

powczyty sia ‘uczyć się, pouczyć się’: my sie fszytko pouczyūy po ukraïnsky

powidaty ‘mówić, powiadać’: mama powidaūa jej tak, oj szto ja budu s tym moūok'om robiūa (MJ42); ony iszly i powidajut tak sūuchaj, i tam po imeniu do niej gadat; dok. **powisty**: bo to jest, lupczyk to jest takie no powisti; jak ty powisz; kołiba to powisti tak, to byūo sztosi takie, ta jag na dwi osoby; pryjde [właściciel owiec] i powi, bude gaaū, że mu brakuje

powirgaty sia ‘wierzgnąć’: na koszari on’e, byū baran, ciūyj czas, dwa ni, bo sia biūi jak, to sia zabiwaūi, jag byūi rohаты, jak trachnuū jeden do druhoo, ta sia nem nohami powirgaū (MJ42)

powisty zob. *powidaty*

poworożыty ‘powróżyć’: byūa Ciganka i priszla i muwi daj powrużyć i daj powrużyć → *worożыty*

powylizuwaty ‘poopróżniać ramki z miodu’: jak chtiūy żeby maūy wecej medu to pczolar szto maū pczoūy ta szыtko złizuwaū f tych ramkach a oni toto szыtko wymiesł’i,

pczoŭy, win toty ... znasz powylizuwaŭ a ony byli toto chŭapil'i i wyniesli, wyczystyli wszytko (MJ42) → *zлізуваты*

powżywaty ‘użyć’: poużywaŭ toto szpiritusu, nateraly no ale duże do teho nateraly bo zapalenia (MJ42) → *wżyваты*

powystawyty ‘zbudować’: piszoŭ wŭastytel' do neho [do majstra] i piszoŭ powystawytu tot pec

pozalipiaty ‘zalepić, pozalepiać (gliną)’: trea byŭo ты dziury szytky [w podłodze] pozal'ipjaty, wymastyty, wyŭadyty → *lipyty*

pozalatwiyaty ‘zalać, zalać (gliną)’: pozaŭatfia fszytko domiŭ

pozamitaty ‘zamieść’: postawiŭy deŭny, już [kura] ne wyhrybŭa [dziury w podłodze], no i tu już byŭo pozamitaty, już byŭo inacze, już na dos'ci stojaŭ → *zamitaty*

pozberaty ‘nabierać, pozbierać’: a teras tu nakŭaŭy, a tu tyl'a hŭapyŭy, pozberaŭy, i tak, zŭożyŭa do bundza; a teras tu nakŭaŭy, a tu tyl'a hŭapyŭy, pozberaŭy, i tak, zŭożyŭa do bundza, syra zŭożyŭa do bundzu; snorky sia pozberaŭo a sztosy sie tam zafse, zostaje to merwa → *zberaty*

pozhaniaty ‘zgonić’: pozhaniaŭo sia uci i piszoŭ pasti → *zhaniaty*

pozostaty ‘zostać, pozostać’: siroty po witciu, toty dzieci kotry pozostaŭy

pozwalaty (sobi) ‘pozwalać (sobie)’: tota muka zubruwana byŭa dobra, a jag byŭa lem na prostu zmoŭoŭa, no ta a chto na to si pozwalaŭ to jusz maŭ wece jarciu a chto lem maŭ kus jarciu tam moŭoŭ na on'e (MJ42)

pożenyty sia ‘ożenić się, pobrać się’: znowu sia pożenyŭy; abo tam pożenił'i sia abo sia ne pożenił'i; w naz, jag ja zapamiataŭ, ta ne byŭ tylko jeden Polak, a tak to dwi rodny byŭy miszany, Polaky sia pożenyŭy z Lemkyniamy → *żenyty sia*

pożyczaty ‘pożyczać’: ony chodiŭi pożyczati bo ony lemkiŭsky robiŭi, a ony ne maŭy ubioru toho lemkiŭskoho

praty ‘prać’: prały

prażyty ‘smażyć’: tak dawniszsze to prażyŭy, spraż jajko (MJ42) → *sprażyty*

prebyty ‘przebić’: do kućcia, na totu pidlohu, ta dawały bryły, no ta jusz totu bryłu zaz [woda] ne prebiŭa, ne dwihła

prechodyty ‘przechodzić, przedostawać się, przeciekać’: [szpary obtykano mchem] żeby ne prechodyŭa para; byŭ korok żeby toto moŭoko sia ne wyliwaŭo ... żeby ne, krajamy ne prechodyŭo; to z domaszniio poŭotna szytko używaŭy, bo to ono byŭo ritke ta toty žemtycy, toty wody, toto szytko prechodyŭo bres toto

prechowaty ‘przechować’: toto szytko do piŭnycy, bo, bo szto maŭi, de maŭi prechuwati

precidyty ‘przedzić’: jak precidit to totu szmatu zaraz do wody wypoŭocze (MJ42) → *cidyty*

predostaty sia ‘przedostać się’: żeby sia ne predostaŭa para, no ta moh dawaŭy moch

preduwaty ‘przewiewać’: a szpara żeby byŭa, żeby preduwaŭo, ta tam już moch ne dawaŭy пыцз

predylyty ‘przedzielić’: a potim toto prediŭyŭy na piŭ, jak toto predilene byŭo na piŭ to sia toto nazywaŭo strunga; totu doŭhis prediŭyŭ na na dwi i na try i na sztyry czasty

prehorodyty zob. *prehorodžaty*

prehorodžaty ‘przegradzać’: f seredyni prehorodžaŭo sia do jednej polowinky i hnaŭa sia na totu strungu; dok. **prehorodyty**: tu byŭy pŭŭnyci, muruwanŭy, tam sypaŭy [ziemniaki], prehorodyŭi, tam, tu byŭi weŭky, tu byŭi sredniakŭy tu byŭi, maŭ každy sfoje misce, i tak sia zimuwaŭy prez zimu

prehryzty ‘przegryźć’: to kutec tisz tra byŭo dobri stawiaty bo toto choroba [mysz], hryzŭa tak, szto dziura na dwerciach prehryzŭa

prejty 1. ‘przejsć’: zaczekaj s tyma widrami ne chot po totu wodu aże ja prejdu (MJ42); jak poŭotno to juź ono tam żadne śmitko ne ma prawa prejti, a pres sitko szto jest do cidžynia moŭoka, to one sie tam takie jak czasem maŭe sztosi to ono prejde; **2.** ‘minąć’: prejde piŭ kary žeby pisaty do najwyźszoho sondu to reszta piŭ umożyt

prekopuwaty ‘przekopywać’: jak piszoŭ prekupuwati, to juź babŭy jag wyszŭy na pole

premeniaty sia ‘zmieniać się’: moŭoko odobraŭa korowi to byŭa striga, ona sia premieniaŭa desi w žabu (MJ42)

premoczy ‘zwyciężyć’: Poŭakŭy s tyma Turkamŭy, Tataramŭy sia biŭi no i tam premohŭy

prenesty sia ‘przenieść się’: Wujcig byŭ, sia prenius, do seŭa

prenoczuwaty ‘przenocować’: prenoczuwaŭ i druhyj den rano kosyŭ → *noczuwaty*

prenosity ‘przenosić’: jeden den i dwi noczy, i tra byŭo prenosity daŭi [koszar]

preonaczuwaty zob. *onaczŭity*

preonaczŭiwaty zob. *onaczŭity*

preplitaty ‘przeplatać’: witkŭy sia nazywaŭo, preplŭitalŭy, znowu jakiesyma konarkami prewaźnie zo smereczka

preprowadzaty ‘prowadzić, przeprowadzać’: [nauczyciel] s tyma preprowadzaŭ lekcyju

pi[d]rizaty ‘porznać’: me ras pid Baraniŭkom pirizalŭi jednoho buka

prerobyty ‘przerobić’: to sia nazywaŭ dido, a potim s toho dida prerobiŭy, bo moŭodyj chŭop dido, dido staryj, to zrobilŭi ho ujko (MJ42)

prespaty sia ‘przespać się’: prespaŭ sie, rano fstawaŭ (MJ42)

prestawiaty ‘przestawiać’: uci hnoily jak stojaŭy prinamni dwa dni i dwi noczy, znowu sia prestawiaŭo [koszar] na daŭi

presterihaty ‘przestrzegać (*czego*), pilnować’: Jusz ceħŭy, juź byŭy ceħolni jusz ceħolŭni byŭy, ta on'e po mistch to jusz persze totŭy kominy byŭy, a na seŭi, asz potim pryszŭoŭ roskas, to i karaŭy, mandat tra byŭo zapŭatyty. Ta i potim presterihaŭy koźnyj by szmariuwaŭy, a dawaŭy tot, a cħto, cħto cħtiŭ ta ne robyŭ, aŭe juź dziuru do komina dawaŭ

pretiahnuty zob. *pretihaty*

pretiaty ‘przeciąć’: totŭy koreŭ szŭitkŭy pretiaŭ

pretihaty ‘przeciągać’: potim pretihaŭy jej [cerkiew], tisz; dok. **pretiahnuty**: tiź byŭa on'a, technika, taku cerkoŭ pretiahnuty z miścica na misce, on'e, szto pretiahŭy, jag byŭa, tak pretiahŭy; sia pres toto koŭo pretiahŭo i tu sia zaŭożyŭo

prewaryty ‘przegotować, zagotować’: to byŭo nezdrowe, tra byŭo prewaryty; tra byŭo prewaryty, to, to waryŭy i tam znowu taki szŭyr sia, taki ritki szŭyr sia zrobyŭ; potim toto czidilŭi pres szmatu i toto potim prewarilŭi (MJ42)

prewernuty sia, prywernuty sia ‘przewrócić się’: ta chodz de sia prywernuŭ wis

prewernuty zob. *prewertaty*

prewertaty ‘przewracać’: trea byŭo kosyty na waŭog a potim jag byŭa ne taka dobra pohoda trea byŭo ity szo by trea byŭo prewertaty; dok. **prewernuty**: sia braŭo takoho druczka, abo hrablŭi i toto szto byŭo, trea byŭo ho prewernuty na druhu stranu, prewernuty, prewernuŭ, prewernuŭ jem Jaredz i owes; tra byŭo uciu prewernuty na druhij bik

prewertyty ‘przewiercić’: dziuru prewertiuŭ

prewezyty zob. *prewozyty*

prewozyty ‘przewozić’: to byŭo tak szto moŭ byŭo prewoziti, ta jag o na wiz i prewertu na druhu, na druhe miŭŭe, to sia nazywaŭo kolyba; dok. **prewezyty**: koszar prewjuz na incze misce, ta kolybu tak samo za koszarom

priasty ‘przaŭŭć’: do Welyi priaŭy (MJ42); trea byŭo priasti, furkati toto len tihati on'e to ta sie juŭ wencej napriaŭa (MJ42); na try sorty priaŭy; priaŭi potim toto (MJ42); tu iszczy na zachodi priaŭy, na swedry normalni sia priaŭo (MJ42) → *napriasty, spriasty*

prodaty zob. *prodawaty*

prodawaty ‘sprzedawać’: do Muszyny do Ŭabowy toty barаны i hnaŭy i prodawaŭi, tam Ŭydy kupuwaŭy i biŭi, toto miaso prodawaŭy (MJ42); moŭoko prodawaŭy; koŭymas na wis i tiahaly, iszoŭ i prodawaly, boczky i kriczaŭ: koŭomazy (MJ42); to prodawaŭi, prodawaŭi, braŭi do, do Muszyny do Ŭabowy toty barаны i hnaŭy i prodawaŭi (MJ42); dok. **prodaty**: tela prodaŭy (MJ42)

prosyty ‘prosić, zapraszać’: o daŭno duŭe prosyŭy, ne ta jak hniesky po kilo prosyŭy, byŭo i desiat ale desiat to neduŭe byŭo kumiŭ; a jak byŭa taka bohaczsa za chszesnom [matkom] to tu prosiŭi (MJ42)

prowadyty ‘prowadzić’: mŭoduchu prowadziŭy juŭ do mŭodoho (MJ42)

prybyty zob. *prybywaty*

prybywaty ‘przybijać’: na to prybiwaŭy gonty; na toty ŭaty potim prybiwaŭ [deski]; to szczypaŭy na piŭ okruhlaka i ko kresaly i toto potim dawaŭy na na taky tragarci, i toto prybiwaŭy na toty on'e, na toty tragarci; dok. **prybyty**: to tisz pryonaczyly i prybiuŭ, na jednym kinci i na druhym kinci hwozdom i sia toto trymaŭo; kinciŭku prybiŭi sztyrioma gwozdami do onoho → *poprybywaty*

prychodyty, dok. **pryjty 1.** ‘przychodzić’: prychodilŭi welikodne ŭfata (MJ42); ona zostaŭa tam a win tam jusz tesz priszoŭ domiŭ; zeneme i prichodimy tag ŭe tiko tam koŭo cmenteria; to zo seŭa tag o jakem ja maŭ gospodarku, no i som ne daŭ rady, no ta idu chto maŭ koly toty taky bidniszy, idy do neho kositi sy hrabati, no to fse to fse lyszŭy, a potim ostatnio ta jusz prychodyŭy z Lynyci Polakyy, Lymnycia, Lymnycia to jes tu koŭo Staroho Sancza, jag na Staryj Sanch, Werchoja, Lynycia, to ottal' prychodyŭy; prychodyŭ na poŭudne domiŭ, na obit; prychodyŭy z Muszyny pekare; tam [do sypanca] prychodyŭy zŭodije i kraŭy; tam na na tot torh to tam znowu zas prichodiŭi, jusz kupci, no i braŭy toto, kupuwaŭy; jak Rusky przylŭi na Pols'ku, przylŭi Nimci, a potim Nimci cofly a przylŭi Rusky, jak przylŭi Rusky zabelaŭi do wojska (MJ42); jak przylŭo welku subotu, to ta baba przylŭa (MJ42); otkazaŭ do wŭastytel'a, ŭe sy pryszol po syr; pryszol roskas; bacza musiŭ znaty szto odobraŭ, bo potim no osieni jak, pryjde [wŭaŭsciciel owiec] i powi, bude gaaŭ, ŭe mu brakuje; **2.** ‘przyjeŭdzać’: ja zupu jiŭ aŭ jak my tu przylŭi na zachit (MJ42); **3.** ‘przychodzić, nastŭpować, zdarzać sie’: zenema [owce] domiŭ i prichodiŭo tak szto byŭy pol'a, a potim skruczaŭo sia po takych maŭych smereczkach; tam bylŭi na spodi kaŭisony, a potim prichodilŭi

choŕoŕni; tak o szto ono prichodiŕo jedno za druhe i s tyma koŕikami a witkom sia stihaŕo; jak priszŕo welku subotu; priszŕa Welyja, priszŕo Ristfo (MJ42); pride ŕnih

pryhaniaty ‘spędzac, zganiać’: to pryhaniaŕy ŕude uci do on’o, do baczby, dok. **pryhnaty**: ta musiŕ pryhnaty, bo tra byŕo, juhaz musiŕ znaty czyji uci jaky; z Gozowa pryhnaŕy aŕ do Szczauŕnyka; i hnaŕ setka [bydŕa] aŕ do Krakowa, to h Wabowi kupiŕi z Űabowy do Sancza na stacyju toto pryhnaŕy; juhaz pryhnaŕ uci; my potim prignaŕi domiŕ [owce]

pryharty ‘przegarniac (ogień w piecu)’: treba ohen pryhornuty tak, pryhartaŕ on’e, dok. **pryhornuty**: koczerha, koczerha, no ta jag motyka, derewiane. Z derewia... gaam ŕe derewiane zwykŕe z ... robene to taky on’e pryonaczene, potim druczog i i teras sam, tamtu pryhornuŕ, totu pryhornuŕ, treba ohen pryhornuty tak, pryhartaŕ on’e

pryhnaty zob. *pryhaniaty*

pryhornuty zob. *pryharty*

pryjichaty ‘przyjechać’: tu pryjichaŕy, ŕtekŕy tu do tyh ŕisiŕ

pryjity zob. *prychodyty*

prykaraty sia ‘poszczęścić się’: byŕo tak, i to niejednomu sia tak pri karaŕo (MJ42)

pryklaknuty ‘przykleknąć’: na koŕina priklakŕi

prykruty ‘przykręcić; tu: przymocować’: totu kyczku prywadyŕ, prykrutyŕ

prykryty 1. ‘przykryć’: iszŕo sia pŕuhom, oraŕo sia, skyba iszŕa, no i i sadyŕi do borozdy grulŕi, druha skyba prykryŕa; tot sŕy, jag tag by juŕ wyrobiŕi, ... wyrobiŕi tak tot sŕy, taj do toho diszky szytko skŕaŕy i doptaŕy, a potim, byŕy dawaŕy, sia nazywaŕy deŕka, i tyma deŕkami prykryŕy, na toty, ti ti dis’ci; **2.** ‘przykryć dachem’: od fudamentu, ot spitka, no ta wybuduwaŕy to toto wybuduwaŕy [chaŕupe], prykryŕy [dachem], a teras stawiaŕy pec

pryladyty ‘zrobić, przymocować, dopasować’: stajenka na uci, to byŕo prywadŕene abo pry chyzy abo pry stodolŕi; ta potim toty ŕaty znowu tak onaczyŕy, znowu byŕa kawaŕok totu kyczku pryŕoŕyŕy, a s tamtoj kyczky to jusz kawaŕog ziaŕ szto totu kyczku prywadyŕ, prykrutyŕ, i tu, no i znowu tot kawaŕok potiach, na tretiu, i tag znasz, iszoŕ za poriatkom; tu taky bl’aszky byŕy do hriadiŕa prywadŕeny zo spodu

pryŕoŕyty ‘przyŕoŕyć, przykryć, przycisnac’: totu kyczku pryŕoŕyŕy, a s tamtoj kyczky to jusz kawaŕog ziaŕ szto totu kyczku prywadyŕ; to sŕy soŕyŕy, do toj diszky nakŕaŕy, i jak toto nakŕaŕy kameniom pryŕoŕyŕy kameniom pryŕoŕyŕy, ŕeby toto kisŕo; jak toto nakŕaŕy kameniom pryŕoŕyŕy, ŕeby toto kisŕo; kapustu priŕoŕyŕi kamiŕ (MJ42)

prynesty ‘przynieść’: prynesŕy tu; hrutku prynius kus

pryniaty ‘przyjac’: i win jich pryjaŕ tot ksiendŕ oraŕski

pryodiwaty sia ‘ubierać się’: sfojim on’ym sia pryodiwaŕy

pryonaczety zob. *onaczety*

pryoraty ‘przyorać – przykryć skibami oranej ziemi’: a nazywaŕy pokŕat, spokŕadaŕy toto, pryoraŕy; pryoraŕy, jak toto pryoraŕy

pryozdobyty ‘przyozdobić’: takie sztosy o pryozdobiane byŕo

prypomnity sy ‘przypomnieć sobie’: ja tu ne mogu su prypomnity (MJ42)

pryprawyty ‘przyrzadzic, przygotować (tu: do zamieszkania)’: jag wybuduwaŕy [chaŕupe], pryprawyŕy, no ta sidaŕy

pryprowadyty ‘przyprowadzić’: jag no pryprowadiŕ [konja] domiŕ juŕ sia ŕapaŕ do jidŕa

pryschnuty ‘stracić mleko (o krowie, owcy)’: korowu prisuszat, žeby ona raczej, toto moŭoko žeby jej prischŭo i žeby ona ne doiŭa sia

prysnuty ‘prysnać, pęknać’: otic zmer ta toto prisŭo na piŭ (MJ42)

pryspaty sia ‘mieć nieślubne dziecko’: prispanka, no tak gadaŭy že sia prispaŭa

prystarity sia ‘zestarzeć się’: jak sia prystariŭo [drzewo]

prystaty ‘dojrzeć’: juŭ zyszŭo, že juŭ zo zeml’i wyszŭo, rosŭo, potim prystaje i jusz, i ber kosu, idy kos!

prysteraty ‘rozpościerać’: prysteraiŭy; dok. **prysterty**: tam jakesi koc prister žeby se nie zbraŭo o tam spodni

prysterty zob. *prysteraty*

prysuszaty ‘nie doić krowy, žeby straciła mleko’: tak ras sia doit, ras sia ne doit o, i szto jeszczio korowu prisuszat, žeby ona raczej, toto moŭoko žeby jej prischŭo i žeby ona ne doiŭa sia; to sia toto nazywa prisuszaty o, abo zasuszaty, tam korowu prisuszaty

pryszŭity zob. *pryszŭiwaty*

pryszŭiwaty ‘przyszywać’: guzik, no to priszuwaiŭy, tu na ruce, tu, on'e, priszuwaiŭy (MJ42); dok. **pryszŭity**: žeby toto priszŭiti to tot kawaŭok kotri sia naszŭiwaiŭo to sia nazywaiŭa ŭata, priszŭiti ŭatu; toto jak szyŭy to tu priszŭiy on'e taku pasok poŭotna (MJ42)

prytihaty ‘przyciągać, przywozić’: no to zaleŭaiŭo jag de byŭo poŭa do do hnojinia, trea byŭo jak tot koszar sia prytiahnuŭy, na druhe misce, a prytihaiŭy jag o h wozi, i sia kŭaiŭo tak, toty ostrohy z jednoj strany, a druhy z druhoj, sia tihaiŭo, na poŭe, a taki koszar tra byŭo jag na take Czeŭo, to treba byŭo na tr’y raz wytihaty; dok. **prytihnuty** [tu: prytiahnuty]: no to zaleŭaiŭo jag de byŭo poŭa do do hnojinia, trea byŭo jak tot koszar sia prytiahnuŭy, na druhe misce; prytiahnuŭ na kopanyciach; jednu ŭcinu muruwaiŭy i druhu ŭcinu muruwaiŭy, a do seredy ny da szuter sypaiŭi, szuter, žeby prywadni tod mur byŭ žeby pres kameni ne prytiahu [?] do piŭnyci moros; do mŭina prytiahnuti zerno

prytihnuty zob. *prytihaty*

prytrymaty ‘przytrzymać, zatrzymać’: no ta toto kupyŭ ma... maiŭe, byky, no ji do ruka jich trimaŭ, pas, prytrimaŭ

prytysnuty ‘przycisnąć’: na neho prytys totu moch, tag žeby ne, žeby ne byŭo szkarky popid on'e

prywezty ‘przywieźć’: jag ŭyto skosyŭy, prywezŭy domiŭ na bojisko; oj ty prywezeme taku bryŭu [kamieŭ], že ne rusyŭ jej i my prywezŭy

prywiazyaty sia ‘przywiązać się’: na werbu sia priwiazuŭ, zawisiŭ sia, tu je sija a tu chŭop sie zawisiŭ (MJ42)

prywiazyaty zob. *prywiazuwaty*

prywiazuwaty ‘przywiązywać’: chto maly kozy, to jim priwiazuwaiŭy taky toŭczky abo kawaŭog drowna abo kawaŭog doszczeczky tokoj, žeby im tag biŭo po nohach, žeby ono jim utrudniaŭo chodŭynie; na jarky priwiazuwaiŭy zwinky, bo na taky uci ne byŭo; to jusz prywiazuwaiŭy jiji [owcy] dzwonok (MJ42); dok. **prywiazyaty**: Piczyŭi tak, do ŭepa droŭno, prywiazaŭi, motuzom do do rohiŭ i wyhaniaŭi

pryzrity ‘zobaczyć, zauważyć’: win [ŭłodziej] desy pryzryd de jez hoje ho jidnu powaiŭku de o dwi powaiŭky tot sypanec pobuduwany

psuty sia ‘psuć się’: a zmetanku jag pokwaruje cy porusza to ona jusz potim toto sie psuje, już wodom pidyjde; jak быўо desiat l’itry moŭok’a, to jusz sia psuŭо (MJ42); обл’іваны [garnek] juś sia psuŭ, bo o, na dni zaras szczyrniŭо → *popsuty sia*

puchnuty ‘puchnąć’: ja barsko puch (MJ42)

puczyty ‘rozdymać’: jag de zachoriŭ, puczyŭо ho (MJ42) → *rozpuczyty*

pustyty zob. *puszczaty*

puszczaty ‘puszczać, przepuszczać’: potelyla sia korowa, sim tiż nic cicaŭо, puszczaly tilko ne doil’i, pustil’i (MJ42); dok. **pustyty**: jeden mur zamuruwali, a druhi zo dwora, zasypaŭi, no ta ne pustyŭ moros szto pres to on’e, ne preszoŭ; widi že jak korowa letyt a ja letiu za niom staŭ na dorohu, korowu nie pustiŭ (MJ42); pustiŭem [owce], desi zaspau abo szto i pizl’i na zerno; zawiazaŭ bunc [supel] i bundz ne pustiŭ (MJ42); no iszczy na seredyni žeby szwaŭu ne skrywiŭо to werciŭy dziuru, dawaŭy taki koŭok, nazywaŭ sia tybel’, to tot koŭok sia nazywaŭ tybel’ i tak jednu na druhu i na toto tag na tot tybel’ ne pustyŭ jusz

pylnuwaty ‘pilnować’: treba na tym pilnuwati, pilnuwati

pysaty ‘pisać’: každyj znaŭ choć czytaty pisaty; prejde piŭ kary žeby pisaty do najwyższoho sondu → *napysaty*

pyty ‘pić’: toto jiŭy, piŭy; byŭy rużne zila, waril’i harbatu s toho i toto piŭ (MJ42); jak sia posolyt [pasze] to tiż ne tra byŭо im [owcom] dawaty duże piti; po totu wodu chodil’i i totu wodu pil’i (MJ42)

R

rachuwaty ‘liczyć’: ja dobryj rachywaŭem; tam ne rachywaŭy, to ta ta taka kopka byŭа, ne rachywaŭy kilko tam snopiŭ byŭо, mohŭо byty tam piaddesiat i szizdesiat snopiŭ

radyty ‘mówić’: ne radyŭy, ne nazywaŭy nyjak žeby sia byŭа nazywaŭа [deska]; radziat radziat to gadaty (MJ42)

rehotaty sia ‘rzeć (o koniu)’: kiŭ to sia rehocze (MJ42)

rejzuwaty zob. *rezuwaty*

rewaty ‘ryczeć’: [krowa] rewe; korowa maŭа tela, tela prodaŭy, korowa rewaŭа, o banuje za tym tym telatiom (MJ42); korowa rewaŭа tak szto sia zdawaŭо že zhyne (MJ42); koroŭа sia bihat a rewe tak szto stra[ch] boski (MJ42)

rezuwaty, *rejzuwaty* ‘spuszczać na dół ścięte drzewo’: jak sia siakы rezuwaŭо; rejzuwaŭy, s toj kupy rezuwaŭy, s kory dolinu inaczej spuszczaŭy

rizaty 1. ‘ciąć, kroić, pilować’: sedem razy rizaŭ; [makaron] rizanka, koŭysi to rizaly raczej nożem o, pokrejaŭy, pokrajaŭy na kawaŭky; potimi rizaŭ totu sztachetu ci maŭа meter, ci dwaccat’ (MJ42); derewo rizaŭy na piŭ; piŭom, no a to rizaly lem piŭperezchno; hrube stinaŭi, i rizaŭi na piŭ; **2.** ‘piec’ jak wytyskaŭ [jęczmień na oku] barsko oko riizaŭо, szczypaŭо (MJ42)

robyty 1. ‘pracować, robić’: nazywaŭy ty lejbo pieroŭski, jak ne chciŭ robiti abo szto; iszoŭ do roboty i robiŭ do weczera (MJ42); chto chtiŭ ta ne robyŭ; ja koo toho robyŭ i dojiŭ i pas bo jak trea byŭо; jaka byŭа robota ta musiŭ robyty bo ja byŭ najstarszyj doma; **2.** ‘robić’: szto ja budu s tym moŭok’om robiŭа (MJ42); korowы maŭ dwi i i robiŭ, i oraŭ nima i fszytko robyŭ na gospodarci; stolnicia szto sia tisto na nim robit, kraje (MJ42); wiewiurky robiat

dupli ♦ **robyty robotu** ‘wykonywać pracę’: jag robiu robotu daku, no, swoju gospodarczu de tra byu to zapriha i i bykami, a duze byu szto i korowami

robyty sia ‘robić się, stawać się’: jusz sia sarwatka robiu

rodyty sia ‘rodzić się’: no ta rodyt sia jahnia; pszenycia tam sia ne rodiu (MJ42) → *wrodyty sia*

roity sia ‘roić się’: trutni to ony lem tilko sut ta jagby na, jak sia rojat

rosnuty zob. *rosty*

rosty, *rosnuty* ‘rosnąć’: a moch to byu toto szto po jadliuciach, po streczkach rosu; byu taka na buku rosu, bakelyja sia nazywa (MJ42); jahodnik, no, tot kriaczok, ony newelky rosly; oni tag rosly jagby i morymuchy; rosly rydzky; hliwy to znowu rosly po takych derewach szto sia zumały; rosu trawa o, szypko rosu trawa; juz zo zemli wyszu [zboze], wyszu, rosu, rosu; ta juz jem posija on'e bowhaju, bowhaj, to jes taka roslyna jak konycz, a zou kwitne, a to take szto bude rosu; to owes, jarec, w oseny kuz zyta, zyta ne tag duze, bo zima ne dawau rosnuty zytu → *wrosty*

rosyty ‘moczyć, zwilżać’: potim tod len, potim toto rosiu (MJ42)

rozbrajdaty ‘rozpaćkać’: tot czyr rozrobity ale daszto takie rozrobly, rozbrajda, ale rozbrajdau toto takie, czasami takie jiduo po prostu rozmiszane ta jak tu po prostu tak toho to rozbrajdane takie; no rozonaczene, rozbrajdane, abo rozbrajdane abo brajda

rozbryzguwaty sia ‘rozbryzgiwać się’: [smietana] tag no rozbryzguje sia

rozbyty ‘rozbić, rozbełtać’: mooko to uszkom moz byu rozbiti, abo specjalna uopatka

rozchodyty sia ‘rozchodzić się (w różnych kierunkach)’: tak sia toto ne roschodi

rozczynity ‘rozczynić (ciasto)’: dawały kwasok do chliba, zebly chlib roszczyniti

rozderty ‘rozedrzeć’: abo de jarmo rozletiu, rozderu na piu → *derty*

rozdmuchuwaty ‘rozdmuchiwać’: tym jag tag o tiahnu po tym kamieniu i tu sia robiu jiskra i teraz ono chpadau tam do toho bakelyji, i ftoudy sia zatoujuwa u i tak potim toto rozdmuchowały i tag byu, jusz potim robiu uohe

rozfyrkaty ‘roz mieszać’: kouotuszka, toto rozonaczyu, totu muku rozbiu, rosfyrkały toto

rozfyrkaty sia ‘porozdzielać się (?)’: ono [ser] jak posidziu na takiej o paýtci tag zwano, tag ono sia potim tak fajno rosfyrkou i take byu popenkane ta jagby chlib jak sia, takij jak pokysnu, take dziurky

rozhartaty ‘rozgarniać’: rozhartaju toty riady motykami

rozijty sia ‘rozejść się’: wesila jusz sia rozyszuo, mni wency do piunoczy a pridańcy juz zostawały do rana

rozkazuwaty ‘mówić, kazać’: a niano byu baczm, oni roskazuwały szytko (MJ42)

rozkruszyty sia ‘rozkruszyć się, pokruszyć się’: ceħla byu ceħla, a do toho byu hlyna, i ona byu mokra, byu wyrobena, ale ona sia i tag rozkruszyu

rozlaty sia ‘rozlać się’: toto byu za szpunt, zebly sia nie rozla, zebly sia tam jakosi, sztosu ne wletiu

rozletity sia ‘rozpać się, rozlecieć się’: jagby ta na krip szmariu peroha to byly zliplene to sia rozletil (MJ42); abo de jarmo rozletiu, rozderu na piu; hurtog byu ukrajinski, u-es-ka-te byu ... kaħda subota zabawa, wystup ukrajinski, zabawa, potim sia rozletiu, desi to byu, po szizdesiat semyj rik (MJ42)

rozluczyty ‘rozłączyć, rozdzielić’: žebы pres kameni ne pryťahŭ do pŭnyci moros, rozluczyy totы, jeden mur zamuruwali, a druhi zo dwora, zasypaŭi, no ta ne pustyŭ moros

rozmiszaty ‘rozmieszać, wymieszać’: potim po kawaŭku toho žoŭutka [wysuszonego ciełecego] tiaŭy i ma..., namoczyŭy do wody, potim toi wodom wyl’iwaŭy, rozmiszauy i za chwył’u času juž byŭ сыр; czasami takie jidŭo po prostu rozmiszane ta jak tu po prostu tak toho to rozbrajdane takie; toto jag rozzmiszŭy toto, juž jusz, juž on’e postojanno jusz sia sarwatka robiŭa

rozmoknuty sia ‘rozmoczyć się’: a potim sia nazywaŭ kl’ak, to byŭo z onoo s tel’aczoho žoŭutka, tot suszene, sołe..., nasolene, wysuszene, kawaŭek otkrały i daŭy do do horniata do wody, tot, toto sia rozmokŭo tam ... toto rozmokŭo i potim kilo l’iter moŭoka, tak tył’o ho potim maŭu taku mirku, ta tył’o l’aly too, toj wody s toho kl’agu

rozmołoty ‘mleć, rozkruszać w trakcie mielenia’: byŭ druczok i tym tag obertaŭ dookoŭa i tak rozmoŭaŭ, rozmoŭaŭ

rozonaczuwaty zob. *onaczыты*

rozonaczyты zob. *onaczыты*

rozposterty ‘rozłożyć, rozciągnąć’: płachta, toto wynesŭa na poŭe, potim jak do jidzienia rospesterŭa i jak mu sztosi odleliło ta na toto ne na zemł’u (MJ42); rosposterti ho

rozprodawaty ‘rozsprzedawać’: a jak sia buduwaŭ, tak každy tra byŭo hroszy, ta toto rosprodawauy [części starej zburzonej chałupy], to nazywaŭy stara buda

rozpuczyты ‘rozdać’: jag de zachoriŭ, rozpucyli ho (MJ42) → *puczыты*

rozpustyты ‘wypuścić, rozpuścić, rozejść się’: koreni rospustiŭ

rozrizaty zob. *rozrizuwaty*

rozrizuwaty ‘rozżynać, rozcinać, rozpiłowywać’: rozrizuwaŭ tak; dok. **rozrizaty**: narizaŭ doszczok i toty doszky rozrizaŭ, porozrizywaŭ jesz’czio ras (MJ42)

rozrobity ‘rozrobić, rozmieszać’: tot cзыг rozrobity, ale daszto takie rozrobŭy, rozbrajdaŭ

rozrosnuty sia ‘rozrosnąć się’: a jak sia toto [seło] rozrosŭo, załudnyŭo, tag buduwaŭy sia i tu

rozsiwaty sia ‘rozsiewać się’: sie rossiwa

rozsunuty sia ‘rozsunąć się’: žebы sia toto rossunuŭo druwno, to dawaŭy zahłypku (MJ42)

rozsypaty zob. *rozsypuwaty*

rozsypuwaty ‘rozsypywać’: takы bl’aszkы byŭy do hriadił’a prywadženy zo spodu szto rosypuwaŭy, w jednu stranu i druhu; dok. **rozsypaty**: nazberaŭy toho i narizaŭy i toto wynesŭy i toto rossypaŭy na kupky (MJ42)

rozszczepyты ‘przepołowić’: to my to roszszczepil’i na piŭ (MJ42)

roztryskuwaty sia ‘rozpryskiwać się’: праыда [w bodence służy do tego] žebы sia ne rostryskuwaŭo

rozumity ‘rozumieć’: každy rozumiaŭ o co chodi → *zrozumity*

rozuniaty ‘rozłączyć; tu: rozewrzeć’: to trea byŭa ŭapaty za łeb, rozzuniati [pysk konia], a tu horiati l’aly toto

rozwałyты ‘rozwalić, zburzyć’: jag buduwaŭy, toto stare rozwaŭyŭy; ta stara chыža, i tag byŭo jej potim rozwałyты

rozwozyty ‘rozwozić’: potim w jar to juź rozwozyły [drzewo]; teras to szto rozwozyŭy s potiahu, jusz tra byŭo zapŭatiti, juź doľiczaŭy, ta w Muszŭni byŭo doroksze

rubaty ‘rąbać’: a seŭo, a seŭa ne byŭo, tut sia hŭapyŭ tu budu... rubaŭ i buduwaŭ sia, pole wyrabiaŭ; rubaju dŭywa na dwori s sokyrom; toho ne rubaŭ; ta rubaŭ

ruszaty sia ‘ruszać się’: ony [baby] sia ruszaty ne mohŭy na weczery, jak grul’i kopaŭa; to ta buchaŭa tota para taka smerdiacza jag on’e, z niej, szto ona chodiŭa, ruszaŭa sia i to tod gas, otchodiŭ z niej

ruszuty ‘ruszyć, udźwignąć’: oj ty prywezeme taku bryŭu, że ne ruszyź jej i my prywezŭy

rychtuwaty ‘szykować, przygotowywać’: druhy rychtuwaŭ i jusz; no a tu byŭ taki szto konia, na koniom to do wyjazdu to asz sztyri rychtuwaŭ; ty byŭo Kutel’iczne ty byŭo szto de sia rychtuwaŭo koszar; kota chto by do sypancia wonaczyŭ, sypanedz byŭ zaonaczenyj, zapertyj i tak sia myź rychtuwaŭa, szto jak pizŭa czohosy do sypancia, ta ona chol’era po ścinii ľitaŭa; dekotry to taku wysoku jaľyczku rychtuwaŭy; jusz taku furku dekotry rychtuwały do, żeby poŭamana byŭa → *narychtuwaty, wyrychtuwaty*

ryty ‘ryć’: do kućcia, na totu pidlohu, ta dawały bryły, no ta jusz totu bryłu zaz [woda] ne prebiŭa, a byŭa chol’era taka szto hŭapiŭa, ryŭa, ryŭa, a hŭapiŭa ta postaŭa koo ściny, postawyŭa koŭo ściny, a toto zryŭa, znasz, zonaczyŭa → *zryty*

S

sadyty ‘sadzić’: teraz ruzy sadyły o, toty gerwonii, piwonii, taky o tam sadyły; sadyŭi do borozdy grul’i → *zasadyty*

schasnuwaty 1. ‘wykorzystać, spożytkować’: schasnuwati no to ta jak po prostu ziŭ po prostu zuzyŭ; no to prewaźno szto takie no tam cy muku schasnuwaŭ, ci tam po prostu jidŭo schasnuwaŭ; sztosi tam zjiŭ, o miaso ci kobasu, schasnuwaŭ; **2.** ‘wydać (pieniądze): hroszy można byŭo schasnuwaty, o hroszy schasnuwati to tak bo win o hroszy maŭ, ale sztosi si kupiŭ; s tych hroszy byŭa jakesi chasen, ci kupyŭ maszynu, ci na gospodarku, to schasnuwaŭ

schnuty ‘schnąć’: to ony robyŭy to, toho syra taky, taky kul’oczky, no i toty kul’oczky s... zonaczyŭy, tiź dawaŭy na totu doszczku, i na ti dosci schŭy, i oscypky nazywaŭy [tylko górale] → *wyschnuty*

schodyty ‘wschodźić’: juź mi owes schodyt; Jaredz juź mi schodyt; juź mi schodyt [zboże]

schodyty sia ‘schodzić się’: ftoŭdy sia szytky schodiŭy na jedno

schowaty ‘schować’: [gieleta] jag widro ale to derewiane, i toto tra byŭo na den jag uci pizŭy na pole, to do toj kolyby toto schowaly, żeby ne byŭo na sonku

szczernity ‘zczernieć, poczernieć’: to obl’iwanŭ [garnek] juś sia psuŭ, bo o, na dni zaras szczyrniŭo; obl’iwanŭ [garnek] juś sia psuŭ, bo o, na dni zaras szczyrniŭo

szczernity sia ‘poczernieć, ubrudzić się’: zapaska to byŭa koŭo peca, toto sia szczyrniŭa, to byŭa zapaska (MJ42)

szczerpuwaty ‘wielokrotnie czerpać’: potim totu sarwatku odl’iwaŭy, szczyrpuwaŭy, warychom czerpaŭy abo hniatiom

szczuchaty sia ‘zetrzeć się, zedrzeć się’: jag jedny [płozy w saniach] sia szczuchaŭy, toty szto sia ne czuchaŭo do peca spaŭyŭ → *czuchaty*

sidaty, dok. **sisty 1.** ‘siadać’: tra byŭo braty na on'e, sidati na neho [na konia] i jichati; tra byŭo sidaty na neho i tra byŭo tag iti z nim, žebŭy sia zahriŭ; tak sidaŭ; to ta sidaŭ i jusz; ona se siŭa koŭo ucznia kotry byŭ sŭabiej i tak mu pokazuwaŭa; **2.** ‘osiedlać się’: bo tu nychto s Połakiŭ ne chtiŭ sidaty; jag wybuduwaŭy [chałupę], pryprawyŭy, no ta sidały i sidyŭy; potim si..., sidaŭy, znosyŭy toty graty; pczouŭa na kwitok sijat (MJ42); tam Nimciŭ wyhanialy, no to lipsze na hotowe sisty, a toto byŭo zrujnuwane take

sidyty 1. ‘siedzieć’: juhaz iszczy ne chtiŭ noczuwaty bo sia bojaŭ, no to ja chodyŭ noczuwaty, ohnia nakŭaŭy, sidyŭ i po ciŭi noczy; sidyŭa jeden z jednej strany, druhj z druhj strany o ony iszy koŭo nohy, no i tu sia ŭparaŭo i do tej g'ielety sia o zdojiŭo, piszya; na soŭomie sidily (MJ42); taky sanky sidziaŭo dwoch abo tam trioch i z horu dołinu jechali to sia nazywaŭy kopanyci; **2.** ‘mieszkać’: jag wybuduwaŭy [chałupę], pryprawyŭy, no ta sidały i sidyŭy; **3.** ‘trzymać się’: a tiż de jag byŭa dobra hłyna ta sidyŭ tot pec, trymaŭ micno; toty koŭowky fszytky tuma kinciamy zaonaczyŭ, no i tak sidyŭo

sijaty ‘siać’: burakŭy sijały, a pasteŭny; potim na tym żyto sijaŭ; s płachty sijaŭy; jarec sijaŭy na grulowiskach; sijaŭy ale tam neduże sia sijaŭo [hreczki] → *posijaty, zasijaty*

sisty zob. sidaty

skarżyty ‘skarżyć’: Ğude skarżyli (MJ42)

skieltuwaty ‘wykorzystać’: chl'iba skieltuwaŭ, zisty, ziŭo sie tam, toho miasa to skieltuwaty, abo na czyjisiu kielczuku byti, na czyjisim utrimaniu; skieltuwaty; skieltuwaŭy, to tiż rodzaj taki jak schasnuwaty → *kieltuваты*

skinczyty ‘skończyć’: no a jag ju omoŭotyŭy fszystko skinczyŭy ta i wutky [dali]; skinczyły budowu ta [robili] odomasz; do hodiny jedynastej skinczyli (MJ42); skinczyŭ ja robotu to odomasz (MJ42); sinokosy skiŭczyŭ toto sino, to daŭy odomasz (MJ42); wecirky skiŭczyły h weczier (MJ42)

składaty 1. ‘składać, łączyć’: zrobyŭo sia taki, taki kawaŭ ścinkŭy i to sia potim skŭadaŭo; rizne kwitia tam byŭo, ono [pszczoły] toto fszytko skŭadaŭy i ono ftoŭdy mjut raczej byŭ dobry; **2.** ‘składać, układać’: do stizka skŭadaŭy [snopy]; kloca wyrizali, poszczypaŭy na take on'e i toto teras szkŭadali jedno do druhoho; **3.** ‘wkładać’: duhan maŭ, fajku maŭ, zapaŭky win maŭ, skŭadaŭ za tot pas czeres (MJ42); oni [pszczoły]nie maly gdzie mjut skŭadaty (MJ42); dok. **sklasyty**: do toho diszky szytko skŭaŭy i doptaŭy; tak kil'ko byŭo tych [bochenków], byŭo, pjat cy szis cy sim fszytko skŭaŭy naras i tak sia toto chpekŭo

składaty sia ‘składać się’: na druhi deŭ skŭadaŭy sia na wutku, no i na toty wecirky chŭopci, dziŭczata ... i piły i spiwały i jusz kołady (MJ42)

sklasyty zob. *składaty*

skosyty ‘skosić’: jag żyto skosyŭy, prywezŭy domiŭ na bojisko; my hŭapiŭi jak zerno skosiŭi, zobraŭi, ta braŭy pŭuch, i robiŭi podoryfku; szto na polu jak sia skosiŭo a sia po polu potratiŭo to sia daŭno zahrabuwaŭo, to byŭa merwa → *kosyty*

skrajaty zob. *skrajuwaty*

skrajuwaty ‘kroić’: wybieraŭy taky gruŭi, kotra maŭa wece jamky, i toty jag wel'ku krajaŭy, to tyh oczok byŭo, tyh jamok, ta toto skrajuwaŭy; dok. **skrajaty**: szytko skrajały do saŭa

skresaty zob. *skresuwaty*

skresuwaty, dok. **skresaty** ‘obciosywać (siekierą)’: tu zarizaŭ potim wziaŭ skresaŭ tag o nerimno tiľko tak skresuwaŭ

skruczaty ‘skręcać, zwiijać’: ženemy [owce] domiŭ i prichodiŭo tak szto byŭy poľa, a potim skruczaŭo sia po takych maŭych smereczkach i toty pierniky nie piszľi; skruczaŭo sia f tot sposip; dok. **skrutyty**: witky sia nazywaŭy, taky derewiany. No to [z] smereczka, z jaliczky, a to koŭysky trea byŭo za... zapařity na ohniu i tra byŭo skrutiti ho na takie jak prijatne i toto sia potim naŭożyŭo tak sia toto ne roschodiŭo [tak robili koszar]; hrabaty na snory, poweresŭo skrutyty na ruci, i onoho zwiazaty

skrutyty zob. *skruczaty*

skryty sia ‘schować się’: [można było] skryty sia; moŭ byŭo jag ľaŭo, to moŭ byŭo sia tam skryti → *kryty sia*

skrywity ‘skrzywić’: na seredyni žeby szwaľu ne skrywiŭo to werciŭy dziuru

skupuwaty ‘skupować’: ale tag jag juŭ weksze skupuwaŭy [mleka], no to jak chtosi weksze jusz skupuwaŭ no to maŭ tot mirnik; teras to czerwone jagody po prostu, maŭo juŭ w ľisi jest, ale s poczatku byŭo, toto skupuwaŭy i sia zberaŭo; tam skupuwaŭy ľen

skwaruwaty ‘poľasować, wyjeść’: jak zostaŭ dŭoma byŭa smetanka no to chl’iba, oh’o, juŭ skwaruwaŭ zmetanku, juŭeš zbabraŭ → *kwaruwaty*

skysyty sia ‘skwasić się’: dawaŭy droŭdzy i tak zo tri dni popередnio žeby ono sia tak kus skysiŭo [kiselica]

skysnuty ‘skwaśnić’: tot szyr žeby zostaŭ ta jagby, žeby skysŭ, wykysnuŭ → *kysnuty*

sľuŭyty ‘sľuŭyć’: byŭ opci a priszoŭ i rik sŭużyŭ no i za to mu gazda zapŭatiŭ, to sia nazywaŭo czel’adnik (MJ42)

smakuwaty ‘smakować’: smakuwaŭy ta skosztuwaŭa (MJ42)

smaruwaty ‘smarować’: smarom sia smaruje; smarowaŭy → *wysmaruwaty*

smaŭyty ‘smaŭyć’: smaŭyŭy i tym saŭom zaľiwaŭy horiaczym saŭom

smijaty sia ‘śmiać się’: ta sia śmijaŭi, že Pszemkuŭ i Jaroszufka, i Pszemkuf to jes stoľycia Ľemkuf, tag byŭo nazwane (MJ42)

smotryty ‘patrzeć’: znaczyľy [owce], no aľe, win [baca] jusz znaŭ potym, ne smotriŭ znakiŭ, bo win znaŭ jak uci pryszŭy; musi smotriti

soľyty ‘solić’: to szyr soľyŭy, i soľyŭy → *posoľyty*

spalyty ‘spalić’: do peca spaŭyŭ

spalyty sia ‘spalić się’: [sypanec] to byŭ taky specjalne i to byŭo od budynku daľsze to tra byŭo, desiad metriŭ, jag w razi poŭaru, bo ta, žeby sia ne mohŭo tam spalyti

spamiataty ‘zapamiętać’: jak ja to spamiaŭo to juŭ byŭy toty kamizelky (MJ42) → *pamiataty*

spaty ‘spać’: dwi osoby mohŭo tam spati; tam sia noczuwaŭo, spaŭo, abo mohŭo sia spati, mohŭo sia ne spati; tu spaľy; ľihaŭ tam jak borsuk i spaŭ (MJ42); szto tam dwi try osoby mohly spati; tak sia spaŭo; ideŭ do kolyby spati

spokladaty ‘zrobić podorywkę’: robiŭi podoryfku, a nazywaŭy poklat, spokladaŭy toto, pryoraŭy

sportaty zob. *szportaty*

spotkаты sia ‘spotkać się’: hnesky wece szŭtko telewizor, nichto jedno z druhym žeby sia spotkaŭ, pogadaŭ; jag iszľi s koszara to de nie ftikaly z moŭokom, žeby sia z niom [z bosorka] nie spotkaly (MJ42)

sprawdżaty ‘sprawdzać’: my sprawdzau, bo tam tra byŭo sprawdzaty; prysza taka patrol’ szto potim sprawdzaua

sprażyty ‘usmażyć’: tak dawniszsze to prażyŭy, spraż jajko (MJ42) → *prażyty*

sprewertaty sia ‘przewrócić się’: desi sia sprewertaŭo abo szto, no pomih mu pidwihnuti

spriasty ‘uprząć’: jak toto spriaŭy, to narobiŭi tych lykti → *priasty*

sprotywyty sia ‘zepsuć się’: tu sŭonko sfitiŭo, a tam ľało, ta todi szkodyŭo na grul’i, szto to, ta jakeby hŭapyŭ horiaczoy wody a pokropiŭ po tyh grul’..., po ľyściu, jusz taky byŭy pľamky, i juź ony, juź byŭy sprotywiŭi sia

spuczyty ‘wyrobić rękami spulchniając masę’: zdemikaty možna byŭo szytko takie szto sia daŭo spoczyti w rukach (MJ42); potim toto saŭyŭy, i potim toto spuczyŭy, spuczyŭy i ... znowu byŭy taky, nazywaŭy diżeczky, ... no ji toto szytko, tot syr, jag tag by juź wyrobil’i, ... wyrobiŭi tak tot syr, taj do toho diszky szytko skŭaŭy i doptaŭy, syľno doptaŭy

stajaty ‘stać’: skinczyły budowu ta odomasz, i trea byŭo obl’aty žeby na doŭho stajaŭ [dom]

stanuty ‘stanać’: tela lem stanie na nohy to juź ide juź lata (MJ42); widi że jak korowa letyt a ja letiu za niom, staŭ na dorohu, korowu nie pustiŭ (MJ42)

staty ‘stać (na coś), mieć możliwość’: koho byŭo staty, gontamy, onyma, doszczkamy, kyczkamy [kryli]

staty sia ‘stać się’: wroky to prewaźni tak gadaly, że sia zoczy stanie; to byŭy wroky, bo nam sia nic nie staŭo (MJ42)

staty zob. *stawaty*²

stawaty¹ ‘stawać’: dawaly świczky kaźdemu, chto byŭ h cerkwi i stawaŭy na taki, a ksionc pit chor nazat i tam otprawiaŭ (MJ42); f seredyni prehorodzaŭo sia do jednej polowinky i hnaŭa sia na totu strungu, ale tu byŭa taka dziura raczej i tu sia stawaŭo; hŭapiŭi jej take jak kurcz, i korowa krutyŭaś, bihaŭa, stawaŭa

stawaty² ‘wstawać’: na czasi stawaŭa ta grul, kapusty, haŭszek ugotowaŭ i byŭ obit i spokij (MJ42); dok. **staty**: staŭy juź rano, nawariŭy jak o teras taka robota h oseni no to za smy ta takie śnidanie tam byŭo (MJ42)

stawiaty 1. ‘stawiać’: potim bańky stawialy; tag jeden koŭo druho i sia stawiaŭo; **2.** ‘stawiać, budować’: to kutec tisz tra byŭo dobri stawiaty; na poľu toto stawiaŭy; kolyby stawialy; nakas kominy stawiaty; f chyży jednej, druhij potim stawiaŭy deľyny, chodz i toty byŭy kurny ta stawiaŭy bo to to juź byŭo topl’isze w zymi, bo byŭa doszczka → *postawyty*

steczy zob. *stikaty*

stelyty ‘ścielić, podścielać’: spilky cy ľyścia to nazywaŭy postel’inia, bo sia tym potim stelyŭo o tam pit korowe

steraty ‘wycierać’: to szto sia sterat, rianda do sterania, rozlaŭo sia desi sztosy, rianda (MJ42)

stiahaty zob. *stihaty*

stihaty, stiahaty ‘ściągać, zmniejszyć, zdjąć’: tak o szto ono prichodiŭo jedno za druhe i s tyma kolikami a witkom sia stiahaŭo; bańky stawialy, na tiŭo, no to stiahaŭ zapalenia potim (MJ42); dok. **stihnuty** [tu: stiahnuty]: to stiah; stiahnŭ tu na zadi, tak, i potim taďy, stiahnŭ; stiah on’e spodni zo sebia (MJ42); ‘tu: skomasować’: kumasacyja byŭa, pry kumasacyji daŭy, stiahy [pola] do odnoho, meńszyj [pole] naonaczyŭy

stihnuty zob. *stihaty*

stikaty ‘spływać, ciec’: jusz sia potim tot сыр зліваўо do szmaty, toto stikaўо; [owce] boľiўо szto to stikaўо i kuľawiўа; dok. **steczы**: stiuk s toho zo сыра, tota serwatka o žeby stekўа

stisnuty ‘ścisnąć’: tato zaľiwaў, a ja быка trymaў, a mama trymaўа za nozgri, trea byўо szturiti tu, tu paľci i stisnuti

stojaty 1. ‘stać’: tu jagбы стожаў бык; jus stojat sani; tot mur raczej jeszcze stoit tam; mўaka jest kotra woda stojit; strunga, i tam byўа o dźura, i tam tra byўо jednu stojaty z on'ym i beś, be na strungu, na strungu ony [owce] sia, ony sia nauczyy ta potem iszўy sami; **2.** ‘przebywać gdzieś tymczasowo, stacjonować’: mij test’ byў tisz pri wojsku i kodysi stojały f Choўomońcu

stowczy ‘stłuc’: a toto biўо, toto źarno, jak to lnu, toto stoўkўо (MJ42); potim tod len na takыch, jak to ўamanyci, to ta szыtko take to musiўо stoўczene

striczы ‘strzyć’: sia strihўо dwa razy, to быўа jarnia woўna i ўosinna woўna; persza woўna z jahnia byўа striżena → *postriczы*

strymuwaty ‘trzymać’: f ti szały byўа dziura i do toj dziury kўanyć i pitkuľky, žeby strimuwaўо

stykaty sia ‘stykać się, łączyć się’: fszytko byўо sia stikaўо; ta jag byўо toto toty zahoўowok, že fszytko byўо sia stikaўо a to byўо a to byўо kuściog wyszcze [w łózk]u]

stynaty ‘ścinać’: hrube stinaўi, i rizaўi na piў

sukaty ‘skręcać (nitki, sznurek)’: sukaty, no dwi nitky razem skrutiti

suszyty ‘suszyć’: duhańczak to быў z michyria zo sfyni, raczej to sia suszyўо, potim sia wyrabiaўо; hruszka, ona ne быўа dobra suszyty (MJ42); na buku rosўа, bakeľyja sia nazywaўа, take twyrde, ta toto suszyўy i toўkўy i toўkўy i jak tota iskra odletiła jedna ci dwi do toho to zaras sia [zapalało] (MJ42); suszyўy tot jarec (MJ42); to suszyўy, to jag byўа pohoda dobra; toto [gieleťe] tra byўо мыты i czuhati, suszyti, czuhaty – мыты

suszyty sia ‘suszyć się’: tam dыrwa kўaўy i suszyўy sia

swityty ‘świecić’: sўonko śfitiўо

sykaty ‘sikać, przeciekać’: z domasznioo poўotna szыtko używaўy, bo to ono byўо ritke ta toty źemtyci, toty wody, toto szыtko prechodyўо bres toto, pyľnisze sykaўо

sypaty ‘sypać’: do jednu ścinu muruwały i druhu ścinu muruwały, a do seredyny da szuter sypaўi; kosz быў na zerno žeby sia sypaўо

szarpaty ‘szarpać’: mysz pыszўа, zaczaўа toto szarpaty

szczypaty¹ ‘szczypać’: barsko oko riizaўо, szczypaўо (MJ42)

szczypaty² ‘rąbać na drobne kawałki, rozrąbywać’: trea быўо drowno žeby ono sia szczypaўо tam na piat centymetriў; kloc co odrizaў no to s toho jak poszўо poszczypati ta jak mu nazywaľi szczypati na kawaўy; sia szczypaўо takы, takы on'e nazywaўy drankы; szczypały na piў okruhľaka i ho kresały → *poszczypaty*

szepotaty ‘szeptać’: dwoje szepoczet sobie, to sia nazywaўо szepotati

szkladaty zob. *skladaty*

szklyty ‘szklić’: szkľare, szto szklyўy

szkodyty ‘szkodzić’: tu sўonko śfitiўо, a tam ľało, ta todi szkodyўо na grul'i → *poszkodyty*

szmariuwaty ‘wyrzucać’: jusz cehły, juź byŭy ceholni jusz cehołni byŭy, ta on'e po mistach to jusz persze toty kominy byŭy, a na seli, asz potim pryszou roskas, to i karały, mandat tra byŭo zapūatyty. Ta i potim presterihaŭy koźnyj by szmariuwały, a dawały tot, a chto, chto chtiŭ ta ne robyŭ, ałe juź dziuru do komina dawaŭ

szmaryty 1. ‘rzucić’: jagby ta na krip szmariŭ peroha to byl'i zliplene to sia rozletil (MJ42); tod derewianyj sia hłomyŭ, a быкы ne szmariŭ; **2.** ‘wrzucić, dodać’: waru nalaŭy do horcia i zkypiŭo i szmariŭy tam muky (MJ42); moź byŭo szmariti i jakese dribnisze do woza, ja[k] piszoŭ na hondeł'u na jarmag desi, to moź byŭo szmariti;

szportaty ‘dłubać’: jak sia prystariŭo ta sporcze, sporcze, sporcze, i wyszportaŭa juź na tym [w drzewie] taku dziuru → *wyszportaty*

szturiaty ‘tu: wstawiać, wsuwać’: paŭyŭy ch pecu, dwa horci sia szturiaŭo do peca, no tam sia paŭyŭo za tyma horciamy, dok. **szтурыty**: do peca szтурыŭy [garnki]; trea byŭo szturiti tu, tu pałci i stisnułi, mama pŭanno postiskaŭa

szтурыty zob. *szturiaty*

szтурыty sia ‘wepchnąć się’: chŭapiŭ na duhanu, na ruku i do ohnia szturiŭ (MJ42); tam sia szturiŭa szto potim by jej byŭo ani w zad ani f peret (MJ42)

szумыty ‘szumieć’: u hory to woda szumit

szyty ‘szyć’: s toho szyŭy; s toho szyŭy gaczy; toto jak szyŭy to tu priszyŭy on'e taku pasok poŭotna, a jag ni to wozniczoho [?] i szto sia na to zawiazuwaŭo (MJ42); tot sia nazywaŭ szto z butami, buty szyŭ, naprawiaŭ, szefc, a tot szto spodni szyŭ to nazywaŭ sia krawec (MJ42)

Ś

ścigaty ‘zacinać’: ścigaŭ doszcz (MJ42)

ślizgaty sia ‘ślizgać się’: to sia wyszŭo na dorohu to sia slizgaŭy nohy (MJ42)

śmijaty sia ‘śmiać się’: hniesky by sie śmiaŭy

śmityty ‘śmiecić’: to juź by sia śmityŭo

śpiwaty ‘śpiewać’: chŭopci i diŭczata i chodil'i i śpiwały piesni (MJ42); kołady śpiwały na ristfo (MJ42); śpiwaŭy sy po łemkiŭsky ta jak, ta jak w doma (MJ42)

śwatyty ‘święcić’: bahnitky, to tesz to teras budet szwiatyti (MJ42); f kwitnu nedilu no to jusz światyl'i bahnitky → *pośwatyty*

śwityty ‘świecić’: juź ne świtiŭo sŭonko (MJ42)

T

tańcuwaty ‘tańczyć’: win braŭ huśli i hermaniju i hraŭ i szыtkы tańcziuwały, bawiły sie (MJ42); to steпа to w jednu stranu i w druhu stranu sia tańcziuwaŭo

tecзы ‘ciec’: i tak sobi toto reszta tekŭo; no ta sia zrobiŭo i szyra, no i toto onaczyŭy zwiazaŭy, tag on'e, zawisyŭy ho na, na ścini byŭ gwist taki, biti na tod gwist, i tak sobi toto reszta tekŭo

telyty sia ‘cielić się’: telyt, otelyŭa sie korowa → *otelyty sia, potelyty sia*

tenyty ‘zacieniać’: byŭy toty sadźonky, jałyczky i smereczky, o to tak f tot sposip sia teniŭy, o chodiŭy my, zrubuwaŭy toty konary no i żeбы byŭo czym tyniti o, no to tam weksze

nosily a potim toty znowu ŭamaŭy na taky meńszy i žeby maŭ tin tot sadžonok, žeby ne tag wysychaŭ

terfity (?) ‘układać, kształtować’: tot micher wysoch to wiŭsianej muky, f tij mucu robŭy pare dni i potim tra byŭo tak toto szytko terfić, žeby win byŭ miaki (MJ42)

terty ‘trzeć’: na czemir to ter, o rukami, soŭomy, no i tu ŭadyŭ po on'ym žmeni tut, terŭy, tag žeby, no i szpirytusom, denaturatom pol'iwauy i toto czuchaŭy i popustiŭo → *naterty*

tiahaty, tiahnuty zob. *tihaty*

tihaty, tiahaty ‘ciągnąć’: my braŭy [snopy] do woza i domiŭ tiahaly; a jag jej [cerkiew] tiahaly szto to fszytko chŭopi, no jakesy sposoby byŭi, szto i hŭapiti, zo s fudamenti zniaty i tiahati jej; byky tiahaly; koŭymas tam zakupuwaŭy, na wis i tiahaly, iszoŭ i prodawaly (MJ42); woŭk tele za peret a dzido chŭapyŭ za nohe i dzido tiahau za nohe dolinu a woŭk tiahau do fisa (MJ42); na tracz, tam i woda tiahaua [napędzała] i tam toto l'itaŭo i rizaŭo; to kin taki wis tiahne (MJ42); potim dal'i to juž byŭ kierat, szto koni tiahaui koŭo (MJ42); [koszar] sia tihauo, na pole, a taki koszar tra byŭo jag na take Czeŭo, to treba byŭo na tr'y raz wytihaty, byŭo pid horu; dok. **tiahnuty**: tym jag tag o tiahnuŭ po tym kamieniu i tu sia robiŭa jiskr

tiaŭy ‘ciąć’: potim po kawaŭku toho žoŭotka tiaŭy; toto tiaŭ

tiskaty ‘wyciskać’: w ol'ijarni tieskaŭi ol'ij s toho makucha (MJ42)

torhuwaty sia ‘targować się’: torhuwaŭy sia

towczy ‘tłuc’: na buku rosŭa, baketyja sia nazywaŭa, take twyrde, ta toto suszyŭy i toŭkŭy i toŭkŭy i jak tota iskra odletila jedna ci dwi do toho to zaras sia [zapalało] (MJ42)

tra zob. *treba*

trahnuty, triahnuty ‘uderzyć, trzasnąć’: na kozzari on'e, byŭ baran, ciŭyj czas, dwa ni, bo sia biŭi jak, to sia zabiwaŭi, jag byŭi rohaty, jak trachnuŭ jeden do druhoo, ta sia nem nohami powirgaŭ (MJ42); ja bym triachnuŭ hoŭowuczom to bym sia zabiŭ

tratyty ‘tracić’: traczu pamiat

tratyty sia ‘kończyć się’: hurtog byŭ ukrajiński, kaŭda subota zabawa, wystup ukrajiński, desi to byŭo, po szizdesiat semyj rik, že tak pomaŭu sia tratyŭo, tratyŭo (MJ42)

treba, tra ‘trzeba’: trea byŭo za... zapariŭy na ohniu i tra byŭo skrutiti ho na takie jak prijatne; treba szyby fstawiti; treba ohen pryhornuty; tra byŭo daty piŭ l'itry wutky (MJ42); tra byŭo czasu; trea byŭo priasti (MJ42); hrosze trea byŭo ta wozyŭ toto derewo (MJ42)

triahnuty zob. *trahnuty*

trisanuty ‘trzasnąć, popękać’: jarec metaŭy do peca, jag de trisne (MJ42)

trymaty **1.** ‘trzymać’: ja byka trymaŭ, a mama trymaŭa za nozgri; [pług to] czepihy, hriadiŭ no toto, a to czepi[hy], szto sia trymaŭo; tu sia trimaŭo jeden kamiń, taki twerdy; **2.** ‘trzymać, przechowywać’: doszczky doma ne trymaŭy; **3.** ‘trzymać, utrzymywać trwale, stanowić zamocowanie’: a tiz de jag byŭa dobra hŭyna ta sidyŭ tot pec, trymaŭ micno; [haftka] tot konik za totu kobŭyŭku zaŭapaŭ i tak trimaŭo; toty hoŭowky fszytky tyma kinciamy zaonaczyŭ, no i tak sidyŭo i i woda taka do [?] natekŭo, i trymaŭo; taky luŭni, szto trymaŭi toty drabiny (MJ42); **4.** ‘trzymać, hodować’: uci jeszcze i hniesky trimam; no ta toto kupyŭ ma... maŭe, byky, no ji do ruka jich trimaŭ, pas, prytrimaŭ

trymaty sia ‘trwale trzymać, być umocowanym’: sia obi sani trymaŭy, to sia nazywaŭ nasat; sia toto trymaŭo

trywaty ‘trwać’: to buduwały [chałupę] try tyźni, sztyri tyźni, tra byŭo czasu, sztyri, piat tyźni tak trywaŭo

tuczyty sia ‘tuczyć się’: o pczouach, robotnici kotry chodziať na pole i sut taky kotry oni tiź tuczat sia, tuczat sia, žeby o tŭusty byŭy

tysnuty ‘ściskać; tu: o mrozie’: tak tra byŭo, tym mochom obiti, žeby na zymu moroz ne tysnuŭ

U

uberaty zob. *wberaty*

ubraty sia zob. *wbraty sia*

uczyty ‘uczyć’: toto potim try roky do kincia, no a uczyŭy, a uczyŭy to tag uczyŭy, ruske, polske, istorija

uczyty sia ‘uczyć się’: ja o istoriji, o ukrajinskoj wece znam jak polskoj, bo wece, bo sia wecem sia uczyŭ, bo to potim daľi; ja persze sia uczyŭ s knyszky ukrajinskoj

uhodyty sia ‘umówić się, zgodzić się’: [za] piad uwec, no to dostaŭ pjatnaccat kiľa syra, abo jak sia uhodyŭ

ulaknuty sia ‘przestraszyć się’: oni sia [h]o ulakľi

upasty zob. *wpasty*

urosty zob. *wrosty*

urwaty ‘urwać, zerwać’: psie moŭoko, ono rosŭo na taky kwitog na werchy maŭo žoŭtyj, a jag ho urwaŭ ta moŭoko z neho iszŭo, a hirke take jag czort

usunuty ‘usunąć’: bo jag buduwaŭy [nową chałupę] toto stare rozwaŭyŭ, ta tra byŭo fszytko usunuty

utrudniaty ‘utrudniać’: chto maly kozy, to jim priwiazuwały taky toŭczky, žeby im tag biŭo po nohach, žeby ono jim utrudniaŭo chodźynie

utrymaty sia ‘utrzymać się, czerpać skądś środki do życia’: ksiondz na jednej ril’i sie ne mih utrimati (MJ42)

utrymuwaty ‘utrzymywać, zapewniać komuś byt’: jakosy utrymuwaŭ rodynu

uwijaty ‘tu: tłuc, ubijać’: jag robiŭi ol’ij, to byŭi taky stupy sia nazywaŭi, na takim wahadľil’i, to byŭo take doŭhe, byŭo take obuduwane, potim byŭo take jag hniźdeczko, tak na kinci wyrobene, i tak toto chwijaŭi, a toto biŭo, toto ziarno (MJ42)

uwojty ‘wejść’: szcze strah byŭo ity, bo iszczy, tam Nimci, tak to het sut, to tam sut pokryty, doma tak, take gadania byŭo, ta strah byŭo hŭojti, a zrujnuwano, any dweri, any wikien, nyczoho ne byŭo; byŭo na szczyti byŭy dwerci i dwerci odomknuŭy, otworyŭ, wo i hwoszoŭ i wyszoŭ, i na den zaperaŭ → *wchodyty*

używaty zob. *wżywaty*

W

walyty ‘walić, tłuc’: maŭy kyj dobry i walyŭy [wilka]; aŭe żyto to ne moŭotiŭi maszynom żyto, byŭi taky cipy, bijakyy taki, byŭ druczok, i na tim byŭ taki bijak, i tak waŭiŭi f tot sposip żyto, owes (MJ42)

waryty ‘gotować’: byŭy ruźne zila, waril’i harbatu s toho i toto piŭ (MJ42); dekotry iszcze wariŭy kiselicyu; doma zupy ne wariŭy, bo doma waril’i toto szto jak žeby jak szed [do

pracy] najpersze zwaril'i, zimi musiua wariti tiž na czasi bo trea byuo priasti (MJ42); ne waril'i na poũudnie; cžyr tiž waryũy; waryua sia woda, na wodu szmaril'i muku i take byuo, nazywaua sia koũotuszka (MJ42); cžyr warily prewažno h nas, h horach duže wiusa, wiũsiany (MJ42); karpel'i krajaũi, sfiniam waryũy; to waryũy i tam znowu taki sžyr sia, taki ritki sžyr sia zrobyũ; no ta jisty tam ne waryũy; ch pecu waryũi; toto [na zachodzie] byuo zrujnuwane take, Matko Boska, ta my zo dwa tyžni na podwiriu jisty waryũy → *zwaryty*

waryty sia 'gotować się': woda wariua sia (MJ42)

wberaty 'zabierać': toty kołeczka uberaũ, a toty kũaũ

wbraty sia 'ubrać się': jak sia ubraũ tak byle jak

wchodyty 'wchodzić': ta łastyũnyk sia nazywaũ, łastyũnyk bo ta maũy łastyũky wychodyũy i wchodyũy; to byũy toty dwerci szto sia fchodyũo i wychodyũo; toto jarmo fchodiũo tag do takoho; tu taky b'aszky byũy do hriadil'a prywadženy zo spodu, szto rosypuwaũy, w jednu stranu i druhu, a kij pomedže riady ũchodyũ; → *uwojty*

wczyty sia 'uczyć się': o pczouach my sia uczyũy, o sadzi my sia uczyũy → *nawczyty sia*

weczeriaty 'wieczerać, jeść kolację': jak maũy weczeryaty to chudobu tisz sino daũy, razem weczerialy (MJ42)

wernuty 'wrócić': kuni wernuũy i ž nim chogym domiũ

wertaty (sia) 'wracać': desi ja o pidu i za chwilkũ wertam; chtoũdy tra sia byuo wertaty (MJ42)

wertyty 'wiercić': na seredyni žeby szwa'ũ ne skrywiũo to werciũy dziuru; pitchodyũy wertiiũ dziury; prychodyũy zũodije i toty ũachy wykradaũy [ze strychu], na tij powalci wziaũ swerdyk, wercio dziuru

wezty 'wieźć': daũy doszczky a potim soũomy wymesũy z doũu, abo wezũy abo wymesũy i fs'o, na spid daly i tak sia spaũo [w kolibie]

wezty sia 'grzeźnać': jagby byua pismo doždž, jagby sia ne narobyũo, ... tra byuo, no ta jak byuo hwojti, a tam byuo any nudž ... to sia nohy wezty

wianowaty zob. *wianuwaty*

wianuwaty, *wianowaty* 'dawać wiano, wianować': to wianowaũy i tak wyszla mũoducha to braũa korowu, to wianuwaly ji korowu (MJ42)

wiazaty 'wiązać': [zapaskę] jak wiazuũ na peret ta toto tu na zadi zawiazaũa (MJ42)

winszuwaty 'składać życzenia, życzyć': winszuwaũy, zdrowia, dobreho, žeby sia rodilo ch po'ũ a w doma i w obori i f po'ũ jel'iczky, ta h obori tel'iczky (MJ42)

wiruwaty 'wirować, kręcić się': woda wiruje, tak sia ona krutit fkoũo; nazywaũy wir, woda wiruje

wiryty 'wierzyć': dachto wirit, dachto ne wirit; jusz take jak teras to ne wariat (MJ42)

wkazuwaty 'pokazywać': kawaũ po'a jag okopuwaũy, to toto do jakoho kriaka jakysy sia wkazuwaũ ta totu wykopũa

wkladaty 'wkładać': pa'ũy f pecu bukowe drewa one wykũadaũy na totu studniu (MJ42); tak fkũadaũ tu do toho i ono pokazuwaũo kilo je l'iter; piũkoszok to byũ p'etenij, boky maũo zap'eteny, spidu a tu ni, to i toto fkũadaũ do toho fasunku; dok. **wložyty**: na totu doszczeczku wložyũy kamiũ; jag byũ chl'ip to wũožyl'i chl'ip i toto do toho chl'iba, ci byuo masũo ci byũ sžyr, zũožyl'i do toho i zawiazywaũy chustky (MJ42)

wkrasty 'ukraść': pismo každyj witciu fkraũ → *krasty*

właty ‘wlać’: a korowie [mleko] jag ta tiž do toho uczoho [mleka] w’łaty; ta tyl’o ľaty too, toj wody s toho k’agu, szto nazywaŭ sia k’ah, w’łaty, za chwył’u času juž byŭo, juž byŭ syr, ne moŭoko → *laty*

wlezy 1. ‘wleźć, wejść’: tag do tych smereczkiw w’lizŭy [owce] o, no i potim znowu ne moŭ nijak wyťahnuti ottamał; **2.** ‘zmieścić się’: do tej toczanky tak, dawaŭy masŭo, kilko tam w’lizŭo do toho to dawaŭy masŭo abo syra dawaŭy do toho

wlipyty sia ‘przyczepić się’: k’iŭszcz jak sia wonaczyt, w’ipi do desi to win bude cicaŭ krowi toho

właduwały, hładuwały ‘władować, włożyć, dać’: onaczyŭy na totu watru teras toho k’oca, hŭaduwaŭy

włamuwały sia, hłamuwały sia ‘włamywać się’: такы, ni такы, szto sia ne hłamuwaŭy

włapaty, hłapaty ‘łapać, chwycić’: jak persze byŭy pstruchy toty hirscky, to ich byŭo dobre hŭapati ♦ **włapaty sia do ...** ‘brać się za coś’: juŭ sia hŭapaŭ do jidla; dok. **włapyty, hłapyty** ‘złapać’: sadza f komyni byŭa i tra byŭo ŭapiti; ta jakeby hŭapyŭ horiaczoy wody; a teras tu nakŭaŭy, a tu tyl’a hŭapyŭy, pozberaŭy, i tak, zŭożyŭa do bundza; hŭapyŭy jak tota hrutku prynius kus, od baczy domiŭ; jakesy sposoby byŭi, szto i [cerkiew] hŭapiti, zo s fudamenti zniaty i tiahati jej; chŭapiŭ na duhanu, na ruku i do ohnia szturiŭ (MJ42); gadały chłapiti jak chtosy ftikaŭ (MJ42); woŭk tele za peret a dzido chŭapyŭ za nohe (MJ42); do kućcia, na totu pidłohu, ta dawały bryły, no ta jusz totu bryłu zaz [woda] ne prebŭa, ne dwihła, dawały taky meńszy, a byŭa chol’era taka szto hŭapiŭa, ryŭa, ryŭa, a hŭapiŭa ta postaŭa koo ściny, postawyŭa koŭo ściny, a toto zryŭa, znasz, zonaczyŭa; hŭapiŭi jej take jak kurcz; kołyba no ta jak to byŭo take jak pudło, ta j sia hłapyŭo na ty kołeczka, pidłožyŭo sia dwi doszczky i hory doszczkami wyrychaŭo sia na wiz i na wis; kurcy do kućcia, a tak to ona [kura] hłapyŭa i tu vyhrebŭa, tam vyhrebŭa; a czasami tak szto, szto desi paszy hŭapiŭa ♦ **włapyty sia** ‘wziąć się, złapać się za coś’: a seŭo, a seŭa ne byŭo, tut sia hŭapyŭ tu budu... rubaŭ i buduwaŭ sia, połe wyrabiaŭ → *włapnuty*

włapnuty, hłapnuty ‘złapać’: [krowa] pizŭa na konycz, chŭapŭa → *włapaty*

wletity ‘wlecieć, wpaść’: toto byŭo za szpunt, ŭeby sia nie rozł’aŭo, ŭeby sia tam jakosi, sztosy ne wletiŭo

włomyty sia ‘złamać się’: tota kŭanycia sia podawaŭa, a ne hŭomyŭa sia; tod derewianyj sia hłomyŭ

włozyty zob. *wkładaty*

wmerty, hmerty ‘umrzeć’: chto chori byŭ to hmer; mu tak porobiŭa szto hmer (MJ42); jeden jiszcze żyje a brat hmer i toto druhi hmer (MJ42)

wonaczyty sia zob. *onaczyty*

worożyty ‘wróżyć’: Ciganky o jak znajut worożyty; ja ja ne chczu worożyty, ja tam nie wonaczyŭy sia f toto ŭebym, ŭeby mi worożyŭa; ne chcu, ŭeby mi worożyŭa → *poworożyty*

wozyty ‘wozić’: bo to iszczy wozyŭy kaminia, byŭa zemł’a, ta potim wozyŭi kaminia; hrosze trea byŭo ta wozyŭ toto derewo (MJ42); potim byŭ druhiŭ wis szto zerno, sino woziŭ; wozyŭ toto [zboże] domiŭ do stodoŭy i kŭaŭ tam, na stajniu jarec, a na prycoŭok owes; zemł’a, jag byŭa taka nedobra, szto ne ne, to wozyŭy iszcze s poł’a i nabywaŭy, i take byŭo riŭne

wpadaty, *hpadaty* ‘wpadać’: tym jag tag o tiahnuŭ po tym kamieniu i tu sia robiŭa jiskra i teraz ono chpadaŭo tam do toho bakeŭji, i ftoŭdy sia zatŭojuwaŭo

wpasty, *hpasty* ‘upaść, spaść’: jag byŭem maŭy to ja maŭ zŭamanyj ciŭyj [nos], bo ja chpaŭ; jag ne chpaŭ doszcz szytko na wozi [było]; taku żeré wytiaŭ, i [do] komina [włożył] i totu sadzu fszytko onaczyŭ, w hori wŭonaczyŭ, toto [sadza] chpaŭo

wpeczy, *hpeczy* ‘upiec’: tak sia toto chpekŭo → *peczy*

wpekaty ‘wypiekać’: [korytce] na chl’ib jak fpekaŭy f pecu

wprowadyty sia, *hprowadyty sia* ‘wprowadzić się’: tak sia chprowadyŭy [do chaŭupy]

wpychaty, *hpychaty* ‘wkładać, wpychać’: fpychaŭ palec do buzi (MJ42); jak sia byŭo zduta to byŭa taka jak sprużyna rura, szto sia zhynaŭa na fszytky strany, to toto chpychaŭy do, aź do zoŭutka

wrodyty sia ‘urodzić się (tu: o zbożu)’: jag zerna wece byŭo, wrodyŭo sia, f’ipszyj rik byŭ; wrodiŭo sia na polu → *rodyty sia*

wrosty ‘urosnąć’: [było pole, gdzie] nydź ne ne wrosŭo → *rosty*

wstawaty ‘wstawać’: prespaŭ sie, rano fstawaŭ (MJ42)

wstawiaty ‘wstawiać’: bŭanar, win szyby fstawaŭ; piszoŭ bŭanar no treba szyby fstawiti; deŭyny [‘dyle’] fstawyŭy; dyszel’ fstawiti; dok. **wstawyty**: no ji chto maŭ dziuru, no ta iszoŭ gu nemu i piszoŭ, wstawyŭ mu totu szypku tam do toj dziury de byŭa

wstawyty zob. *wstawiaty*

wsypaty ‘wsypać’: wziaŭ do jednej ruky toho żyta i fsie o ta jagby fsypaŭ tu o f seredyniu

wteczy zob. *wtikaty*

wtikaty, *htikaty* ‘uciekać’: gadaŭy chlŭapiti jak chtosy ftikaŭ (MJ42); jag isz’i s kozzara to de nie ftikaly z moŭokom (MJ42); [krowa] zduta to byŭa taka jak sprużyna rura, szto sia zhynaŭa na fszytky strany, to toto chpychaŭy do, aź do zoŭutka i na totu ruru, tod gas szytko chtikaŭ; na Słowakach pokraŭy pryszŭy on’e [złodzieje], pryszyŭy na Poł’sku, na Poł’sku pokraŭy, mił’icja za nima, chtikaju na Słowaky; pret frontom ftikaly; dok. **wteczy**: do wojska win ne pijde, ne piszoŭ i do f’isa ftiuk (MJ42); potim tak ftiuk znowu s Krakowa (MJ42); oni sia nastraszyl’i, jag ne wyskoczat ottamal’ i tak ftekŭy; tu pryjichaŭy, ftekŭy tu do tyh f’isiŭ

wyidity ‘widzieć’: tra byŭo żeby sia jeden druhoŭo widiŭ; ja tisz widiŭ toto, to byŭo sukno a tu taky byŭy hruby taky o i takie ostre to byŭo; ja widiŭ u dida (MJ42); widi że jak korowa letyt a ja letiu za niom (MJ42); ta win musiŭ widity szto, wŭhnaŭ

wysity ‘wisieć, zwisać’: a stricha to toto szto wysiŭo poza totu pŭatwi; toto wiszaŭo [rodzaj wieszaka], na tym wisiŭo, to to toty ŭachy taky o, to szytko na toto wiszaŭo

wyiberaty zob. *wybyraty*

wybiduwaty ‘biedować, przeżyć biedę’: fude, w horah żyŭi i wybiduwaŭi

wyboronyty ‘zabronować’: wziaŭ konia, borony, toty skyby wyboronyŭy, jag wyboronyŭ toty grul’i

wybraty zob. *wybyraty*

wybuduwaty ‘wybudować’: wybuduwaŭy, prykryŭy [dachem] → *buduwaty*

wybyraty, *wyiberaty* ‘wybierać’: ja powidam, no ta wybiraŭyte sobi teras kotryj lep... choroszyj, a kotryj ne choro[szyj]; sfynia tag jak sia porosit to ona żeby do tych cyckiŭ ich dopustiŭa, a oni si juź zaras jusz wybiraŭyte sfij cicek (MJ42); buczok tra byŭo wyiberati; wybieraŭy taky grul’i, kotra maŭa wece jamky; dok. **wybraty** ‘wybrać, wydłubać’: do

serediny toto szytko wyonaczyli, wybraли takie tam, a tot wierch potim opkresali, toty ūupy jak to opkresali

выбыты ‘przebić, wybić’: [owce] znaczeni byŭy na uchach [znakowane], dziurka wybita; ide ūoda, a tu wybiŭo dziuru (MJ42)

wychodyty, dok. **выјты**: **1.** ‘wychodzić’: tot miszok sia zhynaŭo o tak f tot sposip, ale tag wychodiŭo; s koszara ne chtily toty nijak wyjti; bez toho pasa nigde ne wyszoŭ (MJ42); i tu wyszoŭ taki czubok do hory; ta lastyŭnyk sia nazywaŭ, lastyŭnyk bo ta maŭy lastyŭky vychodyŭy i wchodyŭy; to byŭy toty dwerci szto sia fchodyŭo i vychodyŭo; ta toto tepŭo zostaŭo zatrymane a dym vychodyŭ; a zebы byŭo hwoity wyjtŭ no to byŭy dwerci takы na szczyti; na szczyti byŭy dwerci i dwerci odomknuŭy, otworyŭ, wo i hwoszoŭ i wyszoŭ; komu byŭo dobrŭ wyjti na wodu; od jednoho do drugoh'o taka no wykresana doszczka taka uska i na to, no ji, to byŭo derewiane dziurka, kołok, zaz we zebы toto ne wyszŭo; wyszoŭ ta gu [do] sinu, pryszoz dožd; juз baby jag wyszŭy na połe ta, bo to juз byŭa, znasz, poruszana juз byŭa zeml'a onaka; **2.** ‘wychodzić, okazywać się; pojawiać się’: kloc co odrizaŭ, no to s toho jak poszŭo poszczypati, no to jeden meter taki o kwadratowy wyszoŭ i sie ne, jeście pozostaŭo na druha, a dalsze jag byŭ toŭszy no to juз wychodiŭo, to takij byŭ raczej byŭ hrubij i raczej doŭhi byŭ; czasom wyszŭo tag ze dožd laŭ; Lemkыnia byŭa, piszŭa za Pol'aka, no ale z toho potim wyszŭo, ze juз byŭa tota rodyna, jag juз dity to juз byŭy Pol'sky, Pol'akamy; potim juз wyszlŭ zapauky, o patyczky tam nazywaŭy, no to jusz potim byŭo inaczej; **3.** ‘wychodzić, wyglądać’: czesaŭi tak toto [len], no i toto wychodiŭo potim take jak, jusz take take, no jagby nyty; ta jak brat, ich brat no to by wychodiŭo stryk; **4.** ‘wychodzić, wspinać się’: ja wyszoŭ na tot koszyk, koszyk sia zwaŭyŭ, a ja na gambu, i ja ciŭkom zaŭamaŭ nis; **5.** ‘wschodzić’: juз zyszŭo, ze juз zo zeml'i wyszŭo [zerno]

wychowaty ‘wychować, wychodować’: no zależy jak kotra [owca], to jedno wychowat, jedna jedno, a toty fryzy to ony sia tilko tak dojat szto dwoje wychowajut alięaŭsko, ja f tamtym roku to maŭ dwi maŭy po troje i fszytky takы bez ruзnyci wychowauy o

wychystyty ‘wyczyścić, oczyścić’: tel'a jag zabyŭy, no ta tod zoŭudok to wynimaŭy, i i toto wymyŭy, wychystyŭy, potim to nasoŭyŭy; wyczystily (MJ42); koni tiз maŭy kul'aŭku, jak pochodyŭ po mokrym, ne wychystyŭ mu [kopyt]; toto [żyto] sia braŭo tag do zmeni tu wyonaczyŭo sia, wychystyŭo, wychystyŭo, koŭosky; win toty ... znasz powyl'izuwaŭ [miód z ramek w ulu] a ony [pszczoly] bylŭi toto chŭapilŭi i wynieslŭi, wychystylŭi wszytko (MJ42)

wychyszczaty ‘kastrować’: wyczyszczalŭi, jag juз maŭ iti na paszu to juз wymyszkuwaŭy no to ftoŭdy juз ne nazywaŭ sie bujaczok ale sia nazywaŭ juз byk (MJ42)

wydobaty ‘wydłubać’: dziurky wydobaŭ → *dobaty*

wydylyty ‘wydzielić’: [pole] dilyŭy chto kilo maŭ wedle toho szto maŭ, no ta wydilyŭy, dawaŭy mu (MJ42)

wyhaniaty ‘wyganiać, wypędzać’: bo tu nychto s Pol'akiŭ ne chtiu sidaty, bo tu byŭo on'e, tam Nimciŭ vyhaniaŭy; brat vyhania [owce] i tam my pislŭi no i tag zenema domiŭ; dok. **wyhnaty**: vyhnaŭy my tego na wodu (MJ42); pryhaniaŭy l'ude uci do on'o, do baczy, no a bacza doma byŭo take on'e, tam zaper a potim toto hŭapyŭ ... pidnaczymog zaperŭy, a potim vyhnaŭy [owce]; a toto reszta [krów] szytko hori vyhnaŭ i pasŭo sia toto, ciŭe l'ito

wyhladaty ‘wyglądać’: koszar byŭ wyhl'adaŭ tak; ta jak to by wyhl'adaŭo; tak samo ŭszko wyhl'adaŭo jag i teras; no ja jeście mam, mosz pokazati, jak to wyhl'adaŭo; tak wyhl'adaŭo jak bodenka (MJ42); zdemikaty to pitchodit takie sztosŭ o, ze ono wyhl'adaŭo, a

potim ono ne wyhladat; o tra byŭo **вымыты** **жебы** ne byŭy tu, po každy m razı, bo to sia toto moŭoko naŭapaŭo, ta jak to by **выл’adaŭo**; tag **выл’adaŭa** furmanka jag z derewom; totu masku naŭożyt i tag be o inaczej wyhladaŭ; sztosı nedobrij wyhlada, taka maszkarı; nedobri wyhladat na twarı

выhnaty zob. *выhaniaty*

выhornuty ‘wygarnąć, wyciągnąć’: jak sia toto **выhornuŭo** ta tra byŭo ity do peca; totu sadzu **выhornuŭ**, fszytky do jakoj graty **выhornuŭ** i **выnius**

выhrabaty zob. *выhrabuваты*

выhrabuваты ‘wygrabiać, zgrabiać’: toty to sia **выhrabuwaŭo**, po prostu ne byŭo mŭynkiŭ, to tag hrabl’amı fszytko **выhrabuwaŭı** (MJ42); dok. **выhrabaty**, *wyhrebaty*: toto takie dribne tra byŭo hrablami toto szytko wyhrabati (MJ42); no i to [słome] potim toto **вытгераŭ**, **вычзстыŭ**, hrabl’amı ohrabaŭ, na ścini byŭ taki kyj, na tod hag zawısyŭ [słome], **выкгер**, **выhrebaŭ**, **выhrebaŭ**, no i byŭa kyczka jusz potim na dach

выhrebaty zob. *выhrabuваты*

выhrebtı ‘wygrzebać’: [kura] tu **выhrebuŭa**, tam **выhrebuŭa**, tu **wyhrebŭa** jak kura; już ne **выhrybuŭa**

выhryzaty ‘wygryzać’: **быкы** to oni toto **wyhryzajut** zo serediny

выjichaty ‘wyjechać’: juś sia ŭude **wyjichajud** d’o **Намерыкы**; bo **wyjichaŭy**

выjty zob. *wychodyty*

выкарзуваты ‘wykarczować’: toto **выгwaŭ** to znaczy że **wyrobiŭ** pole, **wykarzuwaŭ** → *karzuваты*

выкарыты sia ‘wyrodzić się’: jak z jednym jajkom sia takie hrodyt to takie **выкаре** sia, ni takie ni siakie; taki sia **выкариŭ** szto biŭa, a nohy maje czorny abo czerweny

выkokosзыты sia ‘wystroić się’: taka baba prinajmi co sia barsкы aŭigaŭsko chce wynosity, kokoszka, abo **выkokosзыŭa** sia

выкоруаты zob. *выкоруваты*

выкоруваты ‘wykopywać, żłobić’: sia **выкоруwaŭo** koryto z drowna; bahro, bo tra byŭo kriwe, tra byŭo kopaczkom do toho **выкоруati**; dok. **выкоруаты**: kawaŭ poŭa jag okoruwaŭy, to toto do jakoho kriaka jakusy sia **wkazuwaŭ** ta totu **выкоруŭa**; kus kamieni **выкоруaŭ**

выкрудаты ‘wykradać’: toty ŭachы **выкрудaŭy**

выкресаты ‘wyciosać, wyciąć z drewna’: braŭy kawaŭok, droŭna, i **выкресаŭ**, taka byŭ nıdż *satyo*, **postruhaŭ** toto → *kresaty*

выкупіаты ‘wykupywać’: tam h **Амерысы**, już na neho czekaŭa, cy tam sestra, cy brat, cy chto jakyj tam byŭ, **wyкупjaŭ** ho i byŭ h **Амерысы**; dok. **выкupyты**: zabraŭı mu bundu i potim se tum bundu musiŭ **wyкупiti** (MJ42)

выкupyты zob. *выкупіаты*

выкыsnuty ‘skwaśnić’: tot szыг **жебы** zостаŭ ta jagby, **жебы** skыsŭ, **wыкыsnuŭ** → *кыsnuty*

вылаты ‘wylać; tu: dolać’: kŭag **wыл’aty** do toho

выліваты (sia) ‘wylewać (się)’: byŭ korok **жебы** toto moŭoko sia ne **wыл’ıwaŭo**; **namoczyŭy** do wody, potim tom wodom **wыл’ıwaŭy**, **rozmiszaŭy** i za chwyŭu czasy już byŭ **сыг**

выладыты ‘уладzić, урядzić’: to trea byŭo ты dziury szytкы [w podłodze] pozaŭipjaty
wymastyty, выўadyty

вылетиты ‘wylecieć, wypaść’: [byk] вырваў i to kopnuŭ mia, to вылетіў na druhu
stranu; no ji chto маў dziuru, no ta iszoŭ gu nemu i piszoŭ, wstawyŭ mu totu шыпкy tam do
toj dziury de byŭa, no a jak tam byŭa вылетіўa to jusz kosztu, koŭ byŭ weŭkыj; moŭ byŭo
szmariti i jakese dribnisze do woza, ja[k] piszoŭ na hondeŭu na jarmag desi, to moŭ byŭo
szmariti i ne bįsia, bo ono ne выўetiŭo

выло́зты ‘wyłożyć; tu: położyć’: nazywaŭy raczкы такы, na trioх, raczкы, raczкы
такы na trioх noszках tag byŭo a tu, tod hornec tam выўoзyŭy a pit tym paŭyŭy i waryŭo sia
daŭi

wymahaty ‘wymagać, potrzebować’: bowhaj ne wymahat dobroj zemŭi; ne wymahaŭy
takыh paperiŭ jak teras

wymastyty ‘wymaśćić (gliną), wysmarować’: to trea byŭo ты dziury szytкы [w
podłodze] poza..., pozaŭipjaty wymastyty, выўadyty

wymisyty ‘wymiesić, wyrobić na jednolitą masę’: wymisyŭy hlynu, wymisyŭy; tam
wymisyŭy hlynu

wymiszaty ‘wymieszać’: naterŭi gruŭi, daŭi muky, wymiszalŭi (MJ42); szыtku
wymiszauŭy, wynius mu do ŭoba, ŭoзyŭ w halbiju i wynius (MJ42)

wymknuty sia ‘wymknąć się’: ŭeby, znasz, sia toto ne wymkŭo any tu any tu

wymŭynkuwaty ‘wymŭynkować, oczyścić wymŭócone ziarno za pomocą mŭynka’:
wymŭynkuwaŭy [ziarno] i do sypancia, wynosyŭy

wymoŭotyty ‘wymłócić’: jag omoŭotyŭ no to juŭ byŭo wymoŭocene; zerno moŭotiŭo
sia, juŭ wymoŭotiŭo sia → *moŭotyty*

wymuruwaty ‘wymurować’: wymuruwaŭy fudament na ti jake маў wymuruwaty →
muruwaty

wymyszkuwaty ‘wykastrować’: jag juŭ маў iti na paszu to juŭ wymyszkuwaŭy no to
ftoŭdy juŭ ne nazywaŭ sie bujaczok ale sia nazywaŭ juŭ byk (MJ42); swiniu tak samo moŭ
byŭo wymyszkuwati → *myszkuwaty*

wymyты ‘wymyć, umyć’: o tra byŭo wymyты ŭeby ne byŭy tu, po kaŭdym razi, bo to
sia toto moŭoko naŭapaŭo, ta jak to by выhŭadaŭo; teŭa jag zabyŭy, no ta tod zoŭudok to
wynimaŭy, i i toto wymyŭy, wyчystyŭy, potim to nasoŭyŭy i zawisyŭy, toto wyschŭo i
potim po kawaŭku toho zoŭutka tiaŭy i namoczyŭy do wody → *myты*

wymesty zob. *wynosyты*

wymiaty zob. *wynimaty*

wynimaty ‘wyjmować’: teŭa jag zabyŭy, no ta tod zoŭudok to wynimaŭy, i i toto
wymyŭy, wyчystyŭy, potim to nasoŭyŭy i zawisyŭy, toto wyschŭo, dok. **wymiaty**: jak s toj
hrudiarkы wymiaŭy [ser] ta kŭaŭy na doszczku i to sia zrobyŭo take okruhŭe, take jag jak
chlŭpczyk take okruhŭe, take sia zrobyŭo; sehŭo byŭo zaŭozone, sehŭu wymiaŭ, i tot sadzu
wymhornuŭ

wynosyты ‘wynosić’: wymŭynkuwaŭy i do sypancia, wynosyŭy, to dake osibne
wymybudowane, osibne тыko s тыko na zboŭe, na zerno; dok. **wymesty**: potim znosyŭy totы
grаты, szto wynesŭy po stodolŭi; fszыtkы do jakoj gratы wymhornuŭ i i wymnius; daŭy doszczкы
a potim soŭomy wynesŭy z doŭu, abo wezŭy abo wynesŭy i fs’o; nazberaŭy toho i narizaŭy i
toto wynesŭy i toto rossyраŭy na kupкы (MJ42); szыtku wymiszauŭy, wynius mu do ŭoba,

zūożyŭ w halbiju i wynius (MJ42); płachta, toto wynesŭa na poŭe, potim jak do jidzienia rospesterŭa i jak mu sztosi odletiło ta na toto ne na zeml'u (MJ42); jak chtiŭy žeby maŭy wecej medu to pczolar szto maŭ pczouŭy ta szytko zl'izuwaŭ f tych ramkach a oni toto szytko wymiesl'i, pczouŭy, win toty ... znasz powyl'izuwaŭ a ony byli toto chŭapil'i i wyniesl'i, wyczystyl'i wszytko (MJ42)

выонацзуваты zob. *onaczыты*

выонацзыты zob. *onaczыты*

выпалаты 'wypalać': de wapno wypalaŭy (MJ42)

выпалаты sia 'wypalać się, spalać się': bo buky twerды, ta sia doŭho wypal'aŭ, dok. **выпалыты sia**: i tot k'oc sia palyŭ i palyŭ i выпалыŭ sia; jak sia выпалыŭo

выпалыты sia zob. *выпалаты sia*

выпасты 'wypaść; tu: znaleźć się w określonym miejscu': no ta toto ja jag byŭo na ciŭu, jag wypaŭo na seredyni, ta nyjag ho ne nazywaŭy

выпецзы 'upiec': chl'ib maŭy выпецзы → *pecзы*

выплатыты 'wypłacić': hroszy tot wypłatiŭ (MJ42) → *platyty*

выплеkaty 'wykarmić (o owcy)': dobri byŭy bo плекаŭa jahniata i, bo maŭa dwoje выплекаŭa, maŭa moŭoka, dobri выплекаŭa (MJ42) → *plekaty*

выпohodyты sia 'wypogodzić się': выпohodyŭo sia

выпоlocзы 'wypłukać': jak preczidit to totu szmatu zaraz do wody wypoŭocze (MJ42)

выпустыты zob. *wыpuszczаты*

выпусzczаты 'wypuszczać': zaležaŭo jak kody byŭo, jag naučzeny byŭy [owce] choditi domiŭ to dobri byŭo a jag ne naučzeny byŭy choditi to l'ipsze byŭo ich ne wypuszczati; dok. **выпустыты**: tak toty uci, jak to byŭo on'e, jag wypustyŭy jeden susid, druhij susit, tretij susit, jag ony byŭy razem ta szytky razem, no ta jak pasŭy sia

выпyskaty 'wygrać melodię na fujarce': to jusz tra byŭo lipsze hrati, žeby se выпискаŭ tam szto nebud

выпыты 'wypić': byŭo neras take wino že, jak se wypiŭ to se wypiŭ ta i piszoŭ i pit stiŭ (MJ42); jak tilko nalel'i mu, wutke wypiŭ (MJ42); wypiŭy i bundu mu daŭy (MJ42)

вырыchaty 'wypychać (w górę)': koŭyba no ta jak to byŭo take jak pudŭo ta j sia hłapyŭo na ty kołeczka, pidłožyŭo sia dwi doszczky i hory doszczkami wyrychaŭo sia na wis

выrabiaty, dok. **выrobyты 1.** 'wyrabiać': zo skory wyrabiaŭy, na kozuchy (MJ42); duhańczak to byŭ z michyria zo sfyni, raczej to sia suszyŭo, potim sia wyrabiaŭo, ta ty znaŭ l'ipsze bo ty wyrab'aŭ, ja ni, to sia nazywaŭ duhańczak; [pszczoŭy] s toho potim wyrabl'ajut tot wisk; tam de wino wyrabiaŭy, to tam wyrabiaŭy i boczky i ta to sia nazywaŭa winiŭka (MJ42); s toho wyrabiaŭy to i nawet teras wina (MJ42); to zo skory byŭo wyrobene žeby tam o, woŭna na spid a toto co na werchu to jusz skora, z uczej skory wyrobena, to byŭ serdak; juŭ wyrobyŭy z doszczok, szto juŭ zbiŭy take jak, szto tam dwi try osoby mohly spati; **2.** 'wyrabiać; tu: pracować': w naz wyrabiaŭy duŭe w l'isi pred wojnom; **3.** 'wyprowadzić, nadać właściwą konsystencję': z inszoho korytca braŭy tot po kawaŭku toho kista i dawaŭy na toto i tym sia tag o pidmituwaŭo i ono sia byŭo, wyrobiŭo sia na okruhŭo; jag tag by juŭ wyrobil'i, wyrobil'i, wyrobiŭi tak tot syr; **4.** '(o polu) karczować': vyrabiaty, raczej jag byŭy o te jadŭyuci czyŭi o sztosi rosŭo, a ne chciŭ, toto wyrwaŭ to znaczy že wyrobiŭ pole, wykarczuwaŭ; toto wyrwaŭ to znaczy že wyrobiŭ pole; wyrobyŭ, wykarczuwaŭ, wyrobyŭ jak

nawet быӀ, smereczok быӀ (MJ42); **5.** (o polu) obrabiać, uprawiać': ksiendzu daŷy ri'ŷu, szto ksiendz wyrabia (MJ42); pole ырабиаӀ; **6.** 'wyrobić (sobie), uzyskać coś, załatwić': wyrobyӀ sobi knyszku zaropkowu [w Ameryce]

ыриwniaty zob. *ыриwnuwaty*

ыриwnuwaty 'wyrównywać': musiӀ ыриӷnuwaty do riӷnasty; dok. **ыриwniaty**: trea byӷo ыриӷniaty szytko kaminiom; jak sia toto ыrhornuӷo ta tra byӷo ity do peca, hwority babi i, cy chӷopu chto ta, i totu jamu tam szto byӷy totu ыriӷnaӷ i tak, takie byӷo

ыrizaty zob. *ыrizuwaty*

ыrizuwaty 'wycinać, wyrzynać': paŷyacia lyskowa, to sia ыrizuwaӷo taku paŷyciu i raczej sia tym zahaniaӷo uci; toto tam sztoz ыrizuwaӷy; dok. **ыrizaty**: kloca ыrizal'i, poszczypaӷy na take on'e i toto teras szkŷadał'i jedno do druhoho; ыrizau na pitora cał'a doszczku; ыyszkopenyj to jest raczej jajka ma ыrizane

ыrobyty zob. *ыrabiaty*

ыrosnuty 1. 'urosnąć': to jahnia, jahniatko, byӷo macićeke ta jahniatko, a jag wyrosuӷo weksze to byӷo jahnia (MJ42); jag wyrosuӷo no to byӷa jusz potim jaŷiŷka (MJ42); **2.** 'wychować się, dorosnąć': f Szczawniku ыris

ыrubaty zob. *ыrubuwaty*

ыrubuwaty 'wyrąbywać, wycinać; tu: rąbiąc wyrównywać': derewianu [ścianę] jak stawiaӷy z okruhl'aka to tak samo zarizuwaӷy i a iszczy poperedniu iszczy tak piӷ ne byӷo ta sokyrom sia ыriӷniuwa... ыrubuwaӷy; dok. **ыrubaty**: jak toty řisy ыrubauy, tam naszly źrudło szczawy; řisy ыrubauy

ыrwaty 'wyrwać': ыrwa to znakom tiż woda desi tag z danoho bereha ыrwaŷa

ыrwaty sia 1. 'wyrwać się': [krowa] jak sia ыrwaŷa, piżŷa jak kul'a (MJ42); [byk] ыrwaŷ i to kopnuŷ mia; **2.** 'urwać się, oderwać się': jak triska sia ыrwaŷa, jak pał'ŷa, ta ыyskoczyŷa szyba

ыrychtuwaty 'zrobić, przygotować': tag byӷo, tag ыrychtuwano, ta jagby toto uszko do toho, do toj, do toho prionaczeno szto tu byӷo s tym szto moź byӷo chӷapiti tag o, no i f tym wodu nosiŷy → *rychtuwaty*

ыschnuty 'wyschnąć': toto ыschŷo i potim po kawaŷku toho zoŷutka tiaŷy i namoczyŷy do wody → *schnuty*

ыskoczyty 1. 'wyskoczyć': oni sia nastraszył'i, jag ne ыskoczat ottamal' i tak ftekŷy; **2.** 'wyskoczyć, wypaść': jak triska sia ыrwaŷa, jak pał'ŷa, ta ыyskoczyŷa szyba; kuściok cipamy toto [żyto] omoŷotyŷy, żeby toto ыyskoczyŷo to żyto; **3.** 'pojawić się na skórze': mu ыyskoczyŷ micher (MJ42)

ыsmaruwaty 'wysmarować': toto ыsmaruwaӷy [sadłem] → *smaruwaty*

ыsmaźyty 'usmażyć': ыsmaźyŷy saŷa

ыsochnuty 'wyschnąć': tot micher ыsoch (MJ42); żeby ona ыschŷa

ыstawaty 'wystawać': popit toty ucha szto to s toj, swory roszczypky, ыstawauŷi poza toto, i kawaŷok patyka i toto prytiach

ыstawiaty 'wystawiać, budować': ta iszoŷ do neho [do majstra] i hodyŷ ho, za tył'o, za tył'o ыstawiaty, on'e, budynok; dok. **ыstawyty**: a cerkoŷ ыstawiuŷi

ыstawyty zob. *ыstawiaty*

ыstruhaty 'wystrugać': obruczy byŷy żełizne ale byŷy derewiane konar toto ыstruhaŷ, ыyonaczyŷ i zrobiŷ taki na obrucz (MJ42)

wystywały ‘stygnać’: pedz ne wystywaŭ

wysuszyty (sia) ‘wysuszyć (się)’: i toto sia szytko, ta hłyna wysuszyŭo

wyszczypaty ‘wyszczypać’: zŭamaŭo sia kawaŭog [lubczyku] i tam koŭo peca i tag o i toto o pociahnuŭ [dymu z lubczyka] i tam tot dym, win desi tak potrafiŭ toto wyszczypati szto pomahaŭo [na kaszel]

wyszkozyty ‘wykastrować (barana, capa)’: wyszkopenyj to jest raczej jajka ma wygizane

wyszmaryuwaty ‘wyrzucać’: pcozŭy na zimu to oni tych trutniŭ tiż wyszmariajut; dok. **wyszmaryty**: tra byŭo wyszmaryty [mysz]

wyszmaryty zob. *wyszmaryuwaty*

wyszportaty ‘wydłubać’: wyszportaŭa już na tym taku dziuru, na tym dereŭku→ *szportaty*

wyszzywaty ‘wyszywać’: s tyma pocioroczkami wyszywane

wytiahaty zob. *wytihaty*

wytihaty, *wytiahaty* ‘wyciągać’: pres ciŭu ściny byŭa drabina, derewiane, szto sia dawaŭo sino, soŭomu, za totu drabinu, žeby wytiahaŭa [krowa]; [koszar] sia tihauŭo, na poŭe, a taki koszar tra byŭo jag na take Czeŭo, to treba byŭo na tr'y raz wytihaty, byŭo pid horu; tot poŭomieŭ iszoŭ tu, na on'e no a potim toto wytiahaŭy, a lem dawaŭy ohen, nad nat, nat prypeckom; dok. **wytiahnuty**: bo tam do hory ho wytiah (MJ42); tag do tych smereczkiw wŭizŭy [owce] o, no i potim znouu ne moż nijak wytiahnuti ottiamal'; wytiahaŭy tragari; wytiahaŭy i dach

wytiaty ‘wyciąć’: ta taku žerć wytiaŭ, i komina i totu sadzu fszytko onaczyŭ

wytŭumaczyty ‘wytŭumaczyć’: ta toto jag o, widisz toto wytŭumacza, dobri byŭy bo pŭekaŭa jahniata (MJ42); jagby tu hnesky wytŭumaczyty?

wytoczty ‘wytoczyć, zrobić coś tocząc na tokarce’: to byŭo takie z drowna wytoczene i tak f seredyni i tak sia o, a z werchy takim sia czymsi zakruczuwaŭo

wytopyty sia ‘wytopić się’: toto zo soŭoniny jak krajaly, ta toto jak sia wytopiŭo, ta toto sia nazywaŭo czwarek (MJ42)

wytrepaty ‘wyrzepać’: no i to [słomę] potim toto wytrepauŭ, wyczystyŭ

wytriszczyty ‘wytrzeszczyć’: to wytriszczyŭ oczy to najwece byŭo f sfarni, o wytriszczyŭ oczy jak byk (MJ42); taki wytriszczyŭ oczy

wytynaty ‘wycinać’: derewo wytynaŭy i na miścu buduwaŭy [cerkiew]; tiż ho wytynaly dl'a korowy (MJ42)

wytyskaty ‘wyciskać’: jarec no to jak sia zrobyŭ [na oku] to ne ŭiczyŭy, jarec metaŭy do peca, jag de trisne, a jak wytyskaŭ barsko oko riizaŭo, szczypaŭo (MJ42)

wyuczty zob. *wywuczty*

wywuczty ‘nauczyć’: [nauczyciel] potrafiŭy fszytko wyonaczyty i wyuczty i tak wyucztyŭy žeby každyj znaŭ choć czytaty pisaty; f Tarnowi byŭo biskupstfo, i ch Tarnowi wyucztyŭy ksiendza, daŭ wyuczty ksiendza hrekokatolyckoho

wyżyty ‘wyżyć, przeżyć’: byŭa taka tu susida, panna, jak sia z niom zyszoŭ, ta szkoda byŭo wyżyti, bo ne byŭo szcześcia nijakoho (MJ42)

wyżyty sia ‘wysłużyć się, zestarzec się’: jak toty [płozy w saniach] sia już mu wyżytyŭy, no to już druhy, już maŭ hotowy

wziaty ‘wziąć, zabrać’: abo take misce byŭo, že ne byŭo kady toto [snopy] wziaty, do stiszka skŭadaŭy; duhanto nabraŭ s toho micheriny, z hanczaka nabraŭ i ziaŭ do gamby i toto zuwaŭ (MJ42); jagby cukierek ziaŭ; wziaŭ do jednej ruky toho žyta i fsie o ta jagby fsypaŭ tu o f seredyniu; teraz wziaŭ tu do do serediny totu ŭyżeczku i toto f tym, derewiane, derewiane to tyko do peca ♦ **śluba wziaty** ‘wziąć ślub, pobrać się’: śluba wziaŭ

wżywaty, *używaty* ‘używać’: [korytce] na muku, na chl’ib byŭo, to prewaźnie używaŭy tak wece on’e bo na chl’ib jak fpekaŭy f pecu; halbiju używaŭy ... konia, szytku wymiszaŭy, wynius mu do žŭoba, zŭożyŭ w halbiju i wynius (MJ42); kopanyci używaŭy zimu do ŭożenia hnoju (MJ42); wody ze stud’en używały (MJ42); a to z domaszniioo poŭotna szytko używaŭy → *powżywaty*

Z

zaaresztuwaty ‘zaaresztować’: mene ne zaaresztuwaly (MJ42) → *aresztuwaty*

zaberaty ‘zabierać’: [ser] zabraŭ wŭastytel’ uwec, i niuz domiŭ i potim toto robyŭy s toho bryndziu; tam toto hrabiŭi, toto zabraŭy toto majno; Rusky zaberal’i do wojska, ty chtiŭ ty ne chtitŭ (MJ42); dok. **zabraty**: jak to pokosiŭy sino zabraŭy; zabrał’i mu bundu i potim se tum bundu musiŭ wykupiti (MJ42); zbraŭy s pol’a [kapustę], to braŭy dwi, try, sztyry kriaky s korini zo szytwym zabraŭy ♦ **zaberaty moŭoko** ‘odbierać mleko (za pomocą czarów): tag moŭoko zabraŭa (MJ42)

zaboronyty ‘zabronować’: ta znaczyd, že zaoraŭ to i zasijaŭ, zaboronyŭ

zabraty zob. *zaberaty*

zabrudyty ‘zabrudzić, ubrudzić’: ale to ochrona byŭa raczej, žeby sia toto zabrudiŭo a jakie ci o spidniczku cil’i kabad o maŭa, žeby toto ne zbrudil’i, to toto byŭo koŭo peca take zapaska, zapaska używały jak isty na połe karpel’i okrabati, no to jusz sia toto zabrudiŭo

zabyty ‘zabić (pozbawić życia)’: tel’a jag zabyŭy, no ta tod žoŭudok to wynimaŭy; zabiŭi pacia

zabyty sia zob. *zabywaty sia*

zabywaty sia ‘zabijać się; tu: zabić jeden drugiego’: na kozari on’e, byŭ baran, ciŭyŭ czas, dwa ni, bo sia biŭi jak, to sia zabiwaŭi, jag byŭi rohaty (MJ42); dok. **zabyty sia**: ja bym triachnuŭ hoŭowuczom to bym sia zabiŭ

zabyty ‘zapomnieć’: zabyŭem jak to (MJ42); karpel’i, to jes takie jag buraky ale take okruhŭe, jak sia nazywa chol’era juź jem zabyŭ, w naz nazywajut karpel’i

zachority zob. *zachwority*

zachwority [tu: zachority] ‘zachorować’: zachoriŭa, taj zachoriŭa; jag de zachoriŭ, rospukł’i, rospuczyl’i ho (MJ42)

zaczaruwaty ‘zaczarować, zauroczyć’: czary to byŭy takie jag zaczarowaŭ konia toto on’e jakysy tam ta zdoch (MJ42)

zaczaty zob. *zaczynaty*

zaczekaty ‘zaczekać’: zaczekaj s tyma widrami, ne chot po totu wodu aże ja prejdu (MJ42)

zaczynaty ‘zaczynać’: ot czoho zaczyname?; zaczynały buduwaty; dok. **zaczaty**: a ja tiź ras tak piszoŭ z uciami, i tak tiź zaczaŭo lacy; jag ja zaczaŭ pamiatati tak to zupu borszcz (MJ42); mysz gryszŭa, zaczaŭa toto szarpaty

zadaty ‘zadać’: [nauczyciel] jednym raz zadaŭ toty pisaŭy sztosy, a s tyma preprowadzaŭ lekcyju, potim tym zadaŭ i to fszytko onaczyłi

zafarbyty ‘ufarbować’: farbom zafarbiŭi czornom

zahajaty sia ‘rozsiwać się (o lesie)’: jes o kawaŭok taki haj, o zahajaŭo sia, tag o samo sia zasijaŭo

zahaniaty ‘zaganiać’: paŭyčia lyskowa, i raczej sia tym zahaniaŭo uci; dok. **zahnaty**: zahniałi my korowu (MJ42)

zahłobyty ‘wbić (klin)’: sokyra, ona sia oboschn’i, ona sia rusza na to znakom że toto treba zahłobiti żeby ono sia ne ruszaŭo; zahłobiti to jakesi kawaŭok meńszy tszeba wbiti → *hłobyty*

zahnaty zob. *zahaniaty*

zahnojity ‘nawieźć (pole, łąkę)’: to tyko uciami zahnojiŭi, hnojom zahnojiŭi (MJ42) → *hnojity*

zahnuty ‘zagiąć’: konik, to byŭo s takoho dritu, bo byŭo tag zahnute, a kobyŭka to byŭa znowu f taki sposip zahnute; f tot sposip sia koŭysaŭo jag na tot druczok sia zahnuŭo i tag o toto sia koŭysaŭo

zahorodyty zob. *zahorodžaty*

zahorodžaty ‘zagradzać’: byŭ pŭit zahorodženyj, a tu byŭo tak szto l’ude prechodil’i a chudoba ne piszla; byŭ pŭit zahorodžyny, no i tu f seredybi byŭo negohorodženo; mohŭo byti dohorodženo; dok. **zahorodyty**: zahorodyŭ i na jednij strani byŭy on’e, toto zerno, a na druhij strani to byŭa muka, tam taky, taky on’e fizol’a, horoch

zahrabuwyty ‘zgrabiac’: szto na polu jak sia skosiŭo a sia po polu potratiŭo to sia daŭno zahrabuwaŭo, to byŭa merwa

zahrityt sia ‘rozgrzać się’: tra byŭo sidaty na [konia] i tra byŭo tag iti z nim, žeby sia zahriŭ

zahryztyt sia ‘bardzo zmartwić się, zagryźć się’: to nazywaŭy tak, że tak sia zahrys, ta jak po polsku zmartfiŭ (MJ42)

zajmuwytyt sia ‘zajmować się *czymś*’: czary sut ale, o hniesky wece tym sia Ciganky zajmujut

zakładaty ‘zakładać, nakładać’: zawisy b’aszany, juź byŭy toty ... daky kilky, szto sia zakŭadaŭo, tam myszy ni byŭo, a jag byŭa, ta zaraz past [łapkę] zakŭadaŭy; dok. **založyty**: (ściny) z doszczok, to szytke iszŭo na gwozdzy, na ta jag zbiwaŭ ta jak, jednu do druhi i tam teras do on’e, toty maŭ tag a szczyd zaŭożyŭ tak, i fszytko gwozdam i zbite byŭo; jag byŭ snob sia nazywaŭo huzeri/u, od zaml’i dołym, a riasa do hory, i obysoŭ tak, doŭokoŭa, a potim jak toto, winedz zaŭożyŭ, nazywaŭo winec, tak potim dawaj teraz wyszsze posuno i ras tag dookoŭa kŭaŭ, snop koŭo snopa; i sia pres toto koŭo pretiahŭo i tu sia zaŭożyŭo

zakruczuwyty ‘zakręcać’: to byŭo takie z drowna wytoczene i tak f seredyni i tak sia o, ta jagby do toho sia nakŭadaŭo a z werchy takym sia czymsi zakruczuwaŭo; dok. **zakrutyty**: tot cibuch zaszturiŭ [tytoniem] ta pomaleńku i toto zakrutiŭ (MJ42); witkyt sia nazywaŭo abo taky, prepl’italy, znowu jakiesyma konarkami prewaźnie zo smereczka tam chto tiź zakrutiŭ

zakrutyty zob. *zakruczuwyty*

zakrywyty ‘zakrywać, zasłaniać’: totu dziuru zakrywaŭ

zakupuwaty ‘kupować’: koŭymas brały, polska ropica, f tamtij strani to wyonaczuwaŭy, i to o tam zakupuwaŭy, na wis i tiahaly (MJ42); dok. **zakupyty**: jak chto maŭ sposibnist zakupiŭ se winiŭku

zakupyty zob. *zakupuwaty*

zakuryty ‘zawiać, napadać (o śniegu)’: no ta jak pasŭy sia [owce], chodyŭy na połe, ne zakuryŭo, ta to chodyŭy

zakysyty zob. *zakysywaty*

zakysywaty ‘zakwaszać, kwasic’: zrobil’i taku koszaŭku, szto zakysiwali’ kapustu (MJ42); dok. **zakysyty**: zakisil’i kapustu do toho antaŭka

zakypity ‘zawrzcć, zagotować się’: zakypiŭa woda tota; waru nalaŭy do horcia i zkypiŭo i szmariŭy tam muky (MJ42); rosfyркаŭy toto, i toto potym zakypiŭo

zalepity ‘zalepic’: a doma pirohy my robil’i, no ta grul’i zal’ipili, syra zal’ipil’i do serediny

zaliczaty ‘zaliczać do’: mene ne zal’iczaŭy do Ukrajinci, ne Ukrajinec a Lemko

zaliwaty ‘zalewać’: smażyŭy i tym saŭom zal’iwaŭy horiaczym saŭom; tato zal’iwaŭ, a ja byka trymaŭ

zaludnyty sia ‘zaludnić się’: a jak sia toto rozrosŭo, zal’udnyŭo, tag buduwaŭy sia i tu; jak sia toto [wieś] rozrosŭo, zal’udnyŭo; tak, jag мы, быкы sia zaŭaduwaŭo, abo konia, jaky kuŭka, a na kuŭka płuch, płuch, no i wjo; to h Wabowi kupiŭi [bydło] z Ŭabowy do Sancza na stacyju toto pryhnaŭy, a, i zaŭaduŭaŭy do Krakowa otsyŭaŭy

zalapaty ‘złapać’: [haftka] tot konik za totu kobyŭku zaŭapaŭ i tak trimaŭo

zaletyty ‘wlecieć, wpaść’: choroba, no to zas, do ucha, do gambы soŭy i wody i win, jag mu tamde zaletiŭa tota sil’, tak tody sia otrias, jak sia otrias, ta no toto desi popustiŭo; ja muszu jisti pomaŭym, bo ja, ta mi zaletyt desi tu, i potim kaszel’ dusyt

zalezyty ‘zależeć’: to byŭo weksze, byŭo meńsze, to zalezyt; zalezaŭo jak kody byŭo, jag naŭczeny byŭy choditi domiŭ to dobri byŭo a jag ne naŭczeny byŭy choditi to ĩpsze byŭo ich ne wypuszczati; zalezyt o szto tu chodit; to kwasil’i kapustu h winiŭkach i w boczkach, to zalezyt jak komu pitchodiŭo

zalozyty zob. *zakładaty*

zamawiaty ‘zamawiać’: to juź robyŭ majster, no ta sy zamawiaŭ každyj

zamerzaty ‘zamarzać’: ta h naz byŭo wody, wody ne brakuwaŭo, no ale w zymi zamerzaŭa, no tak tra byŭo nosyti; dok. **zamerznuty**: f ti piŭnyci byŭ ciŭy magazyń zimowyj, petruszka, morkoŭ, bo tag de, de ta zamerzŭa a tam juź ne, tag byŭo zrobene, że ne merzła; jag zamerzŭa to wyrubaŭy tag, o ale to maŭo → *merznuty*

zamerznuty zob. *zamerzaty*

zamisyty ‘zamiesić, wyrobić na jednolitą masę’: ta baba przsla i chtiŭa korytka to ne ma na czym paschu zamisiti (MJ42)

zamitaty ‘zamiatać’: [w chałupie] zamitaŭy, zamitaŭy, to sia tam on'e, a iszczy kurы f chyży byŭy i jagby kurы na chyży jiŭy; śmitia zamitaŭy (MJ42) → *pozamitaty*

zamuruwaty ‘wymurować (?)’: żeбы pres kameni ne prytiahu do piŭnyci moros, rozłuczyy toty, jeden mur zamuruwali, a druhi zo dwora, zasypaŭi, no ta ne pustyŭ moros

zaniaty (sy) ‘wynająć, nająć (sobie)’: [fundament] s kaminia i hlyны, pryszou taki majster, wisz, chto sia sam ne znaŭ wŭastytel’, to sy zaniaŭ [majstra]

zaonaczty zob. *onaczty*

zaoraty ‘zaorać’: Ħude nie zaorały (MJ42) → *oraty*

zapalaty ‘zapalać’: bańky stawialy, to byly puchariky i onom szpirytusom do toho maczaŭ i zapauaŭ świczkom, zapalył i do toho onoho i na tiŭo (MJ42); dok. **zapalyty**: zapalył (MJ42)

zapaluwaty ‘zapalać’: tote zapaluwaŭy, no tak pakŭy sia nazywaŭy, i tak toto oświczuwaŭo

zapalankuwaty ‘przegrodzić’: byŭy dwa budynki a dawaŭy ścinu medze nimi, to paŭankuwaŭo, zapauankuwane → *palankuwaty*

zapalyty zob. *zapalaty*

zapalyty sia ‘zapalić się’: ja potim byŭ na wartu, sia nazywaŭo f seŭach od ohnia sia zapauyŭo, ŷeby Ħudi obuditi to tam do tego byŭa warta (MJ42)

zapamiataty ‘zapamiętać’: daŭno jak ja zapamiataŭ to byŭ dzido (MJ42); jak ja zapamiataŭ to byŭy tote fartuchy do cerkwi baby nosil’i (MJ42); jak ja zapamiataŭ to o tim ne byŭo (MJ42); ja zapamiataŭ → *pamiataty*

zaparyty ‘zaparzyć, podgrzać drewno, ŷeby się łatwo wygięło’: no to [z] smereczka, z jaliczky, a to koŭysky trea byŭo zaparyty na ohniu i tra byŭo skrutiti ho

zaperaty ‘zamykać’: dwerci o... na den zaperaŭ; i tam sia zaperaŭo; tam kurŭy zaperały; dok. **zaperty**: sia z’aperŭo, toty dwerci zaper; tam moŷ byŭo zaperti o tam sztyri byky; to pryhaniaŭy Ħude uci do on’o, do baczy, no a bacza doma byŭo take on’e tam zaper; to kolyba to tam doŷdŷ ne Ħaŭ, witer ne duŭ, bo zaper

zaperty zob. *zaperaty*

zaplantaty ‘zapłatać’: toto to zawiazaŭ, zapłantaŭ → *plantaty*

zapłatyty ‘zapłacić’: byŭ opci a priszozŭ i rik sŭuzyŭ no i za to mu gazda zapŭatiŭ, to sia nazywaŭo czel’adnik (MJ42); sztosi jej tam zapŭatył (MJ42); mandat tra byŭo zapŭatyty; teras to szto rozwozyŭy s potiahu, jusz tra byŭo zapŭatiti, juŷ dol’iczaŭy, ta w Muszŭni byŭo doroksze; zapŭatyŭ mu → *plłatyty*

zapraŷuwaty ‘zaprawiać zasmaŷką’: dawaŭy jakysy tŭuszcz i monkom toto zapraŷuwaŭy

zapriaczzy zob. *zaprihaty*

zaprihaty ‘zaprzęgać’: jag robiŭ robotu daku, no, swoju gospodarczu de tra byŭo to zaprihaŭ i i bykami, a duŷe byŭo szto i korowami; do toho sia konia zaprihat; dok. **zapriaczzy**: ŷeby zapriaczzy to ta tra byŭo on’e, dyszel’

zaprosyty ‘zaprosić’: zaprosyŭy dakoho

zaprowadyty ‘wprowadzić’: no to kotry to rok mohŭo byti, desi f triccat czetfiertym, desi f takych ni wiency roka no bo, a moŷe i w perszych to szto zaprowadyli i ŷeby ne toty byŭy hirskŭy [owce] ale toty karakuŭy

zapynaty ‘zapinać’: byŭy znowu pri koniky kobŭŭky, toto sia zapinaŭo gorset

zapysaty ‘zapisać’: do zoszyta zapysaŭ [ilość owiec] i koniec; to w mapach tak samo byŭo zapisane, tu hniesky ne je tak popisane ale tiŷ jag znam jag inŷynier o tam za szkarpu ci za markowice tag o szto nazywaly to win se tisz tam popisaŭ, zapisaŭ h mapi

zaprychaty ‘wpychać, wkładać’: byŭa iszczy taka furka, to tutaj za paz zaprychaŭi, tu nabiraŭi woŭny (MJ42); sie czasom zaprychaŭo tam za gaczy

zarabiaty ‘zarabiać’: tak szto inszyj zarabiaŭ

zarizaty zob. *zarizuwaty*

zarizuwaty, dok. **zarizaty 1.** ‘zacinać, wycinać, wypłowywać’: derewianu [ścianę] jak stawiaüy z okruhl’aka to tak samo zarizywaüy i poperedniu iszczy tak piü ne byüo ta sokyrom sia **вырїünüиwa...** **вырубуwały**; tu zarizaü, potim wziaü skresaü tag o nerimno til’ko tak skresuwaü; **2.** ‘zarżnąć’: pacia tam zarizaüy

zarobyty ‘zrobić’: na krikwi zarobiüy takы, piatku sia nazywaüa, žeby sia ne zmykaüa

zasadyty ‘zasadzić’: **засадыüy** [ziemniaki] → *sadyty*

zasijaty ‘zasiać’: ta znaczyd, že zaoraü to i zasijaü, zaboronyü; zasijaü zarno ta zobraü (MJ42); jes o kawaüok taki haj, o zahajaüo sia, tag o samo sia zasijaüo → *sijaty*

zasnuty ‘zasnąć’: jagem se luch, jag zasnoü

zaspaty ‘zaspać, przysnąć’: pustiüem [owce], desi zaspau abo szto i piszl’i na zerno

zastawiaty ‘wstawiaty’: do toho obrucza toty duhy zastawiaü (MJ42)

zastehnuty sia ‘zapiąć się’: serdak to on byü tu on’o, tu sia moż byüo zastehnuty; na guzik sia tu zastehla

zastelyty ‘tu: wyścielić, utkać’: jag na, jag na tod uheü, uhoü, o jagby tod uhoü byü tu to zasteüyü on’e, a tera pryszou z druhe, na neho prytyz totu moch, tag žeby ne, žeby ne byüo szkarkы popid on’e i by zatkaüo тым mochom

zasuszaty ‘nie doić krowy, żeby straciła mleko’: prisuszaty o, abo zasuszaty, tam korowu prisuszaty

zasuszыty ‘zasuszyć, wysuszyć’: jag mysz **прыszüa**, zaczaüa toto szarpaty, i jij zasus[z]yüo

zasыpaty ‘nasypać, zasypać’: do butl’i nazberaü [owoców], cukru zasypau (MJ42); toto zasypaüi

zaspuntuwaty ‘zatkać’: szpunt, zaspuntuwaty, to trea byüo jakesi szmato szto zaspuntuwaü de on’e, de byüa dziura, žeby totu dziuru zatka’i, žeby tam woda ne iszla (MJ42); zaspuntuwaü totu dziuru

zaszturyty ‘zapchać’: tot cibuch zaszturiü [tytoniem] ta pomaľenku i toto zakrutiü (MJ42)

zatihnuty 1. ‘zaciągnąć’: tam nasypau, paczku duhanu nasypau, zatiach, zawiazaü, do kыszeni (MJ42); **2.** ‘zaciągnąć; tu: pokryć’: i toto sia szytko, ta hlyna **выsusзыüo**, zatihüo, no i potim palyüy; dok. **zatihaty**: ‘zaciągać (tu: dawać nowe)’: bo toto zhnyüo, toty spitкы zhnyüy i trea byüo znowu spitкы zatihaty

zatihaty zob. *zatihnuty*

zatisuwaty ‘zaciosywać’: krikwi do toj płatwy jag on’e, i tam **выризувały**, na krikwi zatisuwaüy, na krikwi zarobiüy takы, piatku sia nazywaüa, žeby sia ne zmykaüa

zatkaty zob. *zatykaty*

zatorymaty ‘zatrzymać’: na nicz toto zaonaczyü, žeby tepüo zatorymaty i tak l’ihaü tam jak borsuk i spaü (MJ42); toto tepüo zостаüo zatorymane

zatlojuwaty ‘zacząć tlić się’: tym jag tag o ciahnuü po tym kamieniu i tu sia robiüa jiskra i teraz ono chpadaüo tam do toho bakelyji, i ftoüdy sia zatwojuwaüo i tak potim toto rozdmuchuwaüy i tag byü, jusz potim robiü üoheü

zatykaty ‘zatykać’: win ne mih wyjti nigde, pid horu, bo ho dusiüo, zatykaüo mu oddych, to byüa astma (MJ42); dok. **zatkaty**: dziuru zatka’i, žeby tam woda ne iszla (MJ42); byü szpunt jag byüy toty h’iniany dzbankы, to ze szmaty takie zrobil’i i zatykaüy to tam; žeby ne byüo szkarkы popid on’e [między belkami ściany] i by zatkaüo тым mochom

zawaruwaty ‘ostrzec’: mih jeden druhoho ne zawaruwaty (MJ42) ♦ **Boże zawaruj!** ‘niech Bóg strzeże’: żeбы jakoho neszcześcia odwernuti, to gadaŭy tam sobi: o Boże zawaruj mienia od toho, od ohnia, od wody (MJ42); Boże zawaruj o žeбы sztosi sia nie staŭo

zawezty ‘zawieźć’: pare takych tych koŭodziejuf szto koŭa robiŭi, no ta, ta robyŭ i totu tel’ihu ciŭu, a potim to toto tra byŭo zawesti do kowaŭa

zawiazaty zob. *zawiazuwaty*

zawiazuwaty ‘zawiazywać’: tu priszyŭy on'e taku pasok poŭotna, a jag ni to wozniczoho [?] i szto sia na to zawiazuwaŭo (MJ42); tu sia zawiazuwaŭo žeбы, toriczky, to sia nazywaŭy toriczky; czuha tam byŭa taka szyta, s takyma zawiazuwanyma, sia zawiazuwaŭo, to byŭo zo sukna (MJ42); dok. **zawiazaty**: jag byŭ chl’ip to wŭożyŭi chl’ip i toto do toho chl’iba, ci byŭo masŭo ci byŭ сыр, zŭożyŭi do toho i zawiazuwaŭy chustky (MJ42); [zapaskę] jak wiazuŭ to na peret ta toto tu na zadi zawiazaŭa (MJ42); tam nasypaŭ, paczku duhanu nasypaŭ, zatiach, zawiazaŭ, do kyszeni (MJ42); zawiazaŭ bunc [‘supel’] i bundz ne pustiŭ (MJ42); to zawiazaŭ

zawisyty ‘zawiesić, powiesić’: tel’a jag zabyŭy, no ta tod zoŭudok to wynimaŭy, i i toto wymyŭy, wyuczystyŭy, potim to nasoŭyŭy i zawisyŭy; na tod hag zawisyŭ [słome]; no ta sia zrobyŭo i szyra, no i toto onaczyŭy zwiazaŭy, tag on'e, zawisyŭy ho na, na ścini byŭ gwist taki, biti na tod gwist, i tak sobi toto reszta tekŭo

zawisyty sia ‘powiesić się’: na werbu sia priwiazuŭ, zawisiŭ sia, tu je sija a tu chŭop sie zawisiŭ (MJ42)

zawity ‘zawinać’: [jedzenie] to do jakiego paperia tam zawiŭy

zazyraty ‘zaglądać’: a deste byŭy, ta tam i tam, owez zazyraty, cy mi poschodyŭo zerno

zažadaty ‘zażądać, zażyczyć sobie’: boczka to jaku chto se zažadaŭ (MJ42)

zažalaty ‘zepsuć się (o żywności), zgliwieć’: tak, zaz robyŭy tag hŭapyŭy jak tota hrutku prynius kus, od baczy domiŭ, to zaras krajaŭ, i ono den abo dwa posidyŭo take skrajane, ono tak, zhliwiaŭo take, no tak take zmiake zmiakŭo, take miake sia zrobyŭo, tag zažaliŭo po prostu, ni? No zažajiŭo, po polsku zgniŭo, zažal’ity no, teras f korowi tisz takie žel’i, jak tak postojit to tisz takie žel’ije

zbrabraty ‘zabrudzić, ubrudzić’: tam jakesi koc prister žeбы se nie zbabraŭ o tam spodni; juž skwaruwaŭ zmetanku, južes’ zbabraŭ (MJ42)

zbanuwaty ‘narobić hałas, pohałasować’: zbanuwaŭ to znaczy że pobudiŭ h noczy → *bantuwaty*

zberaty ‘zbierać’: pczoŭa najpersze zberat tot pył tot wask (MJ42); sztosi po medzach zberaŭa, jakesy ziŭa, iszŭa i zberaŭa (MJ42); teras to czerwone jagody po prostu, maŭo juž w l’isi jest, ale s poczatku byŭo, toto skupuwaŭy i sia zberaŭo; w nas tilko zberaŭy prawdiwok, bo raczej tych pitgripiŭ jak tu nie byŭo, take czerwiene byŭy, ale to ne zberaŭy; zberaŭy s poŭa [kapustę]; dok. **zobraty**: zasijaŭ zarno ta zobraŭ (MJ42); мы hŭapiŭi jak zerno skosiŭi, zobraŭi, ta braŭy pŭuch, i robiŭi podoryfku → *pozberaty*

zberaty sia¹ ‘zbierać się’: tam woda sia zberat; michry nazywaŭy to micz sia zberaŭ (MJ42)

zberaty sia² ‘ubierać się’: kuściok sia zafsze l’ipsze zberaŭo na nedzilu

zbrudyty ‘ubrudzić’: ale to ochrona byŭa raczej, žeбы sia toto zabrudziŭo a jakie ci o spidniczku cil’i kabad o maŭa, žeбы toto ne zbrudiŭi, to toto byŭo koŭo peca take zapaska

zbudyty sia ‘obudzić się’: mie popiekŭo, tom sia zbudiŭ

zburtaty ‘rozzucić (np. pościel)’: sztosi takie zburtane to mohũo byti barũih

zburyty sia ‘wzburzyć się (pod wpływem ubijania)’: [śmietana] sie zburiũa jak ona je husta, a choũodniaũo to ona tak sia zbuzi, szto ftoũdy bude bodeńka poũna (MJ42)

zbuzyty sia ‘spienić się (pod wpływem ubijania)’: [śmietana] sie zburiũa jak ona je husta, a choũodniaũo to ona tak sia zbuzi, szto ftoũdy bude bodeńka poũna (MJ42)

zbyty zob. *zbywaty*

zbywaty ‘zbijać (z desek)’: [Ściny] z doszczok, to szytko iszũo na gwozdy, na ta jag zbiwaũ ta jak, jednu do druhi, dok. **zbyty**: kolyby stawialy, zrobyũ dakĩ jag ja on'e to pryszou zaprosyũ dakoho niañ..., tato dakoho chłopa, zbiũy z do..., z doszczok

zdemikaty ‘odkształcić’: zdemikaũ to jak juź barzky ne zopsuũ, ale to jakby wziaũ toto i tak rukami on'e, i ono wtowdy juź ne ma wyhl'adu ani nic i ftoũdy powisty, że ja toto zdemikaũ; zdemikaty to pitchodit takie sztosi o, że ono wyhladaũo a potim ono ne wyhladat

zderty ‘zdrzeć’: na ti halbiji a tak to by tra byũo jak treba jechati z hory to tra byũo, toby sia derũa, oj to tam by hnet zoder tote no rihũo → *derty*

zdochnuty zob. *zdychaty*

zdojity ‘wydoić’: do tej gielety sia o zdojiũo; persze moũoko no to jak sia zdoiũo no to korastra, persze moũoko; no to jak toto moũoko zdoit to ftoũdy jest normalno juź ono je → *dojity*

zduy sia ‘mieć wzdęcie (tu: o krowie)’: zduũa sia, jak sie pasũa; no ta zduũa sia korowa

zdychaty ‘zdychać (o zwierzęciu)’: zdychaũ i jusz; dok. **zdochnuty**: kiñ zdoch, o pes zdochnuũ, kura zdochũa, tam korowa zdochũa, kiñ zdoch

zdziwaty zob. *ździwaty*

zejty sia zob. *zjity sia*

zhaniaty ‘zganiać’: i potim jag na dojinia to ta zhaniaũy na jednu poũowynku; potim iszczy byũa take szto toty uci jag zhaniaũy → *pozhaniaty*

zhartaty ‘zgarńać’: jag wyraũyũo sia ta szytko zhartaje na kupku

zhliwity ‘zgliwieć (o serze: zmienić się w mazistą masę o niemilej woni)’: tak, zaz robyũy tag hũapyũy jak tota hrutku prynius kus, od baczty domiũ, to zaras krajaũ, i ono den abo dwa posidyũo take skrajane, ono tak, zhliwĩaũo take, no tak take zmiake zmiakũo, take miake sia zrobyũo

zhnyty ‘zgnić’: toto zhnyũo, toty spĩtky zhnyũy

zhodyty sia ‘zgodzić się, dojść do zgody’: sia zhodyũ zapũatyt (MJ42)

zhotowaty ‘ugotować’: take sia moũoko jak kody zhotuje, ta jag doma sia waryt take moũoko

zhrabaty dok. *zhrabuwaty*

zhrabuwaty ‘zgrabiać’: toto zhrabuwaũy; dok. **zhrabaty**: na pol'u staũy [snopy], a potim jag jak tot kawaũok zhrabaũ no, to tra byũo szytko znositi abo do woza braũy

zhryzty ‘przegryźć’: to kutec tisz tra byũo dobri stawiaty bo toto choroba [mysz] hryzũa tak szto i dwerci zhryzũa → *hryzty*

zhynaty ‘zginać’: tot miszok sia zhynaũo o tak f tot sposip

zhynaty sia ‘zginać się’: jak sia byũo zduta [krowa] to byũa taka jak spruźyna rura, szto sia zhynaũa na fszytky strany, to toto chpychaũy aź do žoũutka

zhynuty ‘zginać – o zwierzętach’: korowa rewaŭa tak, szto sia zdawaŭo, że zhyne (MJ42) → *hynuty*

zjity sia, zejty sia **1.** ‘spotkać się’: panny, kawałere czy że desi o zyjdut sia o i nazywajut to czelat; ony gadaŭy sobi po ukrajinsky, jak sia tam de zyszŭy; jag my sia oboje zyszŭy; **2.** ‘zgromadzić się’: ludy sia zeszl’i do cerkŭi (MJ42); **3.** ‘zejść się, być razem’: byŭa taka tu susida, panna, jak sia z niom zyszŭo ta szkoda byŭo wyžyti bo ne byŭo szcześcia nijakoho (MJ42); jest taki czŭowiek szto sia zyjdzize z nim i bude

zjity¹ ‘wzejść’: juž zyszŭo, że juž zo zeml’i wyszŭo [zerno]

zjity² ‘zejść, minąć’: smaruaŭy [sałem] i zyszŭo toto, to nazywaŭa sia słynaŭka, tota kul’auka

zjisty ‘zjeść’: gadaŭi, zmyszŭy sia, choroba, zmyszŭy sia bo myszŭy zjiŭ z wiŭsom troche; zisty, ziŭo sie tam → *jisty*

zliwaty ‘przelewać’: jusz sia potim tot syr zliwaŭo do szmaty

zliuwaty ‘opróżniać ramki z miodu’: jak chtiŭy žeby maŭy wecej medu to pczolar szto maŭ pczoŭy ta szytko zlizuwaŭ f tych ramkach (MJ42) → *powylizuwaty*

zlamaty ‘złamać’: ja wyszŭo na tot koszyk, koszyk sia zwaŭyŭ, a ja na gambu, i ja ciŭkom zaŭamaŭ nis; zrobiŭa taku furku że byŭa, jak sie zŭamati ta zŭami; hl’iwy to znowu rosły po takych derewach szto sia zŭamaŭy; zŭamaŭo sia kawaŭog [lubczyku]

zložyty ‘włożyć, położyć’: urda, szto sia na ti zentyci znaž jaka, zŭożyŭy na szparke i ona musiŭa kypiti; a teras tu nakŭaŭy, a tu tyŭa hŭapyŭy, pozberaŭy, i tak, zŭożyŭa do bundza; jag byŭ chl’ip to wŭożyŭi chl’ip i toto do toho chl’iba, ci byŭo masŭo ci byŭ syr, zŭożyŭi do toho i zawiazywaŭy chustky (MJ42); szytku wymiszaŭy, wynius mu do žŭoba, zŭożyŭ w halbiju i wynius (MJ42); to jag braŭy do bundza to jak, no ta zŭożyŭy toho syra, toho onoho tu, a teras tu nakŭaŭy, a tu tyŭa hŭapyŭy, pozberaŭy, i tak, zŭożyŭa do bundza [do węzełka], syra zŭożyŭa do bundzu; totu woŭnu zložŭyŭy na suche misce; ras tag dookoŭa kŭaŭ, snop koŭo snopa, no ta wece nydž uwahy jag daŭeko obŭożyty, bo jag obložŭy za maŭo, ta ne chce sia o, toho ta ne mich toty snopy reszta zŭożyty

zložyty sia ‘złożyć się’: tag byŭo, że tak sie zŭożyŭo

zmenyty sia nowsze ‘zmienić się’: nianio prewažnie nazywajut, kuz jeszcze sie zmieniŭo

zmerkaty sia ‘zmerzchać się’: zmerkat sia, po zmroku (MJ42)

zmerly nowsze ‘umrzeć, zemrzeć’: otic zmer (MJ42)

zmerwyty sia ‘zmerzwić się’: sztosi co sia zmerwit zerno, snopok sia rozwiaže, no to sia zmerwiaŭ

zmetaty ‘poronić (o zwierzęciu)’: ucia, koza, sztosi o sia abo jakiesi wypadok i ona juž ne, raczej zmetat

zmiaknuty ‘zmięknąć’: no tak take zmiake zmiakŭo, take miake sia zrobyŭo

zmistyty sia zob. *zmiszczaty sia*

zmiszczaty sia ‘mieścić się’: tam [na gŭrze w spichlerzu] žyto i jarec jak sia tam ne zmiszczaŭo; dok. **zmistyty sia**: jag zerna wece byŭo, wrodyŭo sia, l’ipszyj rik byŭ to sia ne zmistyŭo

zmoknuty ‘zmoknąć’: piszŭo sia do l’isa i ono toto zmokŭo, zmokŭo ras, zmokŭo druchy ras → *moknuty*

zmołoty ‘zemleć’: tag žyto o pitczystiŭ, bez niczoho i tak zmoŭoŭ → *mołoty*

zmykaty sia ‘zsuwać się’: na krikwi zarobiŭy taky, pjatku sia nazywaŭa žeby sia ne zmykaŭa, pjatka, no ta byŭo take žeby sia tota krikoŭ ne zmykaŭa

zmyszyty sia ‘o chorobach zwierząt wywołanych zjedzeniem mysich odchodów’: byŭi tak szto gadaŭi, zmyszyŭ sia, choroba, zmyszyŭ sia bo myszyny zjiŭ z wiŭsom troche, to take ruźne l’ude gadaŭy, že ziiŭy myszyny z wiŭsom, mysz, narobiŭa do wiŭsa, a že toto kin ziiŭ i že toto toto myszyny mu poszkodiŭ

znaczyty ‘znaczyć, oznaczać’: [owce] znaczeni byŭy na uchach, dziurka wybity, ottiato ucha, rostiatu ucho, z boku ottiato ucha, zaczyly ♦ **znaczyt** 3. os. ‘to znaczy; czyli’ ta zaczyd, že zoraŭ to i zasijaŭ, zaboronyŭ

znaty 1. ‘wiedzieć, znać’: prewaźnie to najwecej panny to [wroky] robiŭy jak znaŭy, bo to jag nie zna to nie zrobit nidź; toto czort znaje (MJ42); burakyy pasteŭny, o cukrowych ne znaŭy; ja sam ne znam; o Goźowi to ja znam dokładno; juhaz musiŭ znaty czyji uci jakyy; bacza musiŭ znaty szto odobraŭ; **2.** ‘umieć, potrafić’: kaźdyj znaŭ choć czytaty pisaty; hniesky Ciganky no tiź dekotry znajud a dekotry ne znajut; ja po ukrajinsky dobrzy znaŭ gadaty

znaty sia ‘znać się (na czymś)’: chto sia sam ne znaŭ wŭastytel’, to sy zaniaŭ [majstra]

zniaty ‘zdjąć’: iszoŭ f ti bundi, totu bundu zniaŭ (MJ42); jakesy sposoby byŭi szto i [cerkiew] hŭapiti, zo s fudamenti zniaty i tiahati jej

znosyty ‘znosić’: na poŭu staŭy [snopy], a potim jak tok kawaŭok, zhrabaŭ no to tra byŭo szytko znositi abo do woza braŭy; potim znosyŭy toty graty

znyszczyty ‘zniszczyć’: szytko znyszczyŭy

zobihaty ‘okręcać’: [pióro] derŭy, to na samym kinczyku, i tak, sztyri, pjat pera, toto zobihauŭy nitkom ta take szto trymaŭo to

zobraty zob. *zberaty*

zoklamyty sia 1. ‘o popędzie płciowym; tu: u owcy’: zokŭamiŭa sia, no, zokŭamiŭa sia, otpoluwaŭa sia i majet jahnio, persze jahnia; **2.** ‘o kobiecie - oddać się, przedwcześnie zająć w ciężę’: neraz byle na koho gadajut, ci to by byŭa baba, ni jagby o dzecko ne chceŭa, na to sia zokŭamiŭa, ale teraz ne chce ho opchodity

zonaczyty sia zob. *onaczyty*

zonaczyty zob. *onaczyty*

zopsuty sia ‘zepsuć się’: szto desi sia zopsuŭo

zoraty ‘zorać, zorać’: trea byŭo najpersze zoraty, no ta my oraŭy iszczy i t tak; zoraŭ; jak zoraŭy ta nazywaŭy carina, a jag ne byŭo zasijane to toŭoka (MJ42) → *oraty*

zostaty ‘zostać’: a toto tud zostaŭo take; win tam ne zostane koŭo Choŭomońca; ona zostaŭa tam a win tam jusz tesz priszozŭ domiŭ

zostawyty ‘zostawić’: toto [miejsce] zostawyŭ na owes cy na jarec

zowiwaty ‘owijać, okręcać’: zowiwaŭ, zowiwaŭ dookoŭa

zoźoltyty ‘zżółknąć’: сыр posidyŭ i tak, ładni werch, by tu byŭo kurna chyźa, sia palyŭo tag ładni zoźout

zrizaty ‘pociąć, porznąć’: daw’aj na tradź derewo, zrizaje na doszczky

zrobyty 1. ‘zrobić’: prewaźnie to najwecej panny to [wroky] robiŭy jak znaŭy, bo to jag nie zna to nie zrobit nidź; to zrobyŭy taku jag zahoroda; kowal’ zrobyŭ; **2.** ‘zrobić; tu: wywołać’: no i zrobiŭi poŭstania Poŭakyy z Rusinamy, zrobiŭi poŭstania → *robyty*

zrobyty sia ‘zrobić się, stać się’: taki ritki сыр sia zrobyŭ; to sia zrobyŭo take okruhŭe

zronyty ‘poronić (o kobiecie)’: to zroniŭa [baba] (MJ42); zroniŭa cy poroniŭa

zrozumity ‘zrozumieć’: tak mni wiencyj kuz moh zrozumity, ale de szto miściami ne zrozumity, Ŭemko to i to Ŭemko ale tam inaczej nazywajut → *rozumity*

zrubuwaty ‘odraŭbywać’: zrubuwaŭy toty konary

zryty ‘zryć’: toto zryŭa, znasz, zonaczyŭa → *ryty*

zsychaty sia ‘zsychać się’: a droŭno jag droŭno sia ssychat, ta ono ho krutyt droŭno, a tak sztytko byŭo

zubruwaty ‘oczyszczać ziarno z łusek’: jarec jest kuściok zubruwani byŭo tag zwane, zubruwaŭy, tota muka zubruwana byŭa dobra → *ozubruwaty*

zwałyty sia 1. ‘przewrócić się, zwalić się’: ja wyszoŭ na tot koszyk, koszyk sia zwaŭyŭ, a ja na gambu i ja ciŭkom zaŭamaŭ nis; derewo take szto łysz [?] zwaŭyŭo sia nazywaŭo kŭoda; **2.** ‘wyłożyć się, wylec (o zbożu)’: na żytnysku posijaŭem owes, jak tak do susida ty sia zwaŭyt, naj roste żeby sia zwaŭyŭ, w naz nazywaŭy zwaŭyŭo, bo wyŭożyŭo, a w nas, f Szczawnyku nazywaŭy zwaŭyŭo sia; byŭo wyŭożene, jak tera nazywajud [!] zwaŭene, jag jem gadaŭ, zwaŭene, no ta na ŭawog na daŭ sia kositi no ta wyszŭa baba i pidobraŭa toto na stopka bo ta byŭy ciŭy faŭaty, ciŭy miścias byŭy taky sia zwaŭyŭo, wyŭożyŭo, zwaŭyŭo, a w naz gadaŭy zwaŭyŭo, bo tu juŭ wyszŭo tak, taky sia w nas pomiszaŭo szto, jak tu nazywajut, i doma i sia jusz pomyŭat, to tak poftoriti

zwariuwaty ‘zwariować’: zwariuwaŭ (MJ42)

zwaryty (sia) ‘ugotować’: zwariat sia gruŭi a potim tak podusiti o, no to sia nazywaŭo dziamiti; jak to [hałuszki] sie zwariŭo, omastiŭi to (MJ42) → *waryty*

zwyty ‘zwać, nazywać’: ♦ **jak zwaŭ tak zwaŭ:** jak tam zwaŭ tag zwaŭ

zwesty ‘zwieźć’: jak s poŭa zwezŭy, ta zwezŭy do stodoŭy

związaty ‘związać’: hrabaty na snory, poweresŭo skrutyty na ruci, i onoho zwiázaty; toto onaczyŭy zwiázay, tag on’e, zawisyŭy ho na, na ścini; bunc to sia nazywaŭo ta jag byŭo sztosy zwiázay, o, bunc; zwiázay

zymuwaty (sia) ‘zimować’: tak sia zimuwaŭy prez zimu

zymuwaty ‘przetrzymywać (zwierzęta) przez zimę’: bo kaŭdyj maŭ gazda maŭ uci prez zimu zimuwaŭ

Ź

ździwaty ‘zakładać’: nazywaŭi sia chomonty, to sia ździwaŭo mu [koniowi] na łep

źwiduwaty sia ‘dowiadzać się’: ne źwiduwaŭy sia, jak kotry sia podobat

Ż

żałowaty ‘żałować’: ŭaŭujo za tym bo sia tak zrobiŭo, to ŭaŭuje za nim (MJ42)

żartuwaty ‘żartować’: tak ŭartujo; ŭartuwaty to jusz toho, ci na tych weczirkach, to weseŭo byŭo

żaty ‘żąć’: a tam ŭaŭy sztytko serpamy zerno; ŭnut, i ŭnut a ŭaŭy tag znasz, szto ŭpiwaŭy

żenyty sia ‘żenić się’: ftoŭdy win sia obonaczyŭ że, ta jagby sie opamiataŭ, że de win sie s takom ŭeniŭ → *oŭenyty sia, poŭenyty sia*

żerty ‘gryźć; tu: ŭądlic’: pczoŭa ne lubit koŭskoho potu, a ja maŭ konia, ne pczoŭa bo choć ŭerŭy (MJ42)

žuwaty ‘žuć’: duhan to nabraŭ s toho micheriny, z hanczaka nabraŭ i ziaŭ do gamby i toto žuwaŭ (MJ42)

żyты ‘żyć’: jeden jiszczе żyje a brat hmer i toto druhi hmer (MJ42); ŕude жыты там і ту жытут тэрас; ŕude, w horah жыці і выбідуваці

жытыся ‘żywić się’: tym se жыціш